

KALLELSE

Kallelse till sammanträde

Organ Kultur och fritidsnämnden
Plats Ransta Nästa bygdegårdsförening
Tid Fredagen den 29 augusti 2025 kl. 09.00

Nr	Ärende	Dnr	Sida
1	Val av protokolljusterare		
2	Godkännande av föredragningslista		
3	Föredragning Ransta Gymmix		
4	Attestanter kultur- och fritidskontoret 2025	2024/174	2 - 3
5	Samråd - Hammarhagen östra	2025/100	4 - 71
6	Internremiss E-förslag - Discgolfbana för allmänheten i eller nära centrala Sala [KS 2025/49]	2025/108	72 - 84
7	Internremiss E-förslag - Gratis mensskydd på alla idrottsanläggningar [KS 2025/370]	2025/109	85 - 93
8	Önskemål om att skriva avtal med Sala kommun, Sala Folkets Park	2025/88	94
9	Båtar vid Långforsen	2025/113	95 - 97
10	Inbjudan Reumatikerföreningen 10 år	2025/106	98
11	Ekonomisk redovisning		99
12	Ärenden avgjorda med stöd av delegation		100 - 109
13	Anmälningssärenden		110 - 183
14	Information från Kultur- och fritidskontoret		
15	Information från Kultur- och fritidsnämnden		
16	Övrig fråga		

Kultur- och fritid ENHET
Attestlista

MISSIV

Attestlista

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Respektive nämnd utser beslutsattestanter och dess ersättare. Atteststrätten knyts till funktion och kodintervall med angivande av eventuella begränsningar. Endast vid förfall (semester och sjukdom) för ordinarie beslutsattestant bör ersättare utföra uppdraget.

Respektive nämnd och styrelsen är ansvarig för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde och ska därmed säkerställa att antagna regler och tillämpningsanvisningar enligt attestreglementet följs. Målsättningen med reglerna för kontroll av ekonomiska transaktioner är att tydliggöra ansvarsfrågorna, undvika oavsiktliga eller avsiktliga fel, motverka oegentligheter och att säkerställa att transaktioner som bokförs är korrekta.

Beslutsattestanten har därutöver ansvar för att transaktionen sker inom ramen för kommunens policys, planer, mål och riktlinjer för verksamheten. Generellt gäller att transaktionerna ska rymmas inom anslag/budget.

Varje nämnd svarar för att upprätthålla aktuella förteckningar över utsedda attestanter samt ersättare.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att godkänna förslaget till beslutsattestanter för Kultur- och fritidsnämnden enligt bilaga 1

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Bilagor:

Attestlista 2025

2025**Kultur- och fritidnämnden**

Start 2025-08-01

Attesträtt

Ansvar	Benämning	Ordinarie attestant	Ersättare
43000000-43999999	Kultur- och fritidskontoret	Nämndsordförande Vice ordförande Kultur- och fritidschef Roger Nilsson	Camilla Rosenberg, Daniel Watkinson, Björn Rojling, Elin Jansson, Erik Kristoffersson
43010000	Informatör	Sofia Strandberg	
43110000	Bibliotekschef	Elin Jansson	
43120000	Kulturkvarteret Täljstenen	Anki Ohlson	
43130000-43131000	Kulturutvecklare	Erik Kristoffersson	
43210000-43220000	Idrottsanläggningar	Per Eriksson	
43230000	Simhallen	Camilla Rosenberg	
43240000-43250000	Fritidsutvecklare	Daniel Watkinson	
43260000	Aktivitetssamordnare	Eleonor Eklund	
43270000	Kaplanen	Veronica Andersson	
43280000-43300000	Ungdomslokaler/Fältverksamhet/Projekt	Björn Rojling	

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Roger Nilsson

Kultur- och fritidsnämnden

YTTRANDE:

**DETALJPLAN HAMMARHAGEN ÖSTRA, DEL AV KRISTINA 4:15
SAMT SILVERGRUVAN 1:88**

Syftet med att ta fram detaljplanen är att pröva möjligheten till att uppföra bostäder i form av småhus utan att områdets landsbygdskaraktär går förlorad. Detaljplanen syftar till att möjliggöra för ett natur- och landsbygdsnära boende, där de natur- och rekreationsvärden som finns i anslutning till området tillvaratas, tillgängliggörs och utvecklas för vidare användning.

Sala stad ska enligt översiktsplanen vara en tät och sammanhållen tätort med funktionsblandad bebyggelse. Stadskärnans historiska avtryck från tidigare epoker är en tydlig del av stadens karaktär och nya tillskott ska ytterligare bidra till stadens identitet. Arkitekturen i Sala stad ska skapa en god gestaltad miljö med harmonisk och väl fungerande helhet av byggnader, utemiljöer och mellanrum i hela staden.

Detaljplan för Silvergruvan 1:88 m.fl. (Hammarhagen), fastställd år 2010 (DP 4026). Genomförandetid gick ut 2020-07-23. Planens syfte är att inom området skapa möjligheter för ny bostadsbebyggelse utan att områdets karaktär som helhet går förlorad. Syftet är även att reglera och skapa utvecklingsmöjligheter för befintlig bostadsbebyggelse och ridanläggning.

Planområdet berörs inte av något riksintresse enligt 3 och 4 kap Miljöbalken. Planområdet ligger i nära anslutning till riksintresset för Kulturmiljövård enligt 3 kap 6 § Miljöbalken. Det gäller Sala Silvergruva och Sala Bergstad - Gruvmiljön vid den för Sverige mycket betydelsefulla Sala silvergruva med tillhörande vidsträckta dammsystem och lämningar efter gruvby som är unika för landet.

YTTRANDE

Kultur- och fritidsnämnden vill framhålla att det berörda området i dag har en stor potential som tillgång för allmänheten. Planförslaget säkerställer tillgången till rekreation och friluftsliv i både den södra och norra delen av delområde D, samtidigt som det skapas nya kopplingar till det större skogsområdet med goda rekreationsvärden i öster. Öster om planområdet ligger Sörskogen, en närströvskog som erbjuder goda möjligheter till friluftsaktiviteter. Närströvskogarna i Sala stad spelar en viktig roll för idrott och fritid, då de flesta är utrustade med motions- och rekreationsslingor.

Förslag till beslut

att kultur- och fritidsnämnden inte har något att erinra mot förslaget, men vill samtidigt säkerställa tillgången till rekreation och friluftsliv i området.

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

From: Mikael Byström
Sent: 2025-06-24 10:21:17
To: KFF
Subject: Inbjudan Samråd - DP Hammarhagen östra, del av Kristina 4:15 samt Silvergruvan 1:88, Sala kn. Västmanlands län
Attachments: S - Planbeskrivning Hammarhagen östra, 2025-05-27.pdf, S - Plankarta Hammarhagen östra (A1), 2025-06-09.pdf, Följebrev Samråd - Detaljplan för Hammarhagen Östra.pdf

Följebrev

Detaljplan Hammarhagen östra, del av Kristina 4:15 samt Silvergruvan 1:88

Sala kommun, Västmanlands län

Utökat förfarande

SAMRÅD

Kommunstyrelsens ledningsutskott har vid sammanträde **2025-06-18** (KSLU § 106) beslutat att samråd ska ske över rubricerad detaljplan.

En **detaljplan** är en plan för utformning av bebyggelse och mark inom ett visst område.

Detaljplanen reglerar var man får bygga samt vad byggnader och markområden skall användas till (exempelvis bostadsändamål, handel, industri, park eller kontor). Detaljplanen kan även reglera hur stora byggnader får vara, samt hur byggnader får se ut.

Att ett område är detaljplanerat har betydelse för vilka regler som gäller enligt Plan- och bygglagen och Miljöbalken. Detaljplanen styr även bygglov.

Samrådsperiod: 2025/06/25– 2025/09/03 (10 veckor)

Under samrådsperioden har du möjlighet att lämna ett yttrande om förslaget till detaljplan.

Handlingarna som tillhör detaljplanen finns utställda i medborgarkontorets reception, Stora Torget 1, samt på kommunens hemsida www.sala.se.

Samrådshandlingarna finns på kommunens hemsida (www.sala.se) enligt nedan:

Startsida > Bygga, bo och miljö > Detaljplaner och områdesbestämmelser > Pågående detaljplaner > **Detaljplan för Hammarhagen östra**

Synpunkter på förslaget ska senast 2025-09-03 skriftligen inlämnas till:

- Via post: *Sala kommun Planering och Utveckling, Box 304, 733 25 Sala*
- Via e-post till: kommun.info@sala.se

Glöm inte att uppge diarienummer (2023/1145) i ert yttrande!

Kontaktpersoner:

Mikael Byström, planarkitekt (v. 26–28 samt v. 31–33) tel. 0224-747325, mikael.bystrom@sala.se

Anders Viking, markingenjör (v.29–30) tel. 0224-747332, anders.viking@sala.se

Efter att samrådet och samrådsmötet genomförts tar Sala kommun fram en samråds-redogörelse som innehåller en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under samrådstiden och en redovisning av hur synpunkterna beaktats och hanterats i förhållande till planförslaget.

Följebrev samt information om var planhandlingar finns att ta del av, har enligt Plan- och bygglagen översänts till berörda sakägare enligt särskild fastighetsförteckning samt nedanstående remisslista. Fastighetsförteckning redovisas inte i enlighet med GDPR (behandling av personuppgifter i EU).

Bilagor:

- Följebrev Samråd
- S – Plankarta Hammarhagen Östra (A1), 2025-06-09
- S – Planbeskrivning Hammarhagen östra, 2025-05-27

Mikael Byström

Planarkitekt

Plan- och utvecklingsenheten

mikael.bystrom@sala.se

Direkt/mobil: 0224-74 73 25

Sala kommun

733 25 Sala

Stora Torget 1

Telefon: 0224-74 70 00

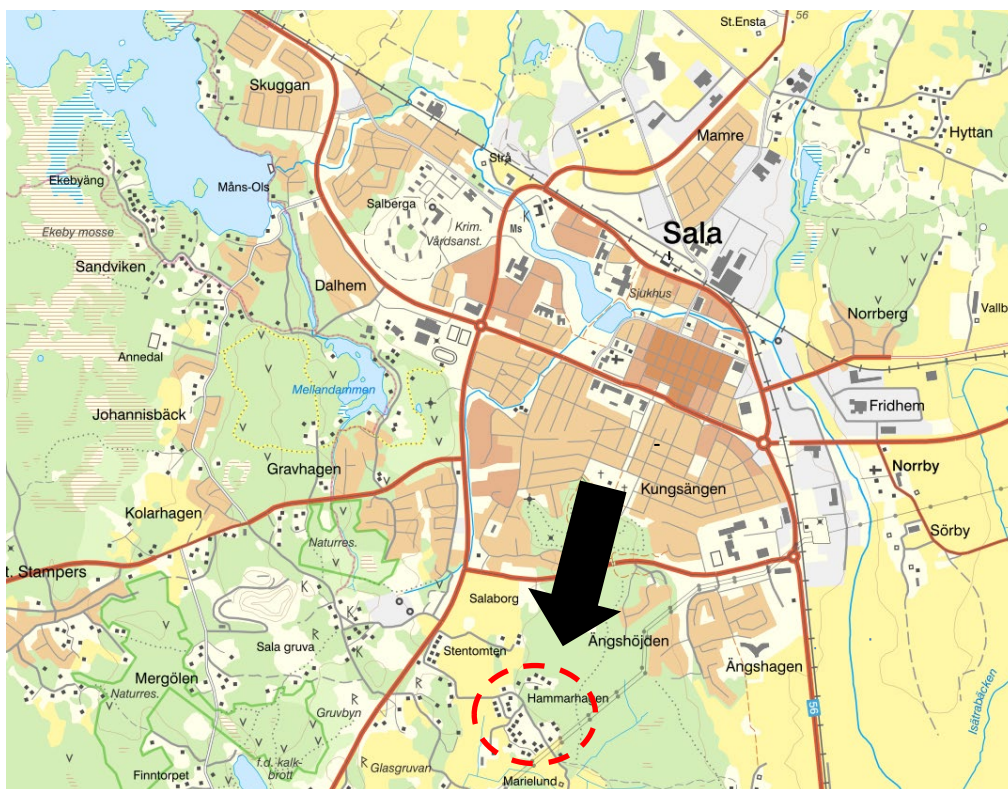
www.sala.se

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Detaljplan för
**Hammarhagen Östra, del av Kristina 4:15
samt Silvergruvan 1:88, Sala**

Sala kommun, Västmanlands län
Utökat förfarande

PLANBESKRIVNING

Planområdets läge.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Innehåll

Handlingar	5
Utredningar	5
Planprocessen	5
Samråd	5
Granskning	6
Antagande	6
Överklagande	6
Planens syfte och huvuddrag	6
Sammanfattning	6
Bakgrund	7
Planens syfte	7
Plandata	7
Lägesbestämning och areal	7
MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN	8
Tidigare ställningstaganden	8
Riksintressen	8
Översiktliga planer	8
detaljplaner och förordnanden	10
Gällande detaljplaner	10
Strandskydd	10
Kommunala beslut	12
Behovsbedömning	12
Betydande egenskaper, påverkan och effekter	12
Bedömning av miljöpåverkan	12
Ställningstagande till frågan om betydande miljöpåverkan	13
Förutsättningar och förändringar	13
Natur	13
Mark och vegetation	13
Naturvärden	15
Ekosystemtjänster	21
Rekreation och friluftsliv	21
Fornlämningar	21
Geotekniska förhållanden	22
Markförhållanden	22
Förorenad mark	23
Markradon	26
Hydrologiska förhållanden	26
Markavvattning	27
Dagvatten	28
Översvämningsrisker och skyfall	32

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Samhällsbyggnadskontoret

Plan- och utvecklingsenheten

Miljö kvalitetsnormer för vatten	33
Bebyggelse	34
Befintliga förhållanden	34
Planförslag	34
Byggnadskulturmiljö och gestaltning	45
Landskapsbild och stadsbild	47
Service	49
Gator och trafik	49
Gatustruktur och biltrafik	49
Kollektivtrafik	49
Gång- och cykelvägar	50
Parkering	50
Hälsa och säkerhet	50
Trafikbuller	50
Markföroreningar	50
Lukt / Luftkvalitet	50
Räddningstjänst	53
Teknisk försörjning	53
Vatten och avlopp	53
El och uppvärmning	53
Telefoni och bredband	53
Avfall	53
Posthantering	54
Konsekvenser	54
Grönstruktur och naturmiljö	54
Miljö kvalitetsnormer för vatten	55
Luftkvalitet	55
Landskapsbild och stadsbild	55
Kulturhistoriskt värdefull miljö	55
Störningar och risker	56
Buller	56
Översvämningsrisker	56
Farligt gods	57
Ljusförhållanden och lokalklimat	57
Barnkonsekvenser	57
Organisatoriska frågor	59
Tidplan	59
Genomförandetid	59
Ansvarsfördelning	59
Eventuella konsekvenser för vatten- och avlopp	59
Huvudmannaskap	60
Plankostnad	60
Anslutningsavgifter	60
Fastighetsrättsliga frågor	60

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Samhällsbyggnadskontoret

Plan- och utvecklingsenheten

Avtal	61
Markanvisning samt köp- och genomförandavtal	61
Medverkande	61
Källförteckning	62

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Handlingar

Till detaljplanen hör följande handlingar i samrådsskedet:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Fastighetsförteckning*

Handlingar markerade med * finns inte med på Sala kommuns hemsida på grund av GDPR (behandling av personuppgifter i EU).

Utredningar

- Rapport – Bedömning av de biologiska förutsättningarna vid en exploatering, Mälarbygdens arkitekthus AB, 2024-08-22
- Översiktlig miljöteknisk markundersökning, AB Terraformer, 2024-10-02
- Dagvattenutredning, Tyréns, 2025-02-03
- Utlåtande jordbruksmark, Mälarbygdens arkitekthus AB, 2025-05-27
- Utlåtande trafik, Mälarbygdens arkitekthus AB, 2025-05-26

Planprocessen

Planen upprättas med utökat förfarande och enligt PBL 2010:900. I tolkningen för planbestämmelser ska allmänna råd för planbestämmelser, BFS 2020:6 samt Boverkets föreskrifter om detaljplan [BFS 2020:5](#) tillämpas.

Figuren illustrerar i vilket skede av planprocessen som detaljplanen befinner sig

En detaljplan ger en samlad bild av den avsedda mark- och vattenanvändningen och hur miljön avses förändras eller bevaras. En detaljplan redovisas som ett avgränsat område på en karta med planbestämmelser. Till detaljplanekartan hör en planbeskrivning som förklarar syftet och innehållet i planen samt vad som behöver göras för att planen ska kunna förverkligas. Den samlade bedömningen av markens och vattnets användning som görs i en detaljplan ger också ramarna för prövning av olika framtida lov, till exempel bygglov, rivningslov och marklov. Detaljplanens bestämmelser ligger även till grund för tillstånd enligt miljöbalken och prövning enligt till exempel fastighetsbildningslagen, anläggningslagen och ledningsrättslagen. I och med att ett område har detaljplan finns såväl fastställda byggrätter som ett skydd mot oönskade förändringar. Härigenom går lovprövning både snabbare och enklare.

SAMRÅD

Planarbetet inleds alltid med ett samrådsskede, i syfte att ge berörda möjligheten till

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Samhällsbyggnadskontoret

Plan- och utvecklingsenheten

insyn och påverkan tidigt i planprocessen. Planförslaget skickas ut på samråd till berörda intressenter samt ställs ut i kommunhusets entré och presenteras på kommunens hemsida. De synpunkter som lämnas i samrådsskedet kommer att redovisas i en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen kommer att innehålla Plan- och utvecklingsenhetens kommentarer och förslag till ställningstagande till inkomna synpunkter.

GRANSKNING

Det reviderade planförslaget kommer att skickas till berörda intressenter samt ställas ut i kommunhusets entré och presenteras på kommunens hemsida. De synpunkter som kommer in under granskningen redovisas i ett granskningsutlåtande. Granskningsutlåtandet innehåller även Plan- och utvecklingsenhetens kommentarer och förslag till ställningstagande till inkomna synpunkter.

ANTAGANDE

I detta planskede överlämnas planförslaget till kommunfullmäktige för antagande. Innan ärendet kommer upp i fullmäktige bereds det i kommunstyrelsens ledningsutskott (KSLU) och kommunstyrelsen. Om detaljplanen inte överklagas eller överprövas vinner den laga kraft tre veckor efter det att protokollet från kommunfullmäktiges sammanträde justerats och satts upp på kommunens anslagstavla.

ÖVERKLAGANDE

De som skriftligen har framfört synpunkter som inte har blivit tillgodosedda har rätt att överklaga planbesluten. I första hand är det sakägare, bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende och hyresgästorganisationer. Överklagandet prövas av Mark- och miljödomstolen.

Planens syfte och huvuddrag**SAMMANFATTNING**

Planprocessen bedrivs med ett utökat förfarande i enlighet med Plan-och bygglagen (PBL 2010:900).

Detaljplanen handläggs med utökat förfarande eftersom större samfälligheter, såsom båtlandsområden, berörs. Planens genomförande kan också medföra betydande konsekvenser som behöver belysas och utredas närmare, vilket motiverar en mer omfattande process med ökad möjlighet till insyn och påverkan.

I Sala kommun finns behov av att möjliggöra mark för bostäder. I Hammarhagen kompletteras och skapas ett nytt område för bostäder i form av småhus där den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten ligger till grund för utformningen av planförslaget. Planområdet bygger vidare på det befintliga Hammarhagen, som sedan 2000-talet byggts ut i etapper. Planområdet i sin helhet är 3,8 hektar stort. I

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

öst gränsar planområdet till närströvskog och i väst till befintliga bostäder.
Hammarhagenområdet har en infart från Västeråsleden.

Vid exploatering behöver hänsyn tas till områdets biologiska förutsättningar.
Särskild hänsyn ska tas till groddjur och fladdermöss. I det fortsatta arbetet och projekteringen av området är dagvattenhantering och markföroreningar viktiga att beakta.

Detaljplanen ersätter del av den gällande detaljplan inom området (DP 4026).

Detaljplanen går i linje med gällande översiktsplan för Sala kommun och antas inte medföra betydande miljöpåverkan. Detaljplanen planläggs med ett utökat förfarande.

BAKGRUND

Kommunstyrelsens ledningsutskott beslutade 2023-11-01 (KSLU § 144) att uppdra åt Plan- och utvecklingsenheten att ta fram en detaljplan för området.

PLANENS SYFTE

Syftet med att ta fram detaljplanen är att pröva möjligheten till att uppföra bostäder i form av småhus utan att områdets landsbygdskaraktär går förlorad. Detaljplanen syftar till att möjliggöra för ett natur- och landsbygdsnära boende, där de natur- och rekreationsvärden som finns i anslutning till området tillvaratas, tillgängliggörs och utvecklas för vidare användning.

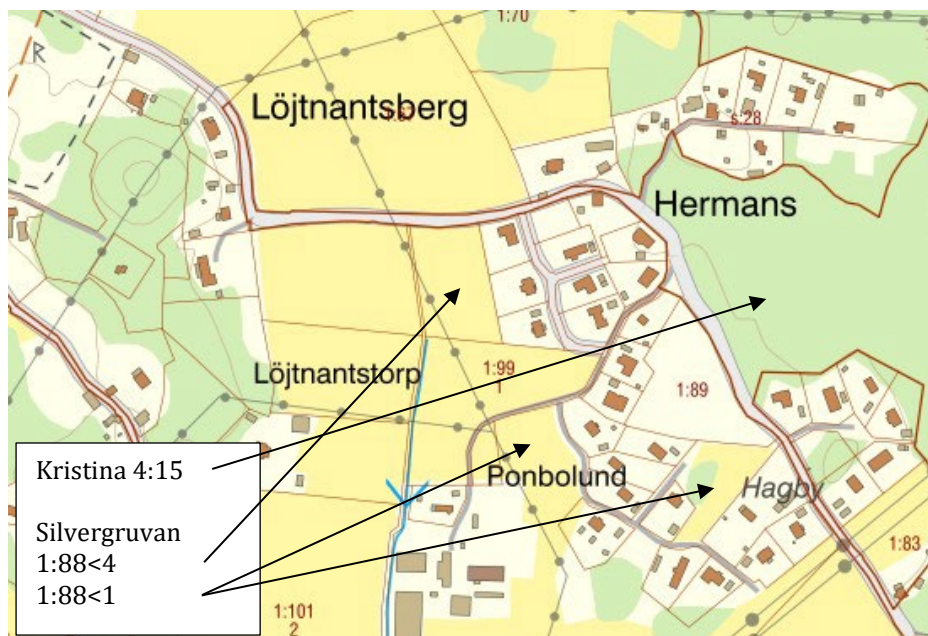
Plandata

LÄGESBESTÄMNING OCH AREAL

Planområdet är beläget i Hammarhagen i södra Sala ca 2,3 km från centrum.
Områdets yta uppgår till cirka 4 ha.

Inom planområdet finns följande fastigheter: del av Kristina 4:15 och Silvergruvan 1:88<1, <4.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Fastigheter som omfattas av planförslaget

MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Marken i planområdet ägs av Sala kommun och en privat fastighetsägare.

Fastighetsbeteckning	Fastighetsägare
Kristina 4:15	Sala kommun
Silvergruvan 1:88<1, <4	Privat fastighetsägare

Tidigare ställningstaganden

RIKSINTRESSEN

Planområdet berörs inte av något riksintresse enligt 3 och 4 kap Miljöbalken.

Planområdet ligger i nära anslutning till riksintresset för Kulturmiljövård enligt 3 kap 6 § Miljöbalken. Det gäller Sala Silvergruva och Sala Bergstad - Gruvmiljön vid den för Sverige mycket betydelsefulla Sala silvergruva med tillhörande vidsträckt dammsystem och lämningar efter gruvby som är unika för landet.

ÖVERSIKTLIGA PLANER

Översiktsplan för Sala kommun 2050 antogs av Kommunfullmäktige 25 september 2023. FN:s globala hållbarhetsmål ligger till grund för översiktsplanens mål, strategier och mark- och vattenanvändning. Framtagen struktur ska skapa

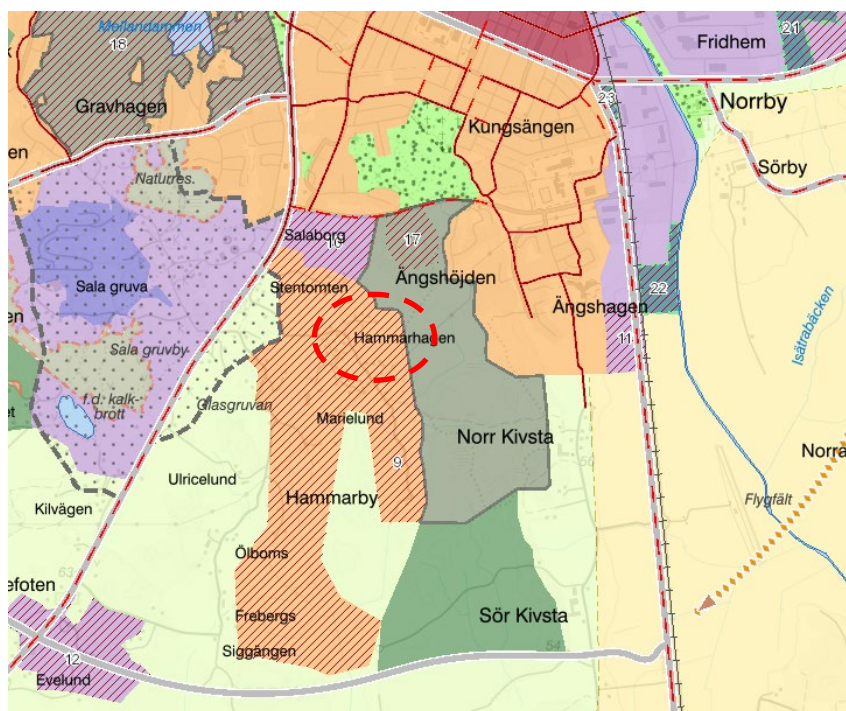
KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

förutsättningar för utveckling främst i Sala stad och utpekade större orter på landsbygden.

Sala stad ska enligt översiktsplanen vara en tät och sammanhållen tätort med funktionsblandad bebyggelse. Stadskärnans historiska avtryck från tidigare epoker är en tydlig del av stadens karaktär och nya tillskott ska ytterligare bidra till stadens identitet. Arkitekturen i Sala stad ska skapa en god gestaltad miljö med harmonisk och väl fungerande helhet av byggnader, utemiljöer och mellanrum i hela staden. En varierad bebyggelse med blandade byggnadstyper, upplåtelseformer och funktioner ska bidra till att olika grupper av människor möts. Bebyggelsen har en högre täthet i närhet till kollektivtrafik, service och viktiga stråk.

I översiktsplanen pekas planområdet ut som område för möjlig utbyggnad av större område för bostadsbebyggelse i södra Sala. I den gröna kilen mellan det möjliga bostadsområdet i Hammarhagen och befintliga Ångshagen skapas ett område för bostadsnära rekreation. Bostadsområdets utbredning behöver utredas med hänsyn till den bäck som finns i området samt den lövskog som breder ut sig söder om utvecklingsområdet. Vid planering av området bör riskområden kring äldre gruvhåll särskilt utredas och beaktas.

Planförslaget bedöms vara förenligt med översiktsplanens intentioner.

Figur 1. Utklipp från översiktsplanen där Hammarhagen (inom röd cirkel) pekas ut som ett utvecklingsområde för bostäder. Planområdet är färgat med orange skrafferad färg vilket hör till kategorin "utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse".

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

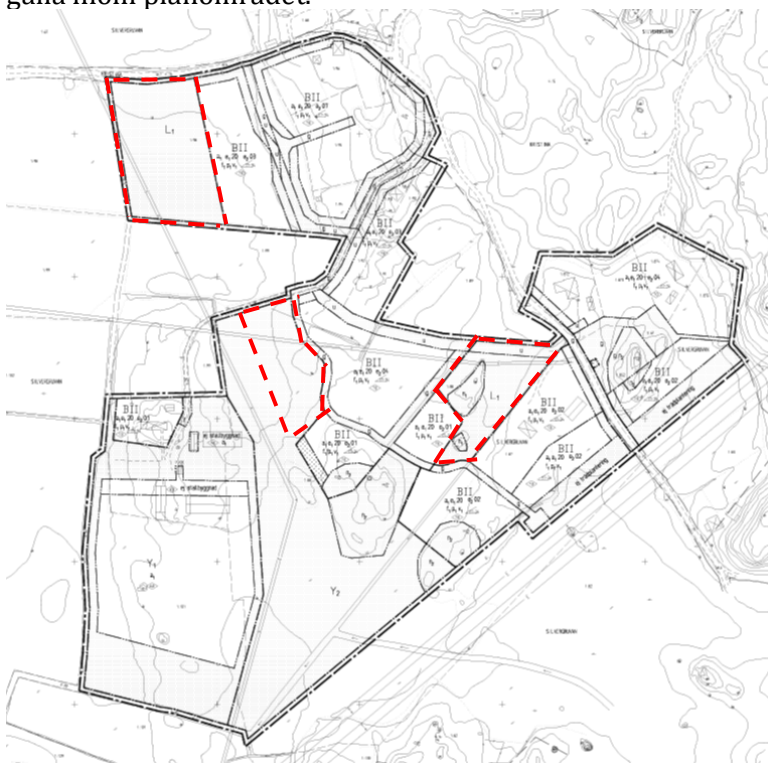
DETALJPLANER OCH FÖRORDNANDEN

Gällande detaljplaner

Del av det aktuella området omfattas av en detaljplan. Gällande detaljplan inom del av planområdet är:

- Detaljplan för Silvergruvan 1:88 m.fl. (Hammarhagen), fastställd år 2010 (DP 4026). Genomförandetid gick ut 2020-07-23. Planens syfte är att inom området skapa möjligheter för ny bostadsbebyggelse utan att områdets karaktär som helhet går förlorad. Syftet är även att reglera och skapa utvecklingsmöjligheter för befintlig bostadsbebyggelse och ridanläggning.
- Finns även en ändring av gällande detaljplan (DP 4026A). Planändringens syfte var att ta bort formuleringen om gavelbredd för uthus ur utformningsbestämmelsen v1 "Tak ska utföras som sadeltak, valmade tak är ej tillåtet. Största gavelbredd på tvåvåningshus är 8,5 meter. Största gavelbredd på uthus är 4 meter."

Planförslaget innebär att del av gällande detaljplan (DP 4026) föreslås upphöra att gälla inom planområdet.

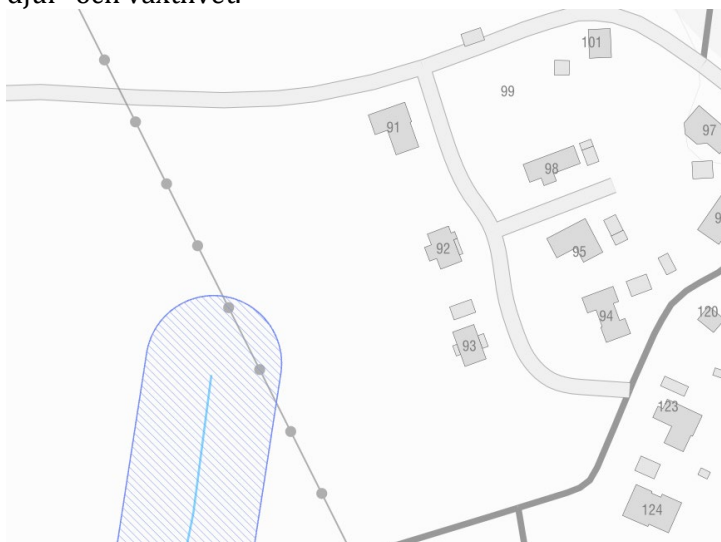
Figur 2. Plankarta för gällande detaljplan, DP 4026. Delar från DP 4026 som ingår i denna detaljplan är röstreckade.

Strandskydd

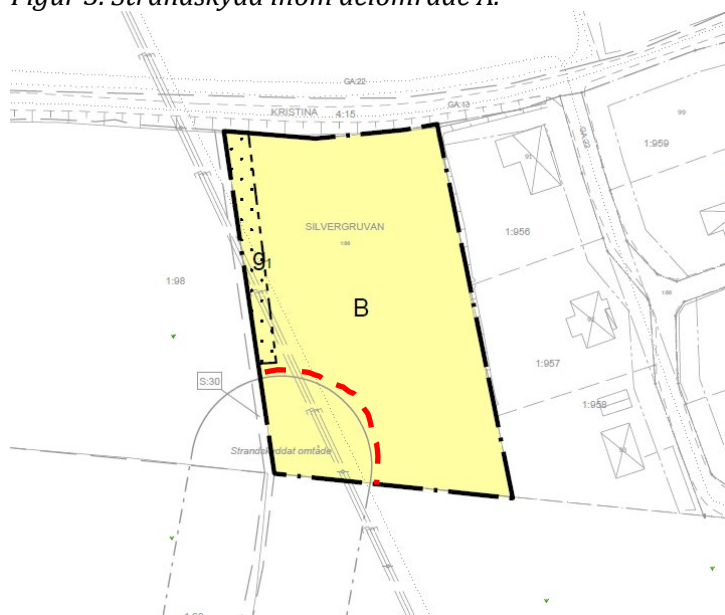
En del av det aktuella planområdet, i den nordvästra delen inom fastigheten Silvergruvan 1:88<4, omfattas av strandskydd. För att möjliggöra den planerade markanvändningen och säkerställa en ändamålsenlig utveckling av området föreslås

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

strandskyddet upphävas. Området bedöms inte längre uppfylla syftet med strandskyddet, då det redan är påverkat av tidigare markanvändning och saknar betydelse för allmänhetens tillgång till strand eller för bevarandet av livsmiljöer för djur- och växtlivet.

Figur 3. Strandskydd inom delområde A.

Figur 4. Från plankartan där strandskyddat område syns i den sydvästra delen av kvartersmarken med röd streckad linje.

I en detaljplan får kommunen upphäva strandskyddet för ett område om det finns särskilda skäl för det och om intresset som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset (4 kap. 17 § plan- och bygglagen, PBL). Inom detaljplanen upphävs strandskyddet med följande särskilda skäl som grund: området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett behov av bostäder, ett angeläget intresse som inte kan tillgodoses utanför området (7 kap. 18c § MB). Området är lämpligt och det är

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

orimligt att tillgodose behovet på en annan plats. Området har redan utbyggd infrastruktur och en omgivning av bostäder därmed är det ett lämpligt område för en fortsatt exploatering. Området som är strandskyddat är jordbruksmark som utgör del av strandskyddsavstånd från ett dike. Dikets funktion och kontinuitet kommer fortsättningsvis kunna användas. Ett upphävande av strandskyddet anses därför väga tyngre än strandskyddsintresset.

Kommunala beslut

Kommunstyrelsens ledningsutskott beslutade 2023-11-01 (KSLU § 144) att ge Samhällsbyggnadskontoret, Plan- och utvecklingsenheten i uppdrag att ta fram en detaljplan för Hammarhagen östra. Kommunstyrelsens ledningsutskott beslutade 2025-06-18 (KSLU § 106) att sända ut detaljplanen på samråd.

Behovsbedömning

En bedömning av risken för betydande miljöpåverkan ska utföras för alla detaljplaner. Bedömningen ska utgå från MKB-förordningens kriterier och beakta dels planens karaktäristiska egenskaper, dels typ av påverkan och det område som kan antas bli påverkat.

För detaljplaner som anses medföra betydande miljöpåverkan ska miljöbedömning utföras, vilket bland annat innebär att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), enligt 6 kap Miljöbalken, ska utarbetas och redovisas tillsammans med planförslaget. Om detaljplanen inte medför betydande miljöpåverkan behandlas miljöfrågorna i det ordinarie planarbetet och redovisas i planbeskrivningen.

BETYDANDE EGENSKAPER, PÅVERKAN OCH EFFEKTER

Miljökvalitetsnormerna är lagbundna normer enligt miljöbalkens femte kapitel. En miljökvalitetsnorm anger ett kvalitetskrav som ofta används som ett mått på högsta tillåtna halt av ett förorenade ämne eller högsta tillåtna nivå av en störning och finns för närvarande för olika föroreningar i utomhusluften, olika parametrar i vattenförekomster, omgivningsbuller och miljöpåverkande ämnen i fiskevatten.

Bedömningen är att ett genomförande av planen inte medför att miljökvalitetsnormerna för luft överskrids.

Ett genomförande av planen bedöms inte innebära att gällande riktvärden för buller överskrids, se vidare avsnitt *Buller*.

BEDÖMNING AV MILJÖPÅVERKAN

Ett genomförande av planen och övriga planer i området beräknas inte medföra att miljökvalitetsnormen för luft överskrids. Bedömningen är att ett genomförande av planen inte heller kommer att bidra på ett negativt sätt till att någon miljökvalitetsnorm överskrids i närområdets vatten då dagvatten från planområdet. Planförslaget bedöms därmed vara förenligt med 3,4 och 5 kap MB.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

STÄLLNINGSTAGANDE TILL FRÅGAN OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Plan- och utvecklingsenheten bedömer preliminärt att detaljplanens genomförande inte antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL 4 kap. 34 § eller miljöbalken 6 kap. 11 § att en miljöbedömning behöver göras. De miljöfrågor som behöver beaktas kommer att presenteras i planbeskrivningen och finns redovisade nedan.

Länsstyrelsen har skickat synpunkter och råd på naturmiljövärden, kulurmiljövärden, trafikbuller, djurhållning och strålsäkerhet.

Förutsättningar och förändringar

NATUR

Mark och vegetation

Karaktäristiskt för området är det småbrutna odlingslandskapet, som intygar om ett långvarigt boende och en gammal odlingskultur. Områdets bebyggelse är landskapsanpassat och utgör ett attraktivt landsbygdsområde inom Sala tätorts gränser. Väster om Hammarhagen går Västeråsleden och öster om Hammarhagen finns ett större sammanhängande skogsområde.

Förutsättningar

Planområdet består delvis av åkermark mellan befintlig bebyggelse i västra delen och skogsmark i den östra delen. I den västra delen av planområdet, finns inom ett av delområdena en åkerholme som ligger på en mindre del jordbruksmark omringad av bostäder. Åkerholmen omfattas av ett generellt biotopskydd enligt Miljöbalken 7 kap 11 §. Västra delen av planområdet ligger i närheten av en hästverksamhet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 5. Åkerholme inom område C rödmarkerad.

Det östra planområdet, utgörs i sin helhet av ett förstagallrat skogsbestånd, helt dominerat av tall. Beståndet är två skiktat med ett undre skikt som utgörs av rönn, asp, en samt häggmispel. Skogstypen är av blåbärsristyp men med inslag av smalbladigt gräs. I huvudsak kruståtel, där vårfryle, linnea och örnbräken ställvis blir mer frekvent. Markytan är mycket småblockig och småkuperad.

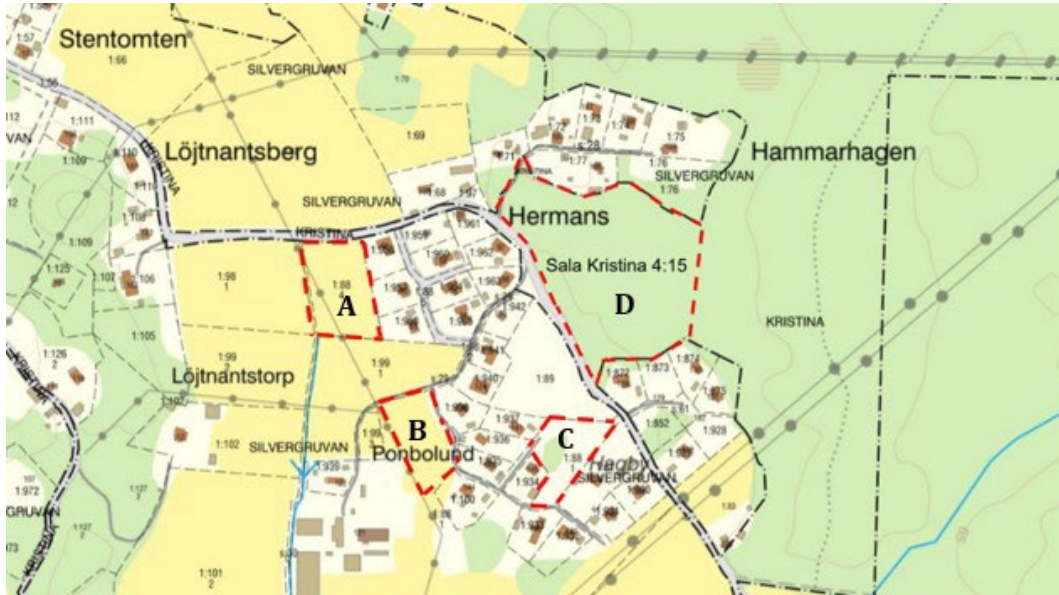
Skogspartiet ligger insprängt mellan tre bebyggda områden i norr, väster och söder. I väster löper den gamla byvägen i kant mot området, som idag är den väg som binder samman bostadsområdena och utgör tillfartsväg in från gamla riksvägen. Numer huvudinfart till staden.

Förändringar

Planförslaget innebär att jordbruksmarken, delvis inom befintligt bostadsområde och skogsmarken möjliggörs för bebyggelse. Se karta nedan. Planområdet är uppdelat i fyra delområden.

Åkerholmen som finns inom delområde C planläggs som kvartersmark för bostäder och innehar ett skydd genom att bestämmelse **n₁** införs i plankartan som innebär att den större åkerholmen med vegetation ska bevaras. Inom samma område finns även ett par mindre åkerholmar. Då dessa omfattas av generellt biotopskydd så måste Länsstyrelsen kontaktas avseende dispens om dessa påverkas av önskad exploatering.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 6. Planområdet/planområdena markerat med röstreckad linje med delområdesförklaring.

Naturvärden

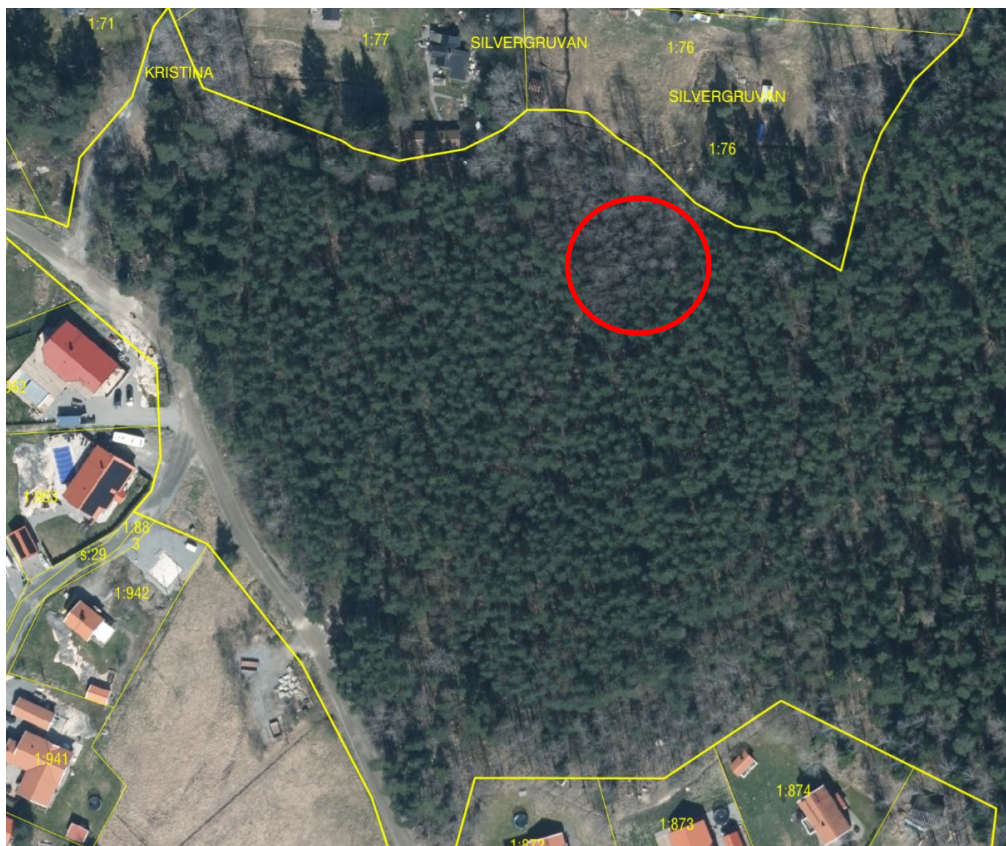
Förutsättningar

Under våren och sommaren 2024 har en bedömning av de biologiska förutsättningarna genomförts i planområdet (delområde D). Undersökningen visar att området rymmer två värdefulla skogsbryn – ett i norr och ett i söder – samt ett alkärr i anslutning till det norra brynet. I alkärret har groddjur som vanlig groda, åkergroda, vanlig padda samt mindre vattensalamander observerats. Skogsbrynen bedöms ha goda förutsättningar som jaktmiljöer för fladdermöss, särskilt på grund av sin täta struktur och lövrika sammansättning, även om antalet fladdermöss var begränsat vid observationstillfället. Aktiviteten var störst i det norra brynet, troligen på grund av lägre ljuspåverkan och fuktigare förhållanden (Eklund, 2024).

Det norra brynet uppvisar spår av tidigare hävd med halvöppen karaktär och består av ett varierat trädskikt med sälg, rönn, en, asp och tallar över 150 år gamla. Här finns alkärret och en öppen berghäll. I det sydvända brynet dominerar lövträd som asp, med inslag av tall och en. Här finns flera äldre aspar med hackspettshål, vilket gynnar hålhäckande fåglar och fladdermöss.

I östra delen övergår skogsbrynet i en öppen hällmiljö med äldre rönnar och tallar, medan det sydöstra hörnet karaktäriseras av lågväxt lövskog. Vägkantens brynet domineras av förstagallrad tall med inslag av yngre lövträd, men saknar äldre träd, vilket tyder på tidigare avverkning i området.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 7. Alkärrrets ungefärliga placering inom delområde D markerad med röd cirkel.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 8. Ortofoto med alkärrets och brynmiljöernas placering.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 9. Alkärret som vid tidpunkten då bilden togs (april 2024) hade fryst.

Figur 10. Östra kanten av delområde D.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 11. Del av södra brynet till vänster och bostäder till höger.

Förändringar

Planförslaget har utformats med hänsyn till de biologiska förutsättningarna och värdena som har upphittats i planområdet. Planförslaget möjliggör en förbättring och förstärkning av de biologiska värdena inom och i anslutning till alkärret och skogsbrynen.

Till granskningsskedet avser en artskyddsutredning tas fram där planens utformning kommer kunna anpassas ytterligare om ett behov av det finns eller uppstår. Detta med hänsyn till de arter som finns inom planområdet. Anledningen till att det inte tagits fram till samråd är för att det inte är rätt tid på året.

Planförslaget möjliggör inte exploatering i vare sig brynen eller alkärret och skapar i stället en mer gynnsam miljö för arterna än vad det är i dagsläget. Planförslaget skyddar också de äldre träden inom planområdet.

I anslutning till alkärret föreslås i dagvattenutredningen en systemlösning där del av exploateringsområdets dagvatten fördröjs i ett så kallat dämme. Dämmet kommer att möjliggöra att grodorna och salamandrarna kan vistas där längre tid av året än vad de kan göra idag men hänsyn till alkärrets storlek. Med ett dämme intill alkärret finns möjlighet till ett större vattendjup.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Samhällsbyggnadskontoret

Plan- och utvecklingsenheten

Enligt utredningen för biologiska förutsättningar vid exploatering (Eklund, 2024) förbättras de biologiska förutsättningarna för groddjur, särskilt salamandrar, av ett större vattendjup under större delen av vegetationsperioden. Det är särskilt avgörande under våren, då grodlek och salamandrarnas fortplantning sker. Efter parningen lämnar de vuxna salamandrarna vattenmiljön och tillbringar sommaren på torrare mark i kärrets närhet, medan årets avkomma stannar kvar något längre i vattnet.

Vintervattenvolymen, och då främst ett tillräckligt vattendjup för att klara bottenfrysning, kommer inte att uppnås. Det bedöms som positivt i och med att eventuella fiskyngel som kan komma in i form av exempelvis rom försvinner då. Salamandrarna är inte där på vintern och groddjuren övervintrar nere i dyn. Sammanfattningsvis är ett större vattendjup positivt för mångfalden och säkrar upp för att vatten finns i kärret under den viktiga vår-, och försommartiden.

Med anledning av att östra planområdet angränsar till närströvskog har ett släpp möjliggjorts i planförslaget. Detta för att kunna ta sig ut i skogen och ta del av de rekreationsvärden som finns där. Det möjliggörs också för en gemensam yta i mitten av delområde D (skogsområdet) där lek och rekreation kan finnas. Planförslaget skapar en inramning av delområde D som då ger en känsla av att det är ett bostadsområde som har natur som en förutsättning. Detta till skillnad från befintliga Hammarhagen och de delområden (A-C) som planeras för där. Befintliga Hammarhagen är ett bostadsområde som präglas mer av öppna landskap och lantlig känsla snarare än skog och natur.

En exploatering intill brynen bedöms inte påverka brynen negativt. Ett hänsynsavstånd på 6 meter har tagits från brynkant till tillkommande fastighetsgräns.

Det är viktigt att i framtiden inte lämna trädgårdsavfall så kallad kompost inom eller i anslutning till brynen. En skötselplan för hantering av kompost är att föredra. Kompostering och avfallsyta kan tillskapas inom ytorna för gemensamhetsanläggning för att minska påverkan på brynen. Bedömningen har utförts av sakkunnig ekolog.

För att bevara naturkaraktären och förespråka naturtomter i delområde D innehåller plankartan bestämmelser som reglerar trädfällning. Enligt bestämmelse **a₂** krävs marklov för att fälla träd med en stamdiameter på minst 0,15 meter, mätt 1,0 meter ovan mark. Bestämmelse **f₈** anger vidare att större lövträd och tallar endast får fällas där nybyggnation planeras. I övriga delar får dessa träd endast tas ned om de är sjuka eller skadade och utgör en akut risk för egendomsskada samt att inget stängsel eller staket får uppföras. Med "större träd" avses de som omfattas av kriteriet i bestämmelse **a₂**. Det är viktigt att bestämmelserna **a₂** och **f₈** läses tillsammans då de är sammankopplade och ska tolkas gemensamt.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster kan beskrivas som de funktioner hos naturen och dess ekosystem som på olika sätt gynnar människan. Människan är fullständigt beroende av många av naturens ekosystemtjänster och samspelet mellan växter, djur och andra levande organismer utgör grunden för allt liv på jorden. Exempel på ekosystemtjänster är luftrening, bullerdämpning, pollinering av våra grödor och även den hälsofrämjande effekt naturen har på oss människor. Att värna ett områdes ekosystemtjänster utgör ett fundament i att bygga en hållbar klimatanpassad och resilient stad. Ekosystemtjänster har internationellt och nationellt definierats och delats in i fyra grupper: Stödjande, försörjande, kulturella och reglerande. Nedan följer en kort beskrivning av några av de viktigaste ekosystemtjänsterna i planområdet innan och efter föreslagen exploatering. Planområdet har delats upp i delområden och ett urval av de viktigaste ekosystemtjänsterna har gjorts.

Skogen och skogsbyn

Skogen och dess bryn hyser en hög biologisk mångfald med många arter i komplexa ekologiska samband. Den är också viktig för rekreation och används i undervisning av skolor och förskolor. Skogen bidrar med flera ekosystemtjänster såsom temperaturutjämning, bullerdämpning, markvattenreglering samt virkesproduktion.

Eftersom områden med höga naturvärden undantas från exploatering kommer de flesta ekosystemtjänster att bevaras, med vissa positiva förstärkningar. Bland annat kan dagvattenhanteringen i anslutning till alkärret skapa en fuktigare miljö, vilket gynnar både fladdermöss genom ökad insektsförekomst och groddjur som grodor och salamandrar.

Rekreation och friluftsliv

Planförslaget skapar och behåller tillgängligheten till rekreation och friluftsliv i södra och norra delen av delområde D samtidigt som kopplingar till den större rekreativsvänliga skogen i öster skapas.

I öster om det östra planområdet går Sörskogen, en närströvskog, ett skogsområde med höga rekreativsmöjligheter. Närströvskogarna i Sala stad har en stor betydelse för idrotts- och fritidsaktiviteter, då de flesta av dem har motions- och rekreativsslingor.

FORNLÄMNINGAR

Inga kända fornlämningar finns i området. Om fornlämningar påträffas i samband med exploateringen måste arbetet omedelbart avbrytas och anmälan göras till länsstyrelsen.

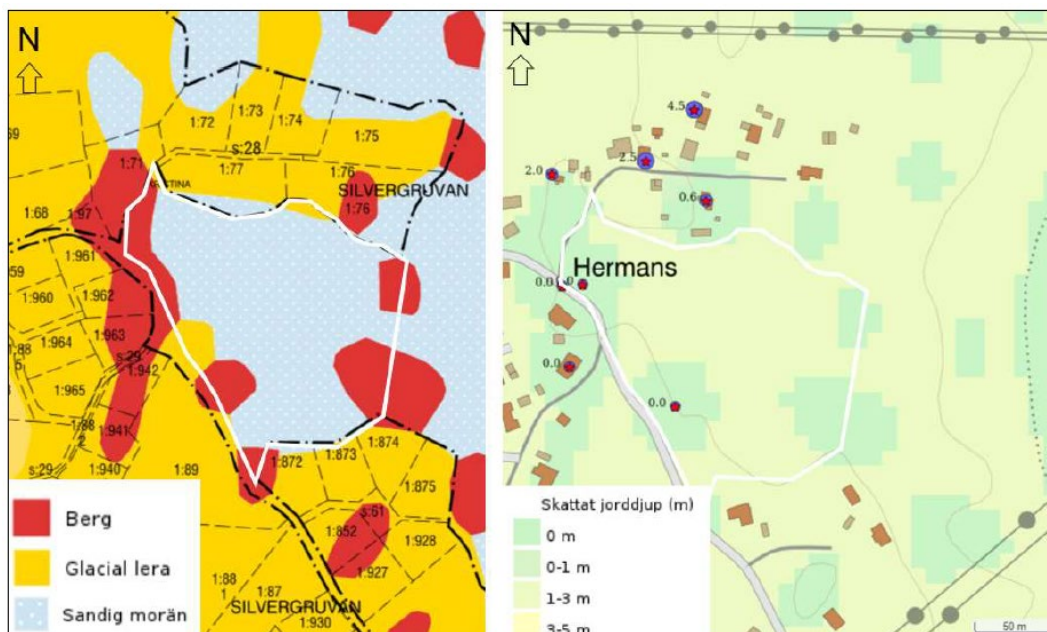
KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Markförhållanden

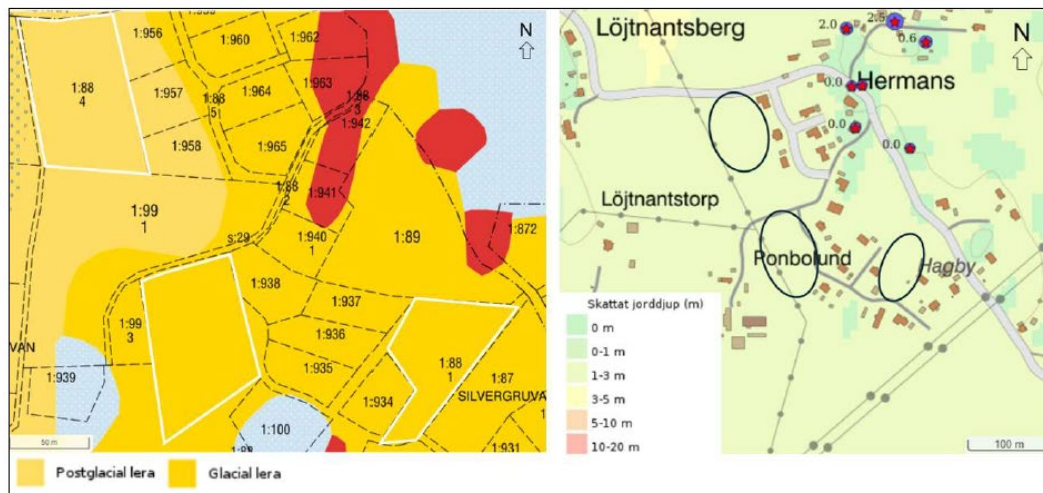
Enligt SGU:s jordartskarta består den naturligt avlagrade jordarten inom delområde D av sandig morän, med inslag av lera i områdets norra och västra utkant. Ställvis förekommer även berg i dagen i utkanten av området. Jorddjupet är cirka 1-3 meter i planområdets centrala del och mindre i utkanten (SGU, 2024). Detta redovisas på Figur 11 och 12 nedan. SGU:s kartor baseras på interpoleringar och informationen ska ses som ungefärlig.

Inom delområde A-C domineras jordarterna enligt SGU:s karta av glacial lera och postglacial lera. Jorddjupet varierar mellan cirka 1-3 meter, se utdrag från SGU:s jordartskarta och jorddjupskarta i Figur 12 nedan.

Figur 12. Utdrag ur SGU:s jordartskarta och jorddjupskarta. Planområdet (delområde D) inom Kristina 4:15 är markerad med vit linje.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 13. Utdrag ur SGU:s jordartskarta och jorddjupskarta. Delar av planområdet (delområde A-C) som ligger inom Silvergruvan 1:88 är markerade med vita linjer i vänstra bilden samt med svarta cirklar i högra bilden.

Förorenad mark

Förutsättningar

En översiktlig markteknisk miljöundersökning har genomförts.

Skogsmarken inom fastigheten Kristina 4:15 var mycket stenig, berget var ställvis synbart. Markens översta skikt utgjordes av humus och torv, torvlagret var ställvis flera decimeter tjockt. Mellan stenar och block fanns morän som mest bestod av ljus finsand. Vid provpunkter mot mitten av skogsområdet fanns sänkor med torvlager, under torven fanns ställvis lite torr lera.

I provpunkterna inom öppen mark på fastigheten Silvergruvan 1:88 bestod jorden av siltig torrskorpelera och siltig lera. I de översta 30 centimetrarna hade jorden mer eller mindre tydlig aggregatstruktur till följd av tidigare plöjning och odling. Under detta djup var leran tätare. Undantaget var provpunkten PG14 som var belägen i en skogsdunge med mycket stenar i markytan. Här hade jorden inte någon tydlig aggregatstruktur, den var även torrare.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 14. Ungefärligt läge för provgropar (PG1-PG6) och samlingsprov från ytjord (Yt1-Yt4) inom fastigheten Kristina 4:15.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 15. Ungefärligt läge för provgropar (PG7-PG15) inom delar av fastigheten Silvergruvan 1:88.

Inga gruvavfallsrester som aftersand, varp eller rostad sten observerades vid provpunkterna. Flera metaller – särskilt bly och kvicksilver – förekommer i halter över riktvärden för känslig markanvändning (KM) i ytjorden inom Kristina 4:15 och Silvergruvan 1:88. Känslig markanvändning (KM) avser områden där människor kan vistas ofta och under längre perioder, till exempel bostäder, skolor och lekplatser. Riktvärden för KM är därför satta för att skydda särskilt känsliga grupper, som barn, mot hälsofarlig exponering från föroreningar i marken.

Bly har högst halter och är den tydligaste indikatorn på gruvpåverkan. Kviksilver förekommer också lokalt i halter som kan utgöra risk för ånginträngning i byggnader.

Lerjord under 0,4 meters djup visar inga tecken på gruvpåverkan; förhöjda halter av vissa metaller där bedöms ha naturligt geologiskt ursprung och utgör normalt ingen risk.

Förändringar

De påvisade metallföroreningarna bedöms behöva åtgärdas för att reducera hälsoriskerna till en acceptabel nivå ifall marken ska användas för bostäder. Ifall påvisade hälsorisker åtgärdas bedöms marken kunna bli lämplig för planens ändamål.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

För närvarande pågår ett arbete med att ta fram platsspecifika riktvärden för markföroreningar inom Sala kommun. Beroende på resultaten av arbetet kan dessa riktvärden komma att påverka bedömningen av markens lämplighet för planerad användning. Frågan utreds vidare inför granskningsskedet.

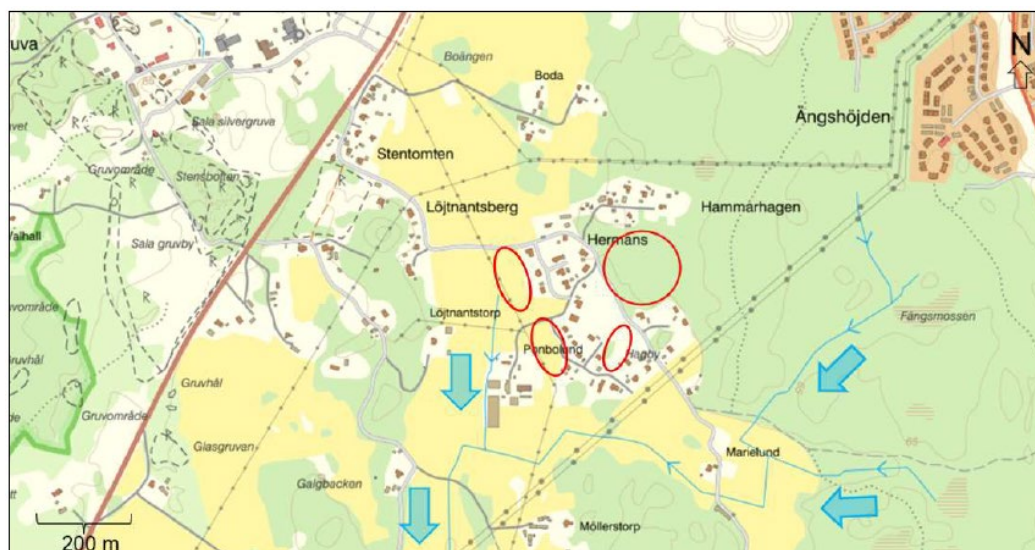
Markradon

Byggaktören ansvarar för att utreda markradon inför byggnationen. Ett radonsäkert byggande rekommenderas. Kommunens radonriskkarta från 1995 visar att planområdet ligger inom normalriskområde för radon.

Radonskydd hanteras närmare i bygglovskedet. Huvudrekommendationen från Boverket vad gäller byggnadssätt med avseende på radon är att alltid bygga tätt mot marken.

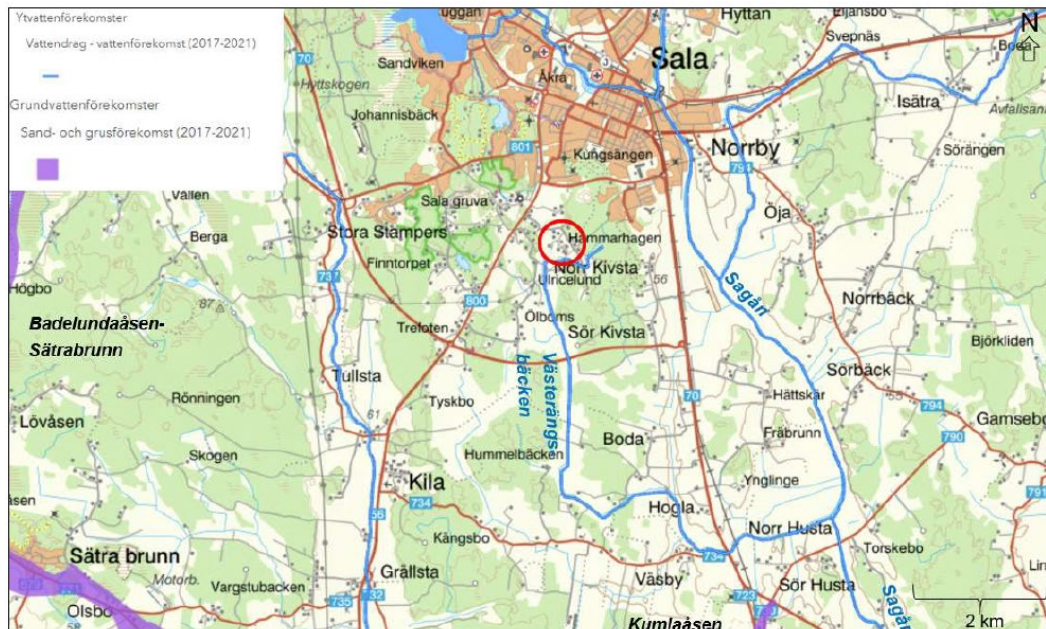
HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Marken inom området är relativt plan, de närmaste vattendragen utgörs av mindre bäckar och diken som avrinner söderut. De södergående vattendragen förenas och bildar Västerängsbäcken som rinner söderut, viker av åt öster och mynnar ut i Sagån. De närmaste grundvattenförekomsterna är sand och grusförekomsterna i Kumlaåsen söderut samt Badelundaåsen-Sätrabrunn västerut. Dessa är belägna mer än fyra kilometer meter från planområdet, se Figur 16 och 17 nedan.

Figur 16. Små vattendrag i anslutning till planområdet. Planområdets lägen är ungefärligt markerade med röda ellipser. Blockpilar är tillagda i efterhand för att förtydliga vattendragens riktning.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 17. Västerängsbäcken utmynnar i Sagån. Även närmast belägna grundvattenförekomster är markerade på bilden. Planområdet läge är ungefärligt markerat med röd cirkel.

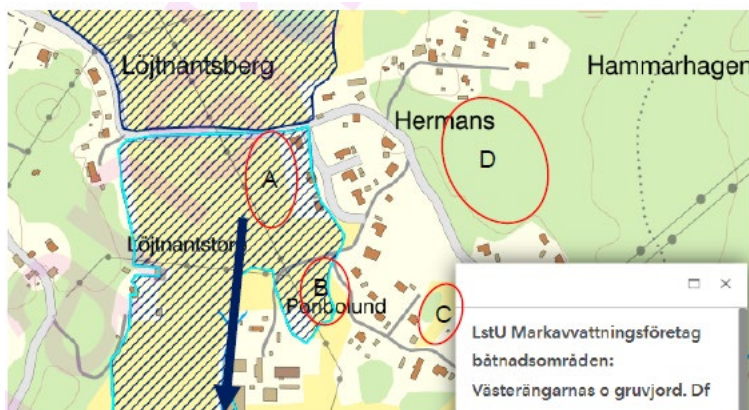
Markavvattnings

Förutsättningar

Delområde A och B ligger helt eller delvis inom båtnadsområde för Västerängarnas o gruvjord DF vattenanläggning som i huvudsak består av ett dike.

Förändringar

I och med att delområde A och B ligger helt eller delvis inom båtnadsområde kan det innebära att det kan krävas tillstånd från diktningföretaget om dagvattenhanteringen i det planerade området avvattnas till det befintliga diket.

Figur 18. Utdrag ur Extern Karttjänst från Länsstyrelsen i Västmanlands län. Röda cirklar markerar de 4 områdena som är under utredning. Området inringat i ljusblått

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

visar båtnadsområdet för Västerängarnas o gruvjord. Dikningsföretag. Den mörkblåa pilen visar det befintliga diket som båtnadsområdet avvattnar till.

Dagvatten

Förutsättningar

Enligt framtagen dagvattenutredning finns det varken ett kommunalt verksamhetsområde för dagvatten inom berört område, eller några befintliga dagvattenledningar som ägs eller sköts av kommunen. Det finns heller inga planer på att anlägga några kommunala dagvattenledningar i området i framtiden.

I Figur 19 presenteras befintlig avrinning och avvattning av området. Avvattningen av området sker i dagsläget genom öppna diken, dränering under mark och vägtrummor.

Figur 19. Befintlig avvattning och avrinning från området. Blåa pilar visar befintliga öppna diken och dränering under mark. Gröna pilar visar flödesriktning för det yttligt avrinnande vattnet. Röda streck visar placering av befintliga vägtrummor. Orangea cirklar visar befintliga brunnar.

Förändringar

Område A, B och C

Allt takdagvatten föreslås ledas via stuprörsutkastare ut över närliggande grönytor där det tillåts infiltrera, se förslag på avledning av takdagvatten i Figur 19, Figur 20 och Figur 21.

Den nya grusvägen i område A föreslås skevas åt väster för att möjliggöra avvattning mot ett nytt dike som anläggs längs med tomtgränsen. Nya diken föreslås även längs den östra kanten av område A samt längs västra kanten av område B för att minska

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

riskerna för översvämning av de planerade tomterna, se förslag på placering av nya diken i Figur 20, Figur 21 och Figur 22.

Vidare föreslås att en fördröjande åtgärd på 7 m³ anläggs i sydvästra hörnet av område C för att minska belastningen på nedströms liggande vägtrummor och fastigheter. Se utförda beräkningar för den erforderliga volymen i avsnitt 3.2 samt förslag på placering i Figur 22.

Slutligen föreslås att tomterna i områdena A, B och C anläggs något upphöjda i förhållande till närliggande dikesstråk och gatunät för att minska risken för översvämningar.

Figur 20. Rekommenderad dagvattenhantering för område A. Ljusblåa streck illustrerar lämplig placering av nya diken med utpekad anslutning till befintliga diken i mörkblått. Svarta pilar visar lämplig flödesriktning för avledning av takdagvatten.

Figur 21. Rekommenderad dagvattenhantering för område B. Ljusblåa streck

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

illustrerar lämplig placering av nya diken med utpekad anslutning till befintliga diken i mörkblått. Svarta pilar visar lämplig flödesriktning för avledning av takdagvatten.

Figur 22. Rekommenderad dagvattenhantering för område C. Ljusblåa streck illustrerar lämplig placering av nya diken med utpekad anslutning till befintliga diken i mörkblått. Svarta pilar visar lämplig flödesriktning för avledning av takdagvatten. Figuren visar även lämplig placering av en fördröjande åtgärd.

Område D

Allt takdagvatten föreslås ledas via stuprörsutkastare ut över närliggande grönytor där det tillåts infiltrera. Enligt Sala kommun bör en- och tvåfamiljshus hantera dagvatten från mindre regn (upp till 10 mm) på den egna fastigheten. För att uppfylla detta krav behövs en grönyta om minst 25% av andelen hårdgjord avrinningsyta (SVOA, 2017). Eftersom grönytorna inom område D utgör 62% av den totala ytan bör det inte vara något problem att uppfylla kommunens krav.

Vidare föreslås att vägen skevas utåt för avvattning mot ett nytt dike som anläggs längs med hela vägen, se förslag på placering av nya diken i Figur 22. Om den nya vägen följer den befintliga topografin i området kommer vägen avvattnas åt tre olika håll, se ljusgröna pilar i Figur 22. Vidare bör vägen förläggas lägre än omgivande tomter för att förhindra risken att vatten från vägen rinner in på tomterna. Om möjligt höjdsätts tomterna så halva fastighetens vatten avvattnas mot naturmarken och halva mot vägen eller diket, se lila pilar i Figur 23.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 23. Avvattning av området efter exploatering förutspås ske åt tre håll D1 (lila streckning), D2 (orangea streckning) och D3 (resterande yta). Röda cirklar visar förslag till placering av fördröjande åtgärder för att förhindra översvämning nedströms i systemet. Blåa streck visar förslag på placering av diken i området. Grönt streck visar förslag på placering av ett dämme.

Förutsatt att höjdsättningen av området följer den befintliga höjdsättningen i området kommer område D avvattnas åt tre håll, D1, D2 och D3, se Figur 22.

Som fördröjande åtgärd föreslås en nedsänkt yta (t.ex. svackdiken eller en torrdamm) med volym om minst 20 m³ (D1) samt 35 m³ (D3). Enligt beräkningar i Scalgo utgör ytan där fördröjningsåtgärden i D1 är tänkt att placeras i dagsläget ca 97 m³ och ytan där fördröjningsåtgärden i D3 är tänkt att placeras ca 8 m³ stor. Med andra ord behöver ytan för fördröjning i D3 utökas alternativt om mer dagvatten kan avledas till fördröjningsåtgärd D1 i stället. Detta är något som behöver ses över i kommande projektering.

Dämmet som föreslås norr om alkärret läggs på cirka + 60,6 möh. Därmed erhålls en potentiell fördröjningsvolym om 723 m³ vatten innan vattnet breddar vidare åt nordöst, se blå markering i Figur 24. Enligt dagvattenutredning (Tyréns, 2025) bör den volymen vara mer än tillräcklig för att inte förvärra situationen nedströms i samband med exploatering vid skyfall (100 årsregn). Det är något som har simulerats i Scalgo (arbetsplattform för översvämnings- och dagvattenfrågor) men

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

som också kommer att studeras vidare till granskningsskedet i form av en skyfallsanalys. Anledningen till att en mer gedigen skyfallsanalys inte tagits fram till samrådsskedet är för att planförslaget kan komma att anpassas till granskning med hänsyn till andra faktorer.

I dagsläget kan alkärret fördröja ca 90 m³ vatten innan det breddar vidare norr ut. Med ett dämme norr om alkärret kommer det blir mer stillastående vatten på platsen. Stillastående vatten är något som kommer att gynna eventuell groddjurspopulation.

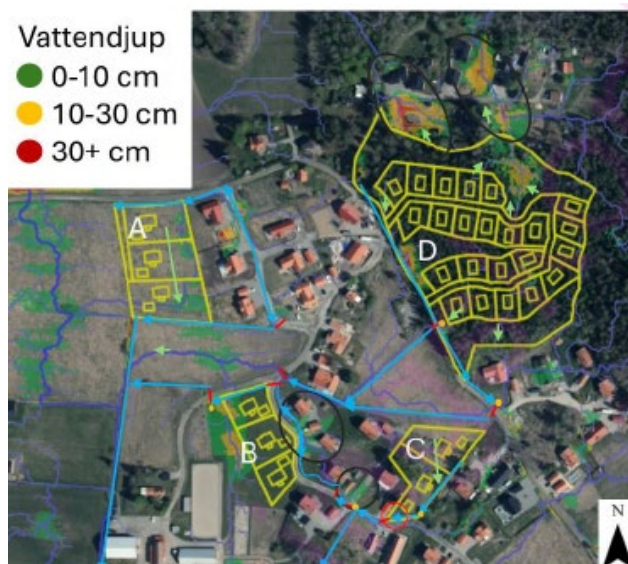

Figur 24. Simulering i Scalgo som visar potentiell fördröjningsvolym vid placering av ett dämme enligt svart streck i figuren och höjd på ca 0,5 m.

Översvämningsrisker och skyfall

Enligt dagvattenutredningen bidrar inte område A och B i nuläget till några direkta översvämningsrisker nedströms, Se Figur 24. Däremot löper delar av områdena risk att stå under vatten (ca 0-30 cm) vid ett skyfall (Tyréns, 2025). Därför föreslås att tomterna i områdena A, B och C anläggs något upphöjda i förhållande till närliggande dikesstråk och gatunät för att minska risken för översvämningar.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 25. Lågpunkter och översvämningsrisker vid ett ungefärligt 100-årsregn (90 mm). © Scalgo Live. Fyra svarta cirklar visar byggnader som löper en ökad risk för översvämning till följd av planerad exploatering. Röd cirkel visar förslag till placering av en fördröjande åtgärd.

Dagvatten från område C bidrar i dagsläget till en förhöjd risk för översvämning av ett antal fastigheter nedströms. Se de två nederst belägna svarta cirklarna i Figur 24. Det är därför viktigt att den planerade exploateringen från område C inte förvärrar situationen för de nedströms liggande fastigheterna, utan om möjligt i stället förbättrar den. För område C har ingen risk för lokal översvämning noterats i analysen.

Enligt analysen bidrar område D i dagsläget framför allt till en förhöjd risk för översvämning av fastigheterna norr om området, se de två svarta cirklarna längst norr ut i Figur 25. Det är viktigt att dagvattenhanteringen inom område D inte förvärrar situationen för dessa fastigheter utan i stället helst bidrar till en förbättring. Därför kommer området detaljstuderas till granskning med förslag till höjdsättning. I analysen identifierades också ett område nära den befintliga vägen med risk för stående vatten på nivåer upp emot 45 cm.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Västerängsbäcken har *måttlig* ekologisk status och *uppnår ej god* kemisk status. Den ekologiska statusen beror främst på övergödning och dess morfologiska tillstånd (dess form, kanter och svämplan). Gällande kemisk status är det gränsöverskridande halter av pentabromerade difenyleter (PDBE) och Kvikksilver (Hg) som gör att god kemisk status inte uppnås i vattenförekomsten. Dessa halter är det dock svårt att göra något åt eftersom de främsta källorna är diffusa och till stor del luftburna och de gränsvärden som satts på EU-nivå innebär att halterna överstigs i alla ytvattenförekomster i Sverige. För Bly (Pb), Kadmium (Cd) och Nickel

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

(Ni) har ingen bedömning gjorts. Västerängsbäcken miljö kvalitetsnorm är God ekologisk status 2033 och God kemisk ytvattenstatus.

Enligt VISS pekas Sala Silvergruva, jordbruket samt enskilda avlopp ut som betydande påverkanskällor till föroreningar i Västerängsbäcken.

BEBYGGELSE

Befintliga förhållanden

Hammarhagen utgör ett landsbygdsområde nära Sala stad och har länge varit intressant för stadsnära boende.

Vägstrukturen med slingrande grusvägar är en viktig del av kulturlandskapet och områdets karaktär och bör därför bevaras. Vägen i sin helhet beskrivs i gällande detaljplan som en del av områdets karaktär men endast en mindre del av vägen ligger inom planområdet. Detta innebär att detaljplanen ej reglerar bredd, sträckning eller standard på vägen som helhet. Standarden på vägen påverkar vägsamfällighetsföreningen genom skötsel och förbättrande åtgärder.

Figur 26. Bebyggelse inom Hammarhagen. Bild från Västmanlands länsmuseum.

Planförslag

Detaljplanen för fortsatt utveckling av Hammarhagen möjliggör för en komplettering och fortsatt utveckling av Hammarhagen, i form av ett område för bostäder inom befintliga Hammarhagenområdet och ett större bostadsområde i östra naturområdet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Planarbetet tar avstamp i den gällande översiktsplanen för Sala kommun som beskriver Hammarhagen med flera områden som ett större utvecklingsområde för bostäder. Den nya detaljplanen för Hammarhagen lägger en grund för fortsatt arbete med att skapa en trygg, ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stadsdel, med närhet till både stadskärna och natur med en känsla av att man bor på landsbygden.

Figur 27. Planområdet/planområdena markerat med röstreckad linje med delområdesförklaring.

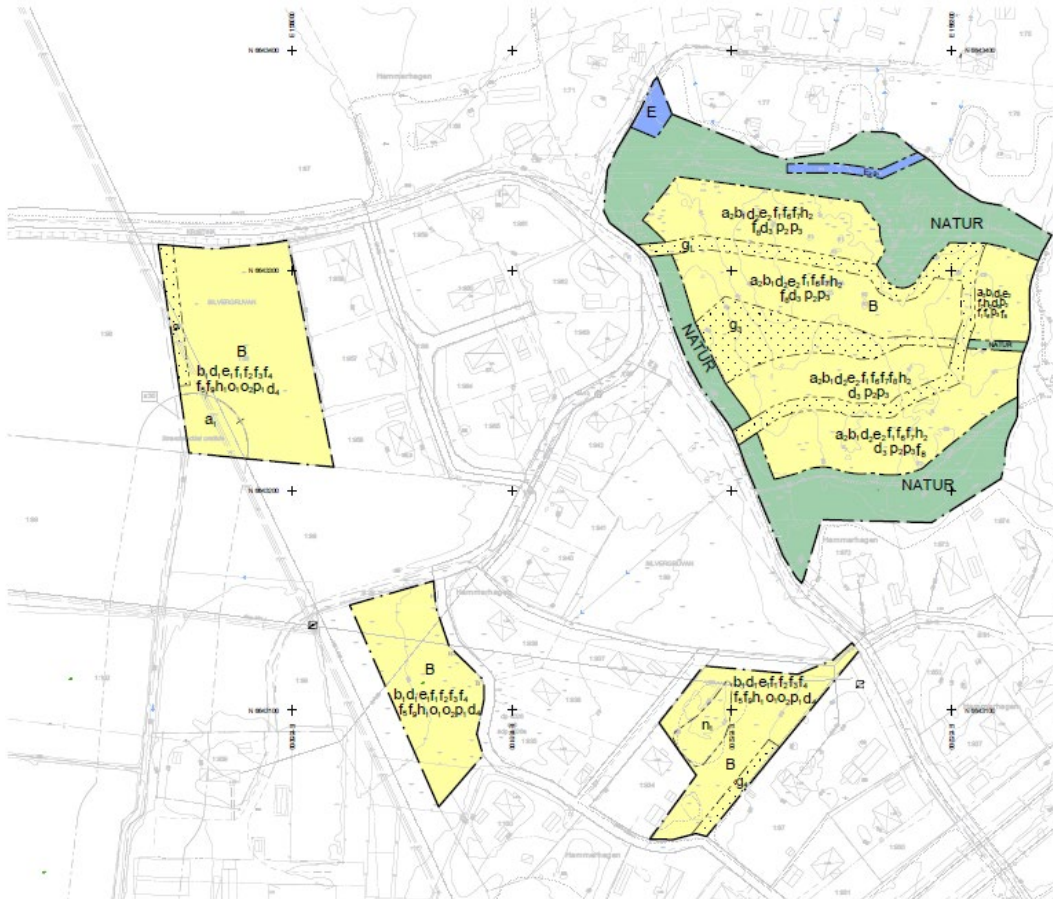
Delområde A-C

Planförslaget möjliggör för en exploatering av friliggande enbostadshus inom ovan nämnda delområden.

Delområde D

Planförslaget möjliggör för en blandning av friliggande enbostadshus, par-, rad- och/eller kedjehus inom ovan nämnda delområde. Målet är att kunna erbjuda en större mångfald av boendeanternativ som inte finns inom området idag. Inom delområde D ses täthet och mindre hus vara lämpligt då den rumsliga avgränsningen skapar ett "nytt" område som är separerat från befintliga Hammarhagen samtidigt som det ligger inom Hammarhagen.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 28. Plankartan.

Användningsbestämmelser

Allmän plats

NATUR

Naturen inom området som innehar höga värden föreslås planläggas som allmän platsmark natur. Anledningen är för att kommunen på lång sikt ska kunna säkra de värden som finns inom alkärret och brynmiljöerna.

Kvartersmark

B – Bostäder

Bostadsområdet beräknas kunna inrymma cirka 31 bostäder enligt den illustrationsplan som tagits fram. Illustrationsplanen visar exempel på hur ett område skulle kunna utformas utifrån detaljplanens bestämmelser om samtliga tomter bebyggs med friliggande enbostadshus. Delområde D skulle, utöver enbostadshus, kunna bebyggas med radhus, parhus och/eller kedjehus. Med tanke på tomternas minsta storlek inom område D så kan exploateringsantalet avseende antal bostäder bli större, runt 35–40 bostäder. Se illustrationsplan i figur 29 nedan.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

E – Transformatorstation

För elförsörjningen av området behövs en yta för en kommande transformatorstation.

E₂ – Dagvattenanläggning

För att dagvattenhanteringen inom området ska ske på redovisat sätt enligt framtagna utredningen behövs en yta för ett kommande dämme.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Följande egenskapsbestämmelser medges på kvartersmark:

Prickmark	Marken får inte förses med byggnad. Gäller områden som avsätts för markreservat för gemensamhetsanläggning.
d₁ – 750 m ²	Minsta fastighetsstorlek är 750 m ² . Gäller delområde A-C och möjliggör för friliggande enbostadshus.
d₂ – 400 m ²	Minsta fastighetsstorlek är 400 m ² . Gäller delområde D och möjliggör för en variation av småhus med en tätare bebyggelsegrad.
d₃ – 650 m ²	Största fastighetsstorlek är 650 m ² . Gäller delområde D och möjliggör för en variation av småhus med en tätare bebyggelsegrad.
d₄ – 2000 m ²	Största fastighetsstorlek är 2 000 m ² . Gäller delområde A-C och möjliggör för friliggande enbostadshus.
h₁ – 8,5 meter	Högsta nockhöjd är 8,5 meter. Gäller delområde A-C för att efterlikna befintlig bebyggelse.
h₂ – 6,5 meter	Högsta nockhöjd är 6,5 meter. Gäller delområde D för att kunna skapa en bebyggelse med egen karaktär som inte efterliknar befintliga Hammarhagen. Möjliggör för hus i två våningar.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

n₁ – Befintlig åkerholme med vegetation ska bevaras	Avser att befintlig åkerholme ska finnas kvar och ej bebyggas.
g₁ – Markreservat för gemensamhetsanläggning, väg	Möjliggör för delområde A samt D att få en vägkoppling till tillkommande bostäder.
g₂ – Gemensamhetsanläggning avseende dämme som innebär att alkärret uppnår en total fördröjningsvolym på 720 m ³ .	Möjliggör för att en dagvattenanläggning (dämme) kan anläggas norr om alkärret.
g₃ – Markreservat för gemensamhetsanläggning, lek, rekreation och dagvattenhantering	Möjliggör för delområde D att i mitten av området skapa en yta avsedd för lek, rekreation och dagvattenhantering.
g₄ – Markreservat för gemensamhetsanläggning, dagvattenanläggning med en fördröjningsvolym på 7 m ³	Möjliggör markreservat för anläggande av dagvattenanläggning inom område C.
p₁ – Huvudbyggnad placeras minst 4,5 meter från fastighetsgräns. Uthus placeras minst 2 meter från fastighetsgräns. Uthus placeras minst 6 meter från gräns mot gata. Huvudbyggnad och garage får ej sammanbyggas.	Gäller för delområde A-C för att tillkommande bebyggelse ska efterlikna befintlig.
p₂ – Rad-, par- och kedjehus får sammanbyggas i fastighetsgräns	Gäller för delområde D för att eventuella rad-, par- och kedjehus ska kunna sammanbyggas i fastighetsgräns.
p₃ - Byggnad ska placeras minst 3 meter från närmaste angörande gata	Gäller för delområde D för att ha en obebyggd yta närmast gatan för sikt, trafiksäkerhet, drift samt snöröjning av gatan.
o₁ – Minsta takvinkel 17 grader	Gäller för delområde A-C för att tillkommande bebyggelse ska efterlikna befintlig.
o₂ – Största takvinkel 34 grader	Gäller för delområde A-C för att tillkommande bebyggelse ska efterlikna befintlig.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

a₁ – Strandskydd inom sekundär egenskapsgräns upphävs	Redovisar var strandskyddet upphävs inom delområde A.
f₁ – Byggnader ska utföras med träfasader	Gäller för hela planområdet då träfasader anses vara det mest lämpliga inom Hammarhagen och det mest lämpliga för eventuella tillkommande naturtomter.
f₂ – Fasadfärg ska vara av matt röd färg	Gäller för delområde A-C för att tillkommande bebyggelse ska efterlikna befintlig.
f₃ – Tak på huvudbyggnader ska utföras med röda tegelpannor alternativt falsad plåt	Gäller för delområde A-C för att tillkommande bebyggelse ska efterlikna befintlig.
f₄ – Tak ska utföras som sadeltak	Gäller för delområde A-C för att tillkommande bebyggelse ska efterlikna befintlig.
f₅ – Endast friliggande enbostadshus	Gäller för delområde A-C för att tillkommande bebyggelse ska efterlikna befintlig.
f₆ – Endast småhus	Gäller för delområde D för att variation ska kunna erbjudas och för att området ska ha möjlighet till en egen karaktär.
f₇ – Fasadfärger ska utföras i dova kulörer	Gäller för delområde D för att tillkommande bebyggelse inte ska missgynna naturen och upplevelsen. Dova kulörer föreslås för att tillkommande bebyggelse ska smälta bättre in i naturen.
f₈ – Större lövträd och tallar får endast fällas på mark som avses ge plats för nybyggnation. Övriga större lövträd och tallar får inte fällas ifall de inte pga. sjukdom/skador innebär en överhängande akut risk för egendomsskada. Inga stängsel eller staket får uppföras	Gäller inom delområde D för att naturtomt ska kunna eftersträvas. Denna bestämmelse behöver läsas tillsammans med planbestämmelse a ₂ . Syftet är att delområde D ska bestå av "naturtomter".
f₉ – Största gavelbredd på tvåvåningshus är 8,5 meter	Gäller för delområde A-C för att tillkommande bebyggelse ska efterlikna befintlig.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Samhällsbyggnadskontoret

Plan- och utvecklingsenheten

b₁ – Minst 50 % av fastighetsarean ska vara genomsläpplig	Gäller för hela planområdet för att dagvatten ska kunna omhändertas inom den egna fastigheten.
e₁ – Största byggnadsarea är 150 m ² per fastighet	Gäller för delområde A-C för att tillkommande bebyggelse ska efterlikna befintlig.
e₂ – Största byggnadsarea är 125 m ² per fastighet.	Gäller för delområde D för att tillkommande bebyggelse ska anpassas till fastighetsstorleken som medges.
a₂ – Marklov krävs även för fällning av träd med en stamdiameter på minst 0,15 meter, mätt på en höjd av 1,0 meter ovan mark	Gäller för delområde D för att tillkommande tomter ska kunna eftersträva att vara naturtomter. Denna bestämmelse behöver läsas tillsammans med planbestämmelse f ₈ .
Villkor för startbesked Startbesked får inte ges för ändrad markanvändning förrän markens lämplighet har säkerställts genom att eventuella markföroreningar har avhjälpats och att skydds- eller säkerhetsåtgärder kommit till stånd.	Bestämmelsen gäller för all kvartersmark.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 29. Illustrationsplan över hur området kan komma att se ut när bebyggt.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 30. Illustration över delområde A.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 31. Illustration över delområde B.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

*Figur 32. Illustration över delområde C. Illustrerat garage/komplementbyggnad kommer inte placeras på åkerholmen som ska bevaras enligt bestämmelse **n**₁.*

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 33. Illustrationsplan över delområde D. En illustrerad tomt har i planförslaget ersatts av allmän platsmark natur (släpp till övrig natur österut).

Byggnadskulturmiljö och gestaltning

Förutsättningar

Området Hammarhagen ligger öster om Sala silvergruva och söder om Sala stad. Området Hammarhagen avgränsas av Västeråsleden i väst och i sydost övergår det till ett skogs- och jordbrukslandskap. Området är stort till ytan med omkring ett tiotal olika bostadsområden samt enskilda gårdar. Till bebyggelsen leder smala och slingrande grusvägar, anpassade efter terräng och landskap. Inom området finns äldre låga stenmurar. Vid områdets nordvästra utkant, nära intill Västeråsleden ligger en klunga av villabebyggelse från 1900-talets första hälft. Byggnaderna består av villor i 1½ våning med varierande karaktär och utformning. Ett flertal av byggnaderna har uthus på tomterna eller jordkällare. I områdets nordöstra del finns ett område med villor från 2000-talet. Byggnaderna är uppförda i ett öppet och flackt odlingslandskap och har modern karaktär som efterliknar traditionell villabebyggelse. Fasader är täckta med panel i röd kulör med vitmålade snickerier. Fönsterstorlekar varierar men med flertalet större fönster. I områdets södra hälft ligger flertalet gårdar utspridda längs vägen, med byggnader från varierande uppförandetid. Bostadshusens utformning varierar och är regel uppförda i 1½ våning och entré på byggnadens långsida. Fasader är klädda med träpanel eller tegel

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

och taken är sadeltak eller brutna sadeltak. De äldre gårdarna har ofta mindre ekonomibyggnader med inslag av timmerstommar, medan de yngre har ekonomibyggnader i större skala och med panelfasader, samtliga i röd kulör. Ekonomibyggnaderna har i regel sadeltak med en- eller tvåkupigt lertegel. Byggnaderna är i regel placerade längs med vägar eller intill skogsbrynen.

Figur 34. Bebyggelse inom Hammarhagen. Bild från Västmanlands länsmuseum.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 35. Bebyggelse inom Hammarhagen. Bild från Västmanlands länsmuseum.

Förändringar

Då tillkommande bebyggelse hamnar inom det så kallade "nyare" Hammarhagen föreslås gestaltningen för delområde A-C ha samma utformning som befintlig bebyggelse. Tillkommande föreslagna bebyggelse inom delområde D föreslås uppföras i form av mindre hus med träfasader i dova kulörer. Inom delområde A-C föreslås exploateringsgraden efterlikna befintligt område medan exploateringsgraden är något lägre inom delområde D. Nockhöjden regleras till 8,5 meter inom samtliga delområden.

Landskapsbild och stadsbild

Förutsättningar

Om man jämför den befintliga bebyggelsen med äldre kartor från 1905–1911 finns inga större skillnader vad avser områdets bebyggelse. De gamla gränsdragningarna för odlad mark liksom vägsträckningarna stämmer väl överens med de gamla kartorna. Det kulturhistoriska värdet ligger i hela kulturlandskapet. Några enskilda hus med stort kulturhistoriskt värde finns inte i området, även om det finns byggnader som är relativt orörda.

Vad avser bebyggelse domineras planområdets omgivning av friliggande äldre villor i grupper huvudsakligen samlade utefter vägarna. En grupp finns nordost om området.

Den gamla bostadsbebyggelsen samt den nyare i anslutning till planområdets består av mindre trähus i en till två våningar, traditionell landsbygdsbebyggelse. Äldre bebyggelse har placerats på höjder och i skogsbyr, på mer svårödlad mark och för att få bra grund för husen. De flesta husen i anslutning till planen är rödfärgade och

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Samhällsbyggnadskontoret

Plan- och utvecklingsenheten

träpanel är den gällande fasadbeklädnaden. Tegeltak är den vanligaste takbeklädnaden på bostadshusen.

Vägstrukturen med slingrande grusvägar är en viktig del av kulturlandskapet och områdets karaktär och bör därför bevaras.

Förändringar

Då tillkommande bebyggelse hamnar inom det så kallade "nyare" Hammarhagen

föreslås ny bebyggelse ges samma utformning som befintlig bebyggelse.

Tillkommande föreslagen bebyggelse inom delområde D föreslås uppföras i form av

mindre hus med träfasader i dova kulörer. Inom delområde A-C föreslås

exploateringsgraden efterlikna befintliga hus medan exploateringsgraden är något

lägre inom delområde D. Nockhöjden regleras till 8,5 meter inom delområden A-C

samt 6,5 meter i delområde D.

Den tillkommande bebyggelsen bedöms inte påverka stads- och landskapsbilden negativt då den placeras inom befintligt bostadsområde respektive rumsligt avgränsad natur. Karaktäristiska byggnadstyper är viktiga för möjligheten att avläsa äldre agrara miljöer och bebyggelsestrukturer. Ny bebyggelse ska därför harmonisera med omgivande bebyggelse vad gäller form, volym, skala, material och kulör och placeras så att de harmoniserar med omgivande landskap och bebyggelsemiljö. Ny bebyggelse ska anpassas till befintlig terräng och utformas med färgsättning, placering, volym, skala och gestaltning så att kravet på en god helhetsverkan uppfylls i enlighet med 2 kap. 6 § PBL.

Vägstrukturen kommer att bevaras och vägen inom delområde D föreslås anläggas med liknande utseende för att smälta in på bästa möjligt sätt.

Figur 36. Del av den befintliga vägstrukturen inom Hammarhagen.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Service

Inom planområdet finns ingen befintlig service.

Närmaste skola ligger 3 kilometer öster om planområdet och i centrala Sala, också 3 kilometer från planområdet, finns ytterligare ett antal grundskolor. Närmaste förskola ligger 1,3 kilometer öster om området. Inom 2 kilometer från planområdet finns fler förskolor.

I Sala kommun finns två gymnasieskolor, Kungsängsgymnasiet med flera olika gymnasieprogram som till exempel Barn- och fritidsprogrammet, El- och energiprogrammet samt Naturvetenskapsprogrammet och Samhällsvetenskapsprogrammet. I Saladamm ligger Ösby, Västmanlands naturbruksgymnasium.

I centrala Sala finns vårdcentraler, ett närsjukhus, äldreomsorg och annan offentlig service att tillgå.

I centrala Sala finns också kommersiell service i form av dagligvaruhandel och restauranger.

GATOR OCH TRAFIK

Gatustruktur och biltrafik

Det befintliga samfälliga vägnätet kommer även fortsättningsvis att användas som tillfart till området både vad gäller motorfordon och gång- och cykeltrafik. Denna tillfarts- och angoringsväg är en enskild väg med statligt bidrag. Tillkommande fastigheter ska anslutas till vägsamfälligheten. Fördelning av andelar i vägsamfällighetsföreningen sker i lantmäteriförrättning. Trafiken på vägen beräknas öka då fler permanentbostäder skapas inom planområdet. Varje permanentbostad genererar ca 3 bilrörelser/årsmedeldygn.

Vägstrukturen med slingrande grusvägar anses vara en del av områdets karaktär och bör därför bevaras. I gällande detaljplan beskrivs vägen i sin helhet som en del av områdets karaktär. Vägen är delvis planlagd i gällande detaljplan men till stor del är den inte det. Detta innebär att detaljplan ej reglerar bredd, sträckning eller standard på vägen som helhet. Standarden på vägen påverkar vägsamfällighetsföreningen genom skötsel och förbättrande åtgärder.

Vägstrukturen med slingrande grusvägar är en viktig del av kulturlandskapet och områdets karaktär och bör därför bevaras.

Kollektivtrafik

Närmaste busshållplats finns cirka 450 meter från området på Västeråsvägen. Sala station ligger 4 kilometer från området och möjliggör resande med buss och tåg.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Gång- och cykelvägar

Gående och cyklister använder samma väg inom området som bilar gör och kommer fortsättningsvis att göra det. Vägen är en smal byväg där sam användning förekommer.

Parkering

I dagsläget sker parkering inom egen fastighet. Planförslaget möjliggör inte för parkeringsytor utan parkering sker även inom de nya områdena inom egen fastighet.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Trafikbuller

En bullerutredning har inte tagits fram då det inte bedömts behövas. Trafikbuller från vägen inom området förhåller sig till riktvärdena i förordning om trafikbuller (2015:216) vid bostadsbyggnader. Vägen är en slingrig grusväg och har ett begränsat antal bilrörelser per dygn med en låg hastighet på grund av dess läge och utformning.

Markföroreningar

Se ovan rubrik "**förorenad mark**" på sida 23.

Lukt / Luftkvalitet

Förutsättningar

Inom planområdet förekommer djurhållning sedan 2007. Hammarhagen är ett landsbygdsområde lämpligt för bostadsändamål med inslag av lantbruksverksamhet såsom odling och djurhållning. De som bor eller har för avsikt att bosätta sig i närområdet är medvetna om de karaktärsdrag och förutsättningar som denna typ av boende innebär.

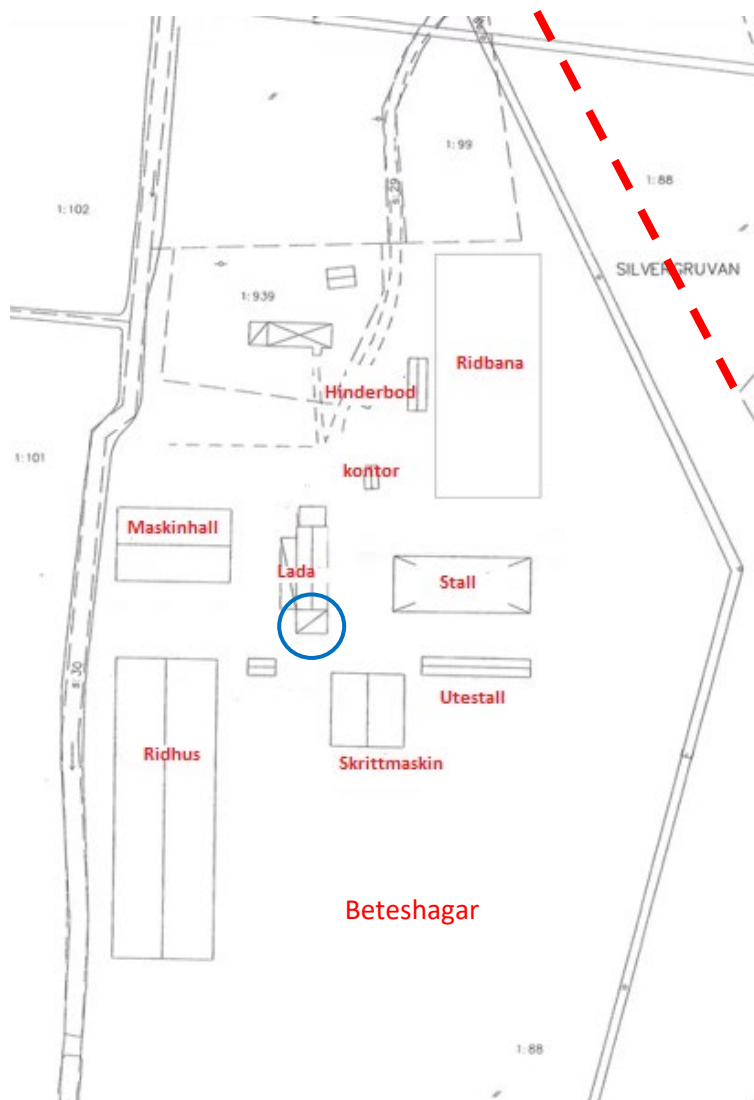
I figur 37 och 38 redovisas hästverksamhetens omfattning och närhet till befintlig och ny bebyggelse. Ett befintligt hus ligger 50 m från stallbyggnad. I gällande detaljplan finns begränsningar för att trygga avståndet till stall och tillkommande bebyggelse, marken får där begränsningarna gäller endast bebyggas med uthus. Vegetation har bevarats som ett skydd mellan stallet och den befintliga bostaden närmast stallet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 37. Ortofoto över hästverksamheten med delområde B i nordöstra hörnet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 38. Befintlig hästverksamhet med tillkommande kvartersmark för bostäder i röstreckade linjer i nordöst.

Förändringar

Planförslaget innebär ny bebyggelse i närheten av befintlig hästverksamhet, men med avstånd som bedöms vara tillräckliga utifrån rättspraxis och vägledningar från Boverket (Vägledning för planering för och invid djurhållning, 2011). Närmaste bostadsområde (delområde B) placeras minst 20 meter från ridbana, 60 meter från stall och över 100 meter från beteshage och gödsellagring. Övriga delområden har ett längre avstånd.

Forskning visar att hästallergener inte sprids lika lätt som tidigare antagits, vilket minskar risken för olägenheter enligt Boverkets vägledning för planering för och invid djurhållning (Boverket, 2011). Hästverksamheten är idag begränsad till 12 hästar (av tillåtna 30), och gödselhanteringen sker i en sluten containerlösning. Med

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

hänsyn till områdets lantliga karaktär, bedöms djurhållning inte medföra betydande olägenheter. Tvärtom kan den upplevas som en tillgång ur rekreativ synvinkel enligt Boverkets vägledning för planering för och invid djurhållning (Boverket, 2011).

Räddningstjänst

Räddningstjänsten har tillgång till Hammarhagen och kommer fortsatt att ha det då planförslaget inte försvårar det.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Vatten och avlopp

Förutsättningar

Området är inte anslutet till kommunalt vatten- och avloppsnät.

Förändringar

Inom området finns en VA-samfällighet. De tillkommande bostäderna kommer att ansluta sig till den för att säkra tillgång till vatten och avlopp.

El och uppvärmning

Planområdet avses anslutas till omkringliggande distributionsnät tillhörande Sala-Heby Energi. En ny transformatorstation kommer att byggas i den östra delen av området inom delområde D.

Uppvärmning sker fortsättningsvis med enskild anläggning.

Väster om delområde A och C löper en luftburen elledning. Ett arbete pågår hos Vattenfall och Sala-Heby Energi, en stor del kommer att markförläggas, bland annat den del som går i närheten av aktuellt planområde med start år 2025.

Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält kommer att följas (SSMFS 2018:18).

Telefoni och bredband

Tillkommande bebyggelse bedöms kunna anslutas till befintligt nät. Om det inte är möjligt vid genomförandet av planen kommer området förberedas för att senare kunna anslutas.

Avfall

Hämtning av avfall sker med traditionell avfallshantering och ska följa arbetsmiljöverkets riktlinjer. Hämtningsplats för avfall ska utformas efter arbetsmiljöverkets krav på körvägar, vändplatser och avfallsutrymmen. Avfallshanteringen ska även följa kommunens riktlinjer om källsortering. Avfallshanteringen ska följa kommunens förordning om renhållning och de rekommendationer som anges i Avfall Sveriges "Handbok för avfallsutrymmen, Råd och anvisningar för transport, förvaring och dimensionering av hushållsavfall, Rapport 2009". Hos kommunens återvinningscentral Återbruket-Returen lämnas

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

sorterade förpackningar och tidningar samt sorterat grovavfall från hushållen.
Företag lämnar grovsopor efter tecknande av Återbrukskort.

Posthantering

Vid exploatering av den tillkommande bebyggelsen föreslås att flera mindre
brevlådesamlingar anläggs inom planområdet.

Posthanteringen sker i dagsläget genom att brevådor har samlats på en gemensam
plats, i enlighet med en överenskommelse med PostNord.

Konsekvenser

GRÖNSTRUKTUR OCH NATURMILJÖ

Planförslaget har utformats med hänsyn till de biologiska förutsättningarna och
värdena som har upphittats i planområdet. Planförslaget möjliggör också en
förbättring och förstärkning av de biologiska värdena inom alkärret. Till
granskningsskedet avser en artskyddsutredning tas fram där planens utformning
kommer kunna anpassas ytterligare om ett behov av det finns eller uppstår. Detta
med hänsyn till de arter som finns inom planområdet.

Planförslaget möjliggör inte exploatering i vare sig brynen eller alkärret och skapar i
stället en mer gynnsam miljö för arterna än vad det är i dagsläget. Planförslaget
skyddar också de äldre träden inom planområdet. I anslutning till alkärret föreslås i
dagvattenutredningen en systemlösning där del av exploateringsområdets
dagvatten fördröjs i ett så kallat dämme. Dämmet kommer att möjliggöra att
grodorna och salamandrarna kan vistas där längre tid av året än vad de kan göra
idag men hänsyn till alkärrets storlek. Med ett dämme intill alkärret finns möjlighet
till ett större vattendjup.

Med ett större vattendjup under stordelen av vegetationsperioden förstärks de
biologiska förutsättningarna för groddjur och för salamandrarna. Viktigast med ett
större vattendjup är på våren under grodlekstid och under den period som
salamandrarna finns där. De vuxna salamandrarna lämnar vattenmiljön ganska
snart efter parningen och lever sedan sommaren uppe på torra land i kärrets närhet.
Årets avkomma blir då där lite längre tid.

Vintervattenvolymen, och då främst ett tillräckligt vattendjup för att klara
bottenfrysning, kommer inte att uppnås. Det bedöms som positivt i och med att
eventuella fiskyngel som kan komma in i form av exempelvis rom försvinner då.
Salamandrarna är inte där på vintern och groddjuren övervintrar nere i dyn.
Sammanfattningsvis är ett större vattendjup positivt för mångfalden och säkrar upp
för att vatten finns i kärret under den viktiga vår-, och försommartiden.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN

Området är beläget inom avrinningsområdet för ytvattenförekomsten Västerängsbäcken för vilken fastställda miljö kvalitetsnormer ska följas.

Planförslaget bedöms inte påverka möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten eftersom näringsämnen eller förorenande ämnen inte tillförs Västerängsbäcken. Dagvatten från planområdet fördröjs och tas om hand inom fastigheten och utpekade gemensamma ytor för hantering av dagvatten.

Vid genomförandet av detaljplanen ska inte val av byggmaterial bidra till förorening av dagvattnet med tungmetaller eller andra miljögifter.

LUFTKVALITET

För att minska risken för olägenhet i form av lukt från hästverksamhet väster om planområdet, har ett avstånd på minst 20 meter (delområde B) respektive över 100 meter (delområde A, C och D) mellan ridbana och kvartersmark för bostäder skapats. Då verksamheten för hästar inom Hammarhagen är att betrakta som en mindre anläggning bedöms dessa skyddsavstånd- och åtgärder räcka för att skydda bostäder från eventuell olägenhet i form av lukt. Vad gäller allergener visar forskning att hästallergener, som är större partiklar, inte kan färdas längre sträckor utomhus. Sammanfattningsvis bedöms djurhållning inte innebära betydande olägenhet för bostäderna i det nya området.

Planerad bostadsbebyggelse, kommer att öka trafiken förbi befintliga bostäder och därmed finns en risk att luftkvaliteten påverkas negativt. Ökningen är dock begränsad och då Sala är en relativt liten stad bedöms att ingen risk finns att luftkvalitetsnormerna överskrids, varken för befintliga eller tillkommande bostäder i området.

LANDSKAPSBILD OCH STADS BILD

Planförslaget möjliggör kompletterande förtätning inom befintligt bostadsområde samt inom befintlig natur som utgörs av skog. Delområde D som föreslås exploateras inom befintlig natur kommer att ha en rumslig avgränsning med natur som skapar ett "rum" och bedöms därför inte påverka landskapsbild och stadsbild negativt. Delområde A-C utvecklas inom befintliga bostäder med hänsyn till sin omgivning och även dessa delområden bedöms inte påverka landskapsbild och stadsbild negativt.

KULTURHISTORISKT VÄRDEFULL MILJÖ

Planförslaget möjliggör för bebyggelse med hänsyn till befintlig omgivning och påverkar därmed inte omgivningen negativt. Sala Silvergruva är den närmaste kulturhistoriskt värdefulla miljön.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

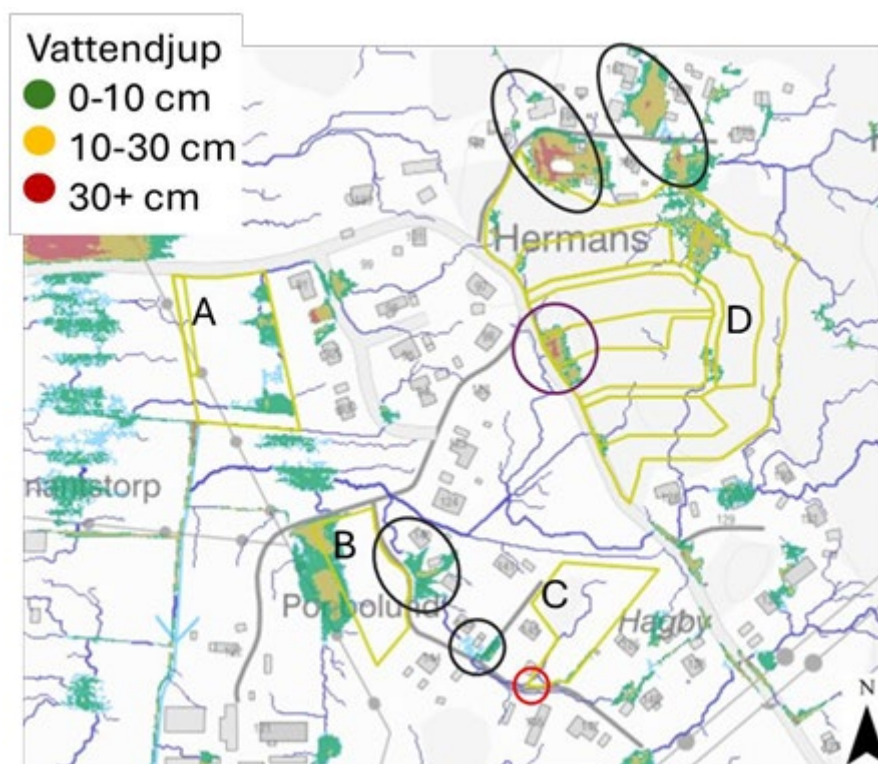
STÖRNINGAR OCH RISKER

Buller

Planförslaget påverkas inte av trafikbuller eller någon annan form av buller.

Översvänningsrisker

Enligt dagvattenutredning (Tyréns, 2025) bidrar inte område A och B i nuläget till några direkta översvänningsrisker nedströms. Däremot löper delar av områdena risk att stå under vatten (ca 0–30 cm) vid ett skyfall. Dagvatten från område C bidrar i dagsläget till en förhöjd risk för översvämning av ett antal fastigheter nedströms. Det är därför viktigt att den planerade exploateringen från område C inte förvärrar situationen för de nedströms liggande fastigheterna, utan om möjligt i stället förbättrar den. Enligt analysen bidrar område D i dagsläget framför allt till en förhöjd risk för översvämning av fastigheterna norr om området. Det är viktigt att dagvattenhanteringen inom område D inte förvärrar situationen för dessa fastigheter utan i stället bidrar till en förbättring. I analysen identifierades också ett område nära den befintliga vägen med risk för stående vatten på nivåer upp emot 45 cm. Se figur 39.

Figur 39. Lågpunkter och översvänningsrisker vid ett ungefärligt 100-årsregn (90 mm). © Scalgo Live. Fyra svarta cirklar visar byggnader som löper en ökad risk för översvämning till följd av planerad exploatering. Röd cirkel visar förslag till placering av en fördröjande åtgärd. Lila cirkel visar ett område med risk för stående vatten på nivåer upp emot 45 cm.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Delområde C och D har utpekade dagvattenanläggningar i plankartan med avsikt att fördröja dagvattnet. Till granskningsskedet kommer en skyfallsanalys tas fram då framtagna dagvattenutredning identifierat lågpunkter med risk för översvämning med stöd av Scalgo Live.

Farligt gods

Planområdet påverkas inte av farligt gods.

Ljusförhållanden och lokalklimat

Planförslaget har goda förutsättningar för ljusförhållanden och bidrar inte negativt till lokalklimatet.

Barnkonsekvenser

Barnkonventionen, som sedan 1 januari 2020 är svensk lag, stärker barns rättigheter i detaljplaneprocessen. Enligt Boverket är det särskilt viktigt att beakta dessa rättigheter när planeringen rör skolor, skolvägar, kultur, bostäder, lekplatser, friytor och grönområden

Ett genomförande av detaljplanen innebär att naturmark tas i anspråk för exploatering av bostäder. Ett genomförande av skogen kommer att skapa goda möjligheter för barn att ta sig ut i skogen öster om delområde D för lek och rekreation. Två gemensamhetsytor tillskapas i delområde D och även inom de ytorna kan lek och rekreation möjliggöras genom exempelvis anläggandet av en mindre park. Planförslaget värnar om bostadsmöjligheter med närhet till natur.

I landsbygdsområden är vägar ofta smalare, saknar trottoarer och har högre hastigheter, vilket gör dem mindre säkra för barn jämfört med stadsmiljöer. Ur ett barnperspektiv innebär detta ökad risk vid förflyttning till exempelvis skola, fritidsaktiviteter eller lek. Därför krävs särskild hänsyn vid planering och utformning av trafikmiljöer på landsbygden, för att främja trygghet, tillgänglighet och barns självständiga rörlighet.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Figur 40. Bebyggelse inom Hammarhagen.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Organisatoriska frågor

Tidplan

Detaljplanearbetet bedrivs under ledning av Kommunstyrelsens ledningsutskott (KSLU).

Tidplanen redovisar hanteringen av detaljplanen och beräknade tidpunkter för olika beslut.

Genomförda beslut och skeden:

Juni 2025	KSLU, beslut om samråd
Juni-September 2025	Samråd

Kommande beslut och skeden:

Maj 2026	KSLU, beslut om granskning
Juni 2026	Granskning
September 2026	KS-beslut om godkännande
Oktober 2026	KF-beslut om antagande
November 2026	Laga kraft (om planen inte överklagas)

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år från den dagen detaljplanen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning

Då planområdet ligger utanför kommunalt verksamhetsområde så ansvarar exploatör och samfälligheter för utbyggnad/förstärkning/skötsel av enskild väg, vatten och avlopp, nödvändiga dagvattenanläggningar (t.ex. dämme) samt utbyggnad av och/eller nödvändig markförläggning av elledningar. Kommunen ansvarar för allmän platsmark NATUR. Inom kvartersmark svarar respektive fastighetsägare för nödvändig utbyggnad av t.ex. VA och elnät inom egen fastighet.

Eventuella konsekvenser för vatten- och avlopp.

En utredning framtas för närvarande som utreder möjligheterna avseende kapacitet för nytillkommande påkopplingar till kommunal VA-ledning (anslutningspunkten för Hermans VA samfällighet). Beroende på resultatet kan exploateringsgraden ändras i senare planskede. I det fall kapaciteten inte kan säkras kommer planförslaget ändras (minskas) så att exploateringen anpassas till rådande förutsättningar.

Konsekvensen ifall detta inte ändras kommer innebära med stor sannolikhet att Hammarhagen med omland kommer inkluderas i ett befintligt, alternativt ett helt nytt verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Detta innebär att kommunen måste ta över områdets VA-samfällighet samt bygga ut kapaciteten till Hammarhagen. Konsekvensen blir att befintliga fastigheter ned till Hammarhagen inkluderas och får möjlighet för kommunalt VA med följande påkopplingsavgifter enligt gällande taxa. Kostnader skulle därmed tillkomma för kommunen (för

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

utbyggnad och övertagande) samt för enskilda fastighetsägare (för möjligheten för påkoppling). Avsikten är dock att detta inte ska bli en konsekvens, utan att planförslagets omfattning kommer ändras mellan samråd och granskning. Detta så de byggrätter som möjliggörs motsvarar den faktiska kapacitet som, enligt kommande utrednings slutsatser, går att ansluta.

Huvudmannaskap

Sala kommun är huvudman för allmän plats i detaljplanen. Inom planområdet innebär detta att kommunen är huvudman för allmän platsmark natur inom skogsområdet. Däremot är kommunen inte huvudman för den nödvändiga dagvattenanläggningen (dämnet) som placeras norr om alkärret. Dämnet blir en enskild anläggning som kommer anläggas och driftas med enskilt huvudmannaskap (gemensamhetsanläggning).

Plankostnad

Ägaren av fastigheterna står för kostnader för bygglov samt eventuell fastighetsbildning enligt gällande taxor och bestämmelser.

Kostnaderna för upprättande av denna detaljplan tas ut i form av ett plankostnadsavtal som har tecknats med exploatören. Någon planavgift tas därmed inte ut vid framtida bygglov.

Anslutningsavgifter

Vatten och avlopp samt bredband finansieras genom anslutningsavgifter inom respektive ekonomisk ram.

Fastighetsrättsliga frågor*Fastighetsbildning*

Fastighetsbildning kan ske med detaljplanen som grund. Exploatören ansöker om och bekostar fastighetsbildning enligt detaljplanen. Lämplighet avseende fastigheters utformning prövas vid lantmäteriförrättningen. Fastighetsbildningen ska påbörjas så snart detaljplanen vunnit laga kraft. Genomförd fastighetsbildning är en förutsättning för bygglov.

Ledningar

Ledningsägare är skyldiga att bevaka sina rättigheter och samråda med kommunen. Ledningsägaren ansöker och bekostar eventuella ledningsrätter hos lantmäteriet. Servitut säkerhetsställs genom officialservitut eller avtalsservitut, där ledningshavaren står för kostnaden. Innebär framtida byggnation att ledningar måste flyttas för att möjliggöra detta så bekostas ledningsflytt av exploatör. Undantag för fiberdragning där ledningsägaren enligt avtal står för en eventuell nödvändig flytt.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Avtal

Markanvisning samt köp- och genomförandeavtal

Kristina 4:15 är kommunägd. Ett avtal avseende markanvisning kommer tas fram mellan Sala kommun och exploatör avseende att förvärva delar av fastigheten. Förutom markanvisningen kommer även ett köp- och genomförandeavtal tas fram. Avtalen ska vara framtagna och påskrivna senast när detaljplanen antas.

Det finns ett tidigare tecknat köpeavtal om att förvärva del av Kristina 4:15. Detta avtal har förfallit då mer än två år gått sedan avtalet upprättades (JB Kap 4 §4). En ny markanvisning ska därför göras enligt ovan.

Medverkande

Förslaget till detaljplan har arbetats fram av Mälarbygdens Arkitekthus AB tillsammans med Plan- och utvecklingsenheten.

Jasmina Trokic
Planarkitekt (konsult MB Arkitekthus)

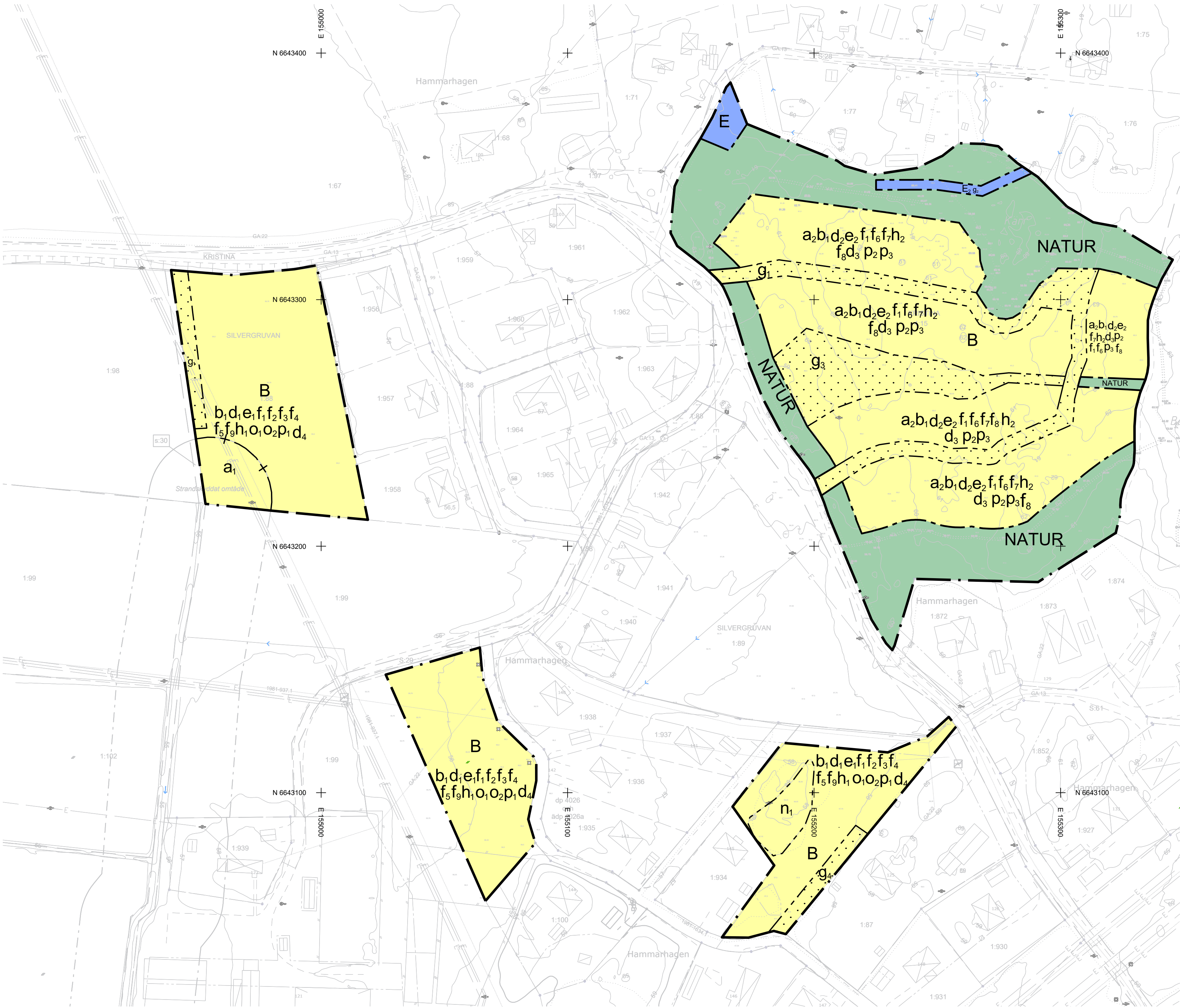
Lars Wedlin
Samhällsbyggnadschef

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Plan- och utvecklingsenheten

Källförteckning

Boverket. (2011). *Vägledning för planering för och invid djurhållning*. Hämtad den 26 maj 2025 från

<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2011/vagledning-for-planering-for-och-invid-djurhallning.pdf>

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Sekundär egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmän plats

- NATUR
- B
- E
- E1

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

- Marken får inte förses med byggnad.

Fastighetsstorlek

- Minsta fastighetsstorlek är 750 m²
- Minsta fastighetsstorlek är 400 m²
- Största fastighetsstorlek är 650 m²
- Största fastighetsstorlek är 2000 m².

Höjd på byggnadsvverk

- Högsta nockhöjd är 8.5 meter.
- Högsta nockhöjd är 6.5 meter.

Markens anordnande och vegetation

- Befintlig åkerholme med vegetation ska bevaras.

Markreservat för gemensamhetsanläggningar

- Markreservat för gemensamhetsanläggning, väg.
- Gemensamhetsanläggning avseende dämme som innebär att alkärret uppnår en total fördröjningsvolym på 720 m³.
- Markreservat för gemensamhetsanläggning, lek, rekreation och dagvattenhantering.
- Markreservat för gemensamhetsanläggning, dagvattenanläggning med en fördröjningsvolym på 7 m³.

Placering

- Huvudbyggnad placeras minst 4,5 meter från fastighetsgräns. Uthus placeras minst 2 meter från fastighetsgräns. Uthus placeras minst 6 meter från gräns mot gata. Huvudbyggnad och garage får ej sammanbyggas.
- Rad-, par- och kedjehus får sammanbyggas i fastighetsgräns.
- Byggnad ska placeras minst 3 meter från närmaste angörande gata.

Takvinkel

- Minsta takvinkel är 17 grader.
- Största takvinkel är 34 grader.

Upphävande av strandskydd

- Strandskydd inom sekundär egenskapsgräns upphävs.

Utformning

- Byggnader ska utföras med träfasader.
- Fasadfärg ska vara av matt röd färg.
- Tak på huvudbyggnader ska utföras med röda tegelpannor alternativt falsad plåt.
- Tak ska utföras som sadeltak.
- Endast frilliggande enbostadshus.
- Endast småhus.
- Fasadfärger ska utföras i dova kulörer.
- Större lövträd och tallar får endast fällas på mark som avses ge plats för nybyggnation. Övriga större lövträd och tallar får inte fällas fall de inte p.g.a. sjukdom/skador innebär en överhängande akut risk för egendomsskada. Inga stängsel eller staket får uppföras.
- Största gavelbredd på tvåvåningshus är 8.5 meter.

Utförande

- Minst 50 % av fastighetsarean ska vara genomsläpplig.

Utnyttjandegrad

- Största byggnadsarea är 150 m² per fastighet.
- Största byggnadsarea är 125 m² per fastighet.

Ändrad lovplikt

- Marklov krävs även för för fällning av träd med en stamdiameter på minst 0,15 meter, mätt på en höjd av 1,0 meter ovan mark.

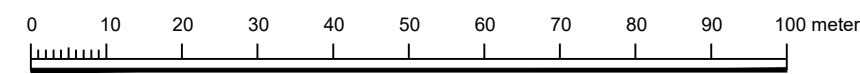
EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALL KVARTERSMARK

Villkor för startbesked

Startbesked får inte ges för ändrad markanvändning förrän markens lämplighet har säkerställts genom att eventuella markföroreningar har avhjälpts och att skydds- eller säkerhetsåtgärder kommit tillstånd.

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 10 år och börjar gälla fr.o.m. laga kraft.

Skala 1:1000 i A1-format

Teckenförklaring:			
Beteckningar utöver nedanstående se beteckningsstandard HMK-Ka bilaga D			
Traktgräns, fastighetsgräns	Rättighet (gemensamhetsanl., servitut och ledningsrätt)	Generellt strandskydd gäller	
Fastighetsgräns i ockuperat läge	Huvudbyggnad resp. uthus karterade efter fasadlinjen		
Huvudbyggnad resp. uthus karterade efter takkonturen	Staket, skärmak		
Lyttslopp, el/telestolpe	Traktsam, kvartersnamn		
1:7 6	Fastighetsbeteckning		
2 Solvägen	Adress, gatunamn		
s:1 ga:5	Beteckning för samfund mark och gemensamhetsanlägg.		
Slätt			
Välgång			
Koordinatsystem:		Höjdsystem:	
Sweeref 99 16 30		RH2000	
Primärkartans aktualitet:			
Fastighetsindelning: 2025-06-09			
Markdelning: 2024 års orolig, samt viss inrättning under oktober			
Handläggare: Elisabet Larsson, Kartmät			

Till planen hör:	☒ Grundkarta	☒ Utredning biologiska förutsättningar
☒ Planbeskrivning	☒ Dagvattenutredning	☒ Miljöteknisk markundersökning
☒ Illustrationsplan	☒ Utredning jordbruksmark	
☒ Fastighetsförteckning	☒ Trafikutredning	

Detaljplan för Hammarhagen östra

Sala kommun	Västmanlands län	Beslutsdatum	Instans
SAMRÅDSHANDLING		Samråd	
		2025-06-18	KSLU § 106
Plan- och utvecklingsenheten		Granskning	
		20xx-xx-xx	KSLU
Upprättad 2025-05-26		Antagande	
		20xx-xx-xx	KF
		Laga kraft	
		20xx-xx-xx	
		Diarienummer	
MB Arkitektur AB		2023/1145	

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Följebrev

Detaljplan Hammarhagen östra, del av Kristina 4:15 samt Silvergruvan 1:88

Sala kommun, Västmanlands län
Utökat förfarande

SAMRÅD

Kommunstyrelsens ledningsutskott har vid sammanträde **2025-06-18** (KSLU § 106) beslutat att samråd ska ske över rubricerad detaljplan.

En **detaljplan** är en plan för utformning av bebyggelse och mark inom ett visst område. Detaljplanen reglerar var man får bygga samt vad byggnader och markområden skall användas till (exempelvis bostadsändamål, handel, industri, park eller kontor). Detaljplanen kan även reglera hur stora byggnader får vara, samt hur byggnader får se ut. Att ett område är detaljplanerat har betydelse för vilka regler som gäller enligt Plan- och bygglagen och Miljöbalken. Detaljplanen styr även bygglov.

Samrådsperiod: 2025/06/25– 2025/09/03 (10 veckor)

Under samrådsperioden har du möjlighet att lämna ett yttrande om förslaget till detaljplan. Handlingarna som tillhör detaljplanen finns utställda i medborgarkontorets reception, Stora Torget 1, samt på kommunens hemsida www.sala.se.

Samrådshandlingarna finns på kommunens hemsida (www.sala.se) enligt nedan:

Startsida > Bygga, bo och miljö > Detaljplaner och områdesbestämmelser > Pågående detaljplaner > **Detaljplan för Hammarhagen östra**

Synpunkter på förslaget ska senast 2025-09-03 skriftligen inlämnas till:

- Via post: *Sala kommun Planering och Utveckling, Box 304, 733 25 Sala*
- Via e-post till: kommun.info@sala.se

Glöm inte att uppge diarienummer (2023/1145) i ert yttrande!

Kontaktpersoner:

Mikael Byström, planarkitekt (v. 26–28 samt v. 31–33) tel. 0224-747325,
mikael.bystrom@sala.se

Anders Viking, markingenjör (v.29–30) tel. 0224-747332, anders.viking@sala.se

Efter att samrådet och samrådsmötet genomförts tar Sala kommun fram en samrådsredogörelse som innehåller en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under samrådstiden och en redovisning av hur synpunkterna beaktats och hanterats i förhållande till planförslaget.

Följebrev samt information om var planhandlingar finns att ta del av, har enligt Plan- och bygglagen översänts till berörda sakägare enligt särskild fastighetsförteckning samt nedanstående remisslista. Fastighetsförteckning redovisas inte i enlighet med GDPR (behandling av personuppgifter i EU).

Bilagor:

- Följebrev Samråd
- S – Plankarta Hammarhagen Östra (A1), 2025-06-09
- S – Planbeskrivning Hammarhagen östra, 2025-05-27

KONTOR, ENHET
Roger Nilsson
Chef Kultur/Fritid

YTTRANDE

Yttrande - E-förslag - Discgolfbana för allmänheten i eller nära centrala Sala

BAKGRUND

Förslagsställarens förslag är att kommunen skulle konstruera en discgolfbana för allmänheten. Sporten är anpassad för alla åldrar och är billig att utföra. Banorna själva är billiga att konstruera och att underhålla.

Följande dokument ämnar lägga fram förslag till Sala kommun att konstruera en discgolfbana i Salbergaområdet vid Salbergahallen, strax nordöst om anstalten.

Förslagsställarens Argument för en bana just i Salbergaområdet

- Närhet till staden och många boende i närheten
- Lätt att cykla till – bara 5-10 minuter från tågstationen och centrum
- Det finns ingen annan bana i närheten och området
- Ökad trygghet för de många unga personer som rör sig ensamma på kvällarna i området.
- Det goda läget gör att fler kommer att utöva sporten. Kan eventuellt leda till att en discgolförening växer fram i kommunen
- Banan kan nyttjas av skolor i området
- Banan är öppen för alla
- Prisvärt för kommunen, låg investering och relativt lite underhåll krävs.

OMVÄRLDSBEVAKNING

Discgolf är en sport som spelas på liknande sätt som traditionell golf, men med en disc (liknande en frisbee) istället för golfklubba och boll. Spelet går ut på att kasta discen från en utkastplats (tee) mot en målkorg av metall med kedjor som fångar och bromsar discen. Varje hål består av en tee och en målkorg. Målet är att klara banan med så få kast som möjligt.

En fullstor tävlingsbana består av 18 hål, men det förekommer även 9-hålsbanor i mer begränsade miljöer. Discar finns i olika modeller med varierande flygegenskaper, vikt och syfte – på samma sätt som golfklubbor har olika funktioner. Discgolf kan spelas både individuellt och i lag och är tillgänglig för alla åldrar och nivåer. I dagsläget finns cirka 140 banor i Sverige, vanligtvis belägna i parker, ängs- eller skogsområden.

Ett liknande medborgarförslag om att anlägga en 18-håls discgolfbana vid Silvergruvan behandlades av kommunfullmäktige (§ 101, 2022-06-20) och avslogs vid det tillfället.

Vi dettat tillfället hade Sala kommun kontakt med ansvarig på Discgolfdesign Områden som vi tittade på och hans ord då:

- Bråstabacke – 9/18 håls discgolfbana – ca 20 hektar. Bra läge, centralt.
- Sala Kalkbrott – 9/18 håls discgolfbana - ca 20 hektar. Här tror jag att man skulle kunna få till en bra "turismbana". Då krävs det att det blir en 18-hålare.
- Annedals Idrottsgård. 9/18 håls discgolfbana – stor yta?. Lite avsides men anslutning till en idrottsanläggning är alltid positivt.
- Folkets Park – 9 håls discgolfbana – ca 4 hektar. Tyvärr är den här ytan inom ett Natura2000 område. Annars väldigt likt den tänkta banan vid Lärkan.
- Salberga – 6/9 håls discgolfbana – ca 2 hektar – För litet, men om man är villig att "skarva" lite på säkerheten så kan man säkert få till en 6-håls 40–70 metersbana.

På Sofielund, Sala Missionsförsamlings vandrarhem, camping och fritidsgård finns idag en mindre discgolfbana med 6 korta hål. Den sträcker över ett mindre område.

YTTRANDE

Kultur- och fritidskontoret ser positivt på förslag som bidrar till en ökad mångfald av idrotter och fritidsaktiviteter för invånarna i Sala.

Innan en discgolfbana anläggs krävs dock ett antal överväganden. Det gäller bland annat att uppskatta anläggningskostnader, bedöma framtida kostnader för drift och underhåll samt att analysera hur en bana kan påverka befintlig verksamhet och övriga som rör sig i området.

Det vore positivt om en lokal discgolf förening bildas inom civilsamhället. En organiserad förening gör det lättare att bedöma det faktiska intresset, och skapar förutsättningar för en god dialog med kommunen kring banans utformning, framtida skötsel samt eventuella avtal och bidrag.

Vad gäller den föreslagna placeringen i Salbergaområdet behöver en dialog föras med Tekniska kontoret, då de ansvarar för området och har verksamhet där.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Efter investeringskostnader tillkommer driftkostnader, som underhåll av utrustning samt återkommande skötsel som idag inte är finansierade.

Förslag till beslut

att avslå medborgarförslaget i avvaktan på ett organiserat engagemang från civilsamhället.

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

From: anna.rydstedt@sala.se
Sent: 2025-08-08 13:52:33
To: KFF
Subject: [2025/49] E-förslag - Discgolfbana för allmänheten i eller nära centrala Sala
Attachments: E-förslag - Anmälan - 43463.pdf, E-förslag - Anmälan - 43463_Bortredigerad.pdf, Bifogad fil; E-förslag - Discgolfbana för allmänheten i eller nära centrala Sala.pdf

Sändlista
KFN
Nina Nilsson, sekreterare

Hej
Ovanstående ärende skickas till Kultur- och fritidsnämnden för yttrande.
Ärendet kommer slutligen behandlas i Kommunfullmäktige.

Svara om möjligt senast 2025-09-08.

Med vänlig hälsning

Anna Rydstedt
Huvudregistrator
Kanslienheten
Telefon: 0224-74 70 67

E-förslag - Anmälan

✓ 1. Förslag

Rubrik

Discgolfbana för allmänheten i eller nära centrala Sala

Ditt förslag

Mitt förslag är att kommunen skulle konstruera en discgolfbana för allmänheten. Sporten är anpassad för alla åldrar och är billig att utföra. Banorna själva är billiga att konstruera och att underhålla. För mer information se bilaga.

Gäller ditt förslag någon specifik plats?

Ja

Adress eller karta

Vill du skriva in en adress eller markera på en karta?

Karta

Markera på karta

Sök efter en adress eller fastighet och markera sedan den plats som ditt förslag handlar om.

Vill du bifoga en fil?

Det kan exempelvis vara ett dokument eller en bild.

Ja

Bifoga fil

Här kan du bifoga en eller flera filer som beskriver ditt förslag.

DiskgolfbanaSalbergaSala.pdf (602 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

✓ 2. Villkor

Det här händer med ditt inskickade förslag

1. **Registrering:** vi registrerar ditt förslag och det får ett diarienummer. Det här numret kan du alltid hänvisa till om du har någon fråga kring ditt förslag.
2. **Granskning:** alla inlämnade förslag granskas. Det här innebär att vi säkerställer att ditt förslag uppfyller de kriterier som krävs för att kunna gå vidare till omröstning (se "Villkor"). Om ditt förslag uppfyller kriterierna får du ett meddelande där vi berättar att det har publicerats på sala.se och därmed gått vidare till omröstning. Om ditt förslag behöver förtydligas kan vi be dig om en komplettering. Om ditt förslag inte uppfyller kriterierna för att gå vidare till omröstning hör vi av oss till dig och berättar varför.
3. **Omröstning:** ditt förslag publiceras på sala.se så att du och andra kan rösta på det. Förslaget går att rösta på under en period på 60 dagar.
4. **Behandling:** Om ditt förslag får 30 röster eller mer lyfts det för behandling av dina förtroendevalda. Förslag som inte når 30 röster arkiveras. Gamla förslag hittar du under "Visa arkiverade förslag" i två (2) år efter att förslaget kommit in till oss. Förslag som inte når 30 röster men som ändå ses som intressanta kan lyftas till beredning om de förtroendevalda väljer att göra det.
5. **Beslut:** När ditt förslag har behandlats får du ett meddelande om hur det har hanterats. Förslaget kan antingen godkännas eller avslås. Förslag som godkänns går sedan vidare till den verksamhet som får i uppdrag att genomföra ditt förslag.

Jag har läst och förstår vad som händer med mitt inskickade förslag

Ditt förslag blir en offentlig handling

När du lämnat in ett e-förslag blir det en offentlig handling vilket innebär att vem som helst får läsa handlingen eller kopiera den. Ditt namn kan komma att finnas med i protokoll och föredragningslistor som publiceras på kommunens webbplats.

Jag har läst och förstått att mitt förslag blir en offentlig handling

✓ 3. Kontaktuppgifter

Dina kontaktuppgifter

För- och efternamn

MARTIN ERIKSSON

E-postadress

23martin.eriksson@gmail.com

Mobiltelefon

070-0905080

Notifieringar

E-post

SMS

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.

Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.

Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt i Sala kommuns e-tjänsteplattform två (2) år efter att ditt ärende har avslutats. Ärendet raderas sedan till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

E-förslag - Anmälan

✓ 1. Förslag

Rubrik

Discgolfbana för allmänheten i eller nära centrala Sala

Ditt förslag

Mitt förslag är att kommunen skulle konstruera en discgolfbana för allmänheten. Sporten är anpassad för alla åldrar och är billig att utföra. Banorna själva är billiga att konstruera och att underhålla. För mer information se bilaga.

Gäller ditt förslag någon specifik plats?

Ja

Adress eller karta

Vill du skriva in en adress eller markera på en karta?

Karta

Markera på karta

Sök efter en adress eller fastighet och markera sedan den plats som ditt förslag handlar om.

Vill du bifoga en fil?

Det kan exempelvis vara ett dokument eller en bild.

Ja

Bifoga fil

Här kan du bifoga en eller flera filer som beskriver ditt förslag.

DiskgolfbanaSalbergaSala.pdf (602 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

✓ 2. Villkor

Det här händer med ditt inskickade förslag

1. **Registrering:** vi registrerar ditt förslag och det får ett diarienummer. Det här numret kan du alltid hänvisa till om du har någon fråga kring ditt förslag.
2. **Granskning:** alla inlämnade förslag granskas. Det här innebär att vi säkerställer att ditt förslag uppfyller de kriterier som krävs för att kunna gå vidare till omröstning (se "Villkor"). Om ditt förslag uppfyller kriterierna får du ett meddelande där vi berättar att det har publicerats på sala.se och därmed gått vidare till omröstning. Om ditt förslag behöver förtydligas kan vi be dig om en komplettering. Om ditt förslag inte uppfyller kriterierna för att gå vidare till omröstning hör vi av oss till dig och berättar varför.
3. **Omröstning:** ditt förslag publiceras på sala.se så att du och andra kan rösta på det. Förslaget går att rösta på under en period på 60 dagar.
4. **Behandling:** Om ditt förslag får 30 röster eller mer lyfts det för behandling av dina förtroendevalda. Förslag som inte når 30 röster arkiveras. Gamla förslag hittar du under "Visa arkiverade förslag" i två (2) år efter att förslaget kommit in till oss. Förslag som inte når 30 röster men som ändå ses som intressanta kan lyftas till beredning om de förtroendevalda väljer att göra det.
5. **Beslut:** När ditt förslag har behandlats får du ett meddelande om hur det har hanterats. Förslaget kan antingen godkännas eller avslås. Förslag som godkänns går sedan vidare till den verksamhet som får i uppdrag att genomföra ditt förslag.

Jag har läst och förstår vad som händer med mitt inskickade förslag

Ditt förslag blir en offentlig handling

När du lämnat in ett e-förslag blir det en offentlig handling vilket innebär att vem som helst får läsa handlingen eller kopiera den. Ditt namn kan komma att finnas med i protokoll och föredragningslistor som publiceras på kommunens webbplats.

Jag har läst och förstått att mitt förslag blir en offentlig handling

✓ 3. Kontaktuppgifter

Dina kontaktuppgifter

För- och efternamn

[Redacted]

E-postadress

[Redacted]

Mobiltelefon

[Redacted]

Notifieringar

E-post

SMS

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.

Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.

Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

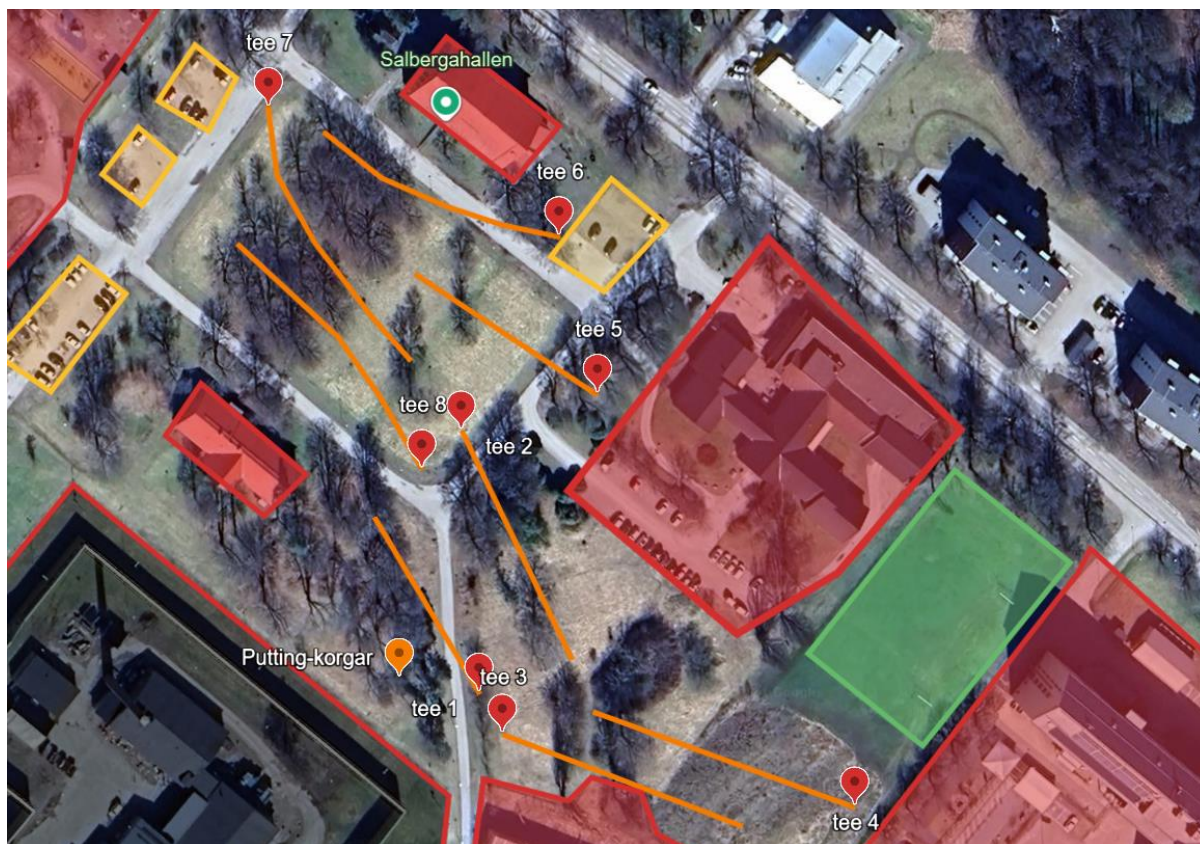
Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt i Sala kommuns e-tjänsteplattform två (2) år efter att ditt ärende har avslutats. Ärendet raderas sedan till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Diskgolfbana Salberga

Följande dokument ämnar att lägga fram förslag till Sala kommun att konstruera en discgolfbana i Salbergaområdet vid Salbergahallen, strax nordöst om anstalten.

Bilaga: Karta över hur en åttahåls-discgolfbana vid Salberga kan se ut. Rödmarkerade områden: Byggnader. Gulmarkerade områden: Parkeringar. Grönmarkerade områden: Fotbollsplan. Svartmarkerade områden: Anstalten Salberga. Orangea linjerna är discgolfbanor där de röda platsmarkeringarna är så kallade "tee's", där man är tänkt att börja ifrån. Där den orangea platsmarkeringen är placerad kan ytterligare korgar ställas upp för kortare kast, så kallat "putta". Interaktiv länk:

<https://earth.google.com/earth/d/1NWUyYmf4VTRi6lVPA7TkK3CluV--rRR4?usp=sharing>

Överväganden

Överväganden behövs göras innan byggandet av en discgolfbana. Vad kommer kostnaden bli att bygga banorna, hur mycket kommer det kosta att underhålla banan, hur kommer det påverka den verksamheten som redan finns i området och de som annars rör sig i området?

Byggandet av discgolfbanorna kräver discgolfkorgar, skyltning och tee's där man kastar ifrån. Detta är en engångssumma och underhållet på dessa är minimalt. I bilagan ovan är det åtta banor placerade. Till det skulle de behövas åtta till tio discgolfkorgar (beroende på om korgar för putta sätts upp), en större skyltning över hur parken i helhet ser ut, ytterligare åtta små skyltar tillkommer till varje hål. Hur tee's konstrueras kan se olika ut. Vid vissa banor har det lags ut cementplattor man kan stå på när man kastar. Underhållet av banan kommer, på det stora hela, innefatta att kommunen efterhåller gräsmattorna. Många kommuner har anlitat DiscGolfPark (de har över 100 banor runt om i Sverige). De erbjuder sig att själva göra banor och sätta upp det som behövs. Via deras hemsida kan man be att få en offert över vad det tror det kommer kosta.¹

¹ <https://www.discgolfpark.com/sv/>

Hur banorna kommer påverka verksamheterna runtomkring kommer troligen vara försumbar. Banorna kan konstrueras så att risken att diskar träffar byggnader eller bilar kommer vara minimala. Tider då discgolfbanan kommer vara besökt som mest kommer troligen vara vardagar efter 17:00 och helger.

Fotgängare, cyklister och bilister som rör sig i området kommer inte heller bli lidande. Vanligen brukar utövare av sporten vara väldigt aktsamma för andra som rör sig i området. Det är kutym att på varje skylt påpeka att den som kastar har ansvar för att inga andra runtomkring påverkas negativt av utövandet. Discgolfbanor som gränsar eller korsar lågt trafikerade vägar, cykelbanor och gångvägar är relativt vanligt. Tar vi Uppsala kommun som ett exempel så har de flera discgolfbanor runt om i staden som gör just detta. Discgolfbanan i Gränbyparken omges av cykelvägar, grillplatser och har gångvägar som korsar banan. Vid Uppsalas äldsta discgolfbana i Ulltuna behöver man vid ett tillfälle korsa en bilväg. Det är respekten till de runtomkring som får det att fungera.²

Generella argument för discgolfbanor

- Den är hälsofrämjande både för kropp och själ och det blir mycket rörelse i form av promenader, varvat med böj- och kaströrelser.
- Discgolfbanor skapar trivsel och trygghet då det rör människor utomhus som kan se och ingripa. Discgolfare blir vad man inom stadsplanering kallar "kapabla väktare".
- Det är socialt. Man spelar ofta i grupp och sporten för människor samman
- Det är en rolig sport som är lätt att börja med
- Sporten är billig, en disc för 120 kr så är du igång
- Sporten passar alla åldrar
- Det är en utomhussport som "drar ut många" i naturen
- Påverkan på omgivningen är liten, discgolf kan samsas med andra aktiviteter
- Mer liv och rörelse, det upplevs som mer välkomnande av många
- Banorna drar besökare till kommunen

Argument för en bana just i Salbergaområdet

- Närhet till staden och många boende i närheten
- Lätt att cykla till – bara 5-10 minuter från tågstationen och centrum
- Det finns ingen annan bana i närheten och området
- Ökad trygghet för de många unga personer som rör sig ensamma på kvällarna i området.
- Det goda läget gör att fler kommer att utöva sporten. Kan eventuellt leda till att en discgolfförening växer fram i kommunen
- Banan kan nyttjas av skolor i området
- Banan är öppen för alla
- Prisvärt för kommunen, låg investering och relativt lite underhåll krävs.

² <https://www.discgolfpark.com/course/granbyparkens-multigolfpark/>,
<https://www.uppsalafrisbee.se/ultuna/>

KONTOR, ENHET
Roger Nilsson
Chef Kultur/Fritid

YTTRANDE

Internremiss - E-förslag; Gratis mensskydd på alla idrottsanläggningar

BAKGRUND

Förslagsställaren beskriver att 71% av alla kvinnor har någon gång använt toapapper istället för mensskydd i brist på tillgång. 61% av alla kvinnor har någon gång blött igenom efter att ha använt samma mensskydd under lång tid.

Gratis mensskydd handlar enligt förslagsställaren om att skapa lika förutsättningar för alla oavsett kön eller ekonomisk situation.

Det hjälper till att främja jämställdhet genom att eliminera barriärer och skapa en mer jämställd samhällsmiljö.

Idén uppstod hos förslagsställaren efter ett besök på en idrottsanläggning i Fagersta kommun. Kan dem så kan vi, tycker förslagsställaren

OMVÄRLDSBEVAKNING

I Storbritannien delas det från 2019 ut gratis mensskydd på grundskolorna. Beslutet togs efter varningar om att flickor som inte hade råd med mensskydd inte kom till skolan.

Diskussionen om gratis mensskydd har lyfts så väl i Riksdagen som i flertalet kommuner. Frågeställningarna handlar om huruvida det är skolor, ungdomsmottagningar eller andra offentliga miljöer som fritidsgårdar som eventuellt ska ombesörja utdelning av mensskydd. I Sala kommuns skolor finns inga gratis mensskydd, men det finns alltid tillgång hos skolsköterskan vid akuta behov.

I Fagersta finns gratis mensskydd tillgängliga på kommunens toaletter. Detta beslutades av kommunstyrelsen och innebär att tamponger, bindor och trosskydd ska finnas tillgängliga för alla. Fagersta var först i Västmanland med att införa detta, och mensskydd finns nu på kommunala toaletter.

YTTRANDE

Kultur- och fritidskontoret ser positivt på det inkomna e-förslaget om att erbjuda gratis mensskydd på idrottsanläggningar. Att säkerställa tillgång till mensskydd är en viktig jämställdhetsfråga och ett steg mot att minska menstruationsrelaterade hinder för ungas deltagande i idrott och fritidsverksamhet.

KONTOR, ENHET

Det är dock väsentligt att klargöra nämndens ansvarsområde. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar endast för ett begränsat antal anläggningar, såsom Lärkans sportfält och idrottshallen. Övriga idrottshallar, exempelvis vid Kungsängsgymnasiet, Ängshagen, Åkra och Möklinta, faller under skolnämndens ansvar. Därutöver finns ett flertal idrottsanläggningar som drivs av föreningar med egna driftansvar.

Mot denna bakgrund ser nämnden behov av en mer övergripande kommunal strategi. Det finns anledning att utreda möjligheterna att tillhandahålla gratis mensskydd inom hela skolorganisationen, samt att undersöka förutsättningarna för att erbjuda fria mensskydd på kommunens samtliga arbetsplatser. En sådan satsning skulle vara ett viktigt bidrag till ett mer jämställt och inkluderande Sala.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

De ekonomiska konsekvenserna av förslaget är i dagsläget svåra att bedöma, då de i stor utsträckning är beroende av hur kommunfullmäktige väljer att utforma och besluta i frågan. Det är dock viktigt att understryka att ett införande av gratis mensskydd, oavsett omfattning, kommer att medföra en kostnad för kommunen.

Förslag till beslut

att Kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiv till e-förslaget om att tillhandahålla gratis mensskydd på kommunala idrottsanläggningar.

Kultur & Fritid

Roger Nilsson

Kultur- och fritidschef

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

From: anna.rydstedt@sala.se
Sent: 2025-08-08 14:00:33
To: KFF
Subject: INTERNREMISS [2025/370] E-förslag; Gratis mensskydd på alla idrottsanläggningar
Attachments: E-förslag - Anmälan - 47676.pdf, E-förslag - Anmälan - 47676_Bortredigerad.pdf

Sändlista

KFN

Nina Nilsson, sekreterare

Hej

Ovanstående ärende skickas till Kultur- och fritidsnämnden för yttrande.

Ärendet kommer slutligen behandlas i Kommunfullmäktige.

Svara om möjligt senast 2025-09-08.

Med vänlig hälsning

Anna Rydstedt
Huvudregistrator
Kanslienheten
Telefon: 0224-74 70 67

E-förslag - Anmälan

✓ 1. Förslag

Rubrik

Gratis mensskydd på alla idrottsanläggningar

Ditt förslag

71% av alla kvinnor har någon gång använt toapapper istället för mensskydd i brist på tillgång. 61% av alla kvinnor har någon gång blött igenom efter att ha använt samma mensskydd under lång tid.

Gratis mensskydd handlar om att skapa lika förutsättningar för alla oavsett kön eller ekonomisk situation.

Det hjälper till att främja jämställdhet genom att eliminera barriärer och skapa en mer jämställd samhällsmiljö.

Idén fick jag efter ett besök på en idrottsanläggning i Fagersta kommun. Kan dem så kan vi!

Gäller ditt förslag någon specifik plats?

Nej

Vill du bifoga en fil?

Det kan exempelvis vara ett dokument eller en bild.

Nej

✓ 2. Villkor

Det här händer med ditt inskickade förslag

1. **Registrering:** vi registrerar ditt förslag och det får ett diarienummer. Det här numret kan du alltid hänvisa till om du har någon fråga kring ditt förslag.
2. **Granskning:** alla inlämnade förslag granskas. Det här innebär att vi säkerställer att ditt förslag uppfyller de kriterier som krävs för att kunna gå vidare till omröstning (se "Villkor"). Om ditt förslag uppfyller kriterierna får du ett meddelande där vi berättar att det har publicerats på sala.se och därmed gått vidare till omröstning. Om ditt förslag behöver förtydligas kan vi be dig om en komplettering. Om ditt förslag inte uppfyller kriterierna för att gå vidare till omröstning hör vi av oss till dig och berättar varför.
3. **Omröstning:** ditt förslag publiceras på sala.se så att du och andra kan rösta på det. Förslaget går att rösta på under en period på 60 dagar.
4. **Behandling:** Om ditt förslag får 30 röster eller mer lyfts det för behandling av dina förtroendevalda. Förslag som inte når 30 röster arkiveras. Gamla förslag hittar du under "Visa arkiverade förslag" i två (2) år efter att förslaget kommit in till oss. Förslag som inte når 30 röster men som ändå ses som intressanta kan lyftas till beredning om de förtroendevalda väljer att göra det.
5. **Beslut:** När ditt förslag har behandlats får du ett meddelande om hur det har hanterats. Förslaget kan antingen godkännas eller avslås. Förslag som godkänns går sedan vidare till den verksamhet som får i uppdrag att genomföra ditt förslag.

Jag har läst och förstår vad som händer med mitt inskickade förslag

Ditt förslag blir en offentlig handling

När du lämnat in ett e-förslag blir det en offentlig handling vilket innebär att vem som helst får läsa handlingen eller kopiera den. Ditt namn kan komma att finnas med i protokoll och föredragningslistor som publiceras på kommunens webbplats.

Jag har läst och förstått att mitt förslag blir en offentlig handling

✓ 3. Kontaktuppgifter

Dina kontaktuppgifter

Förnamn

HANNA

Efternamn

LUNDGREN

E-postadress

hannalundgren91@gmail.com

Mobiltelefon

0704133265

Notifieringar

E-post

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.

Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.

Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt i Sala kommuns e-tjänsteplattform två (2) år efter att ditt ärende har avslutats. Ärendet raderas sedan till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

E-förslag - Anmälan

✓ 1. Förslag

Rubrik

Gratis mensskydd på alla idrottsanläggningar

Ditt förslag

71% av alla kvinnor har någon gång använt toapapper istället för mensskydd i brist på tillgång. 61% av alla kvinnor har någon gång blött igenom efter att ha använt samma mensskydd under lång tid.

Gratis mensskydd handlar om att skapa lika förutsättningar för alla oavsett kön eller ekonomisk situation.

Det hjälper till att främja jämställdhet genom att eliminera barriärer och skapa en mer jämställd samhällsmiljö.

Idén fick jag efter ett besök på en idrottsanläggning i Fagersta kommun. Kan dem så kan vi!

Gäller ditt förslag någon specifik plats?

Nej

Vill du bifoga en fil?

Det kan exempelvis vara ett dokument eller en bild.

Nej

✓ 2. Villkor

Det här händer med ditt inskickade förslag

1. **Registrering:** vi registrerar ditt förslag och det får ett diarienummer. Det här numret kan du alltid hänvisa till om du har någon fråga kring ditt förslag.
2. **Granskning:** alla inlämnade förslag granskas. Det här innebär att vi säkerställer att ditt förslag uppfyller de kriterier som krävs för att kunna gå vidare till omröstning (se "Villkor"). Om ditt förslag uppfyller kriterierna får du ett meddelande där vi berättar att det har publicerats på sala.se och därmed gått vidare till omröstning. Om ditt förslag behöver förtydligas kan vi be dig om en komplettering. Om ditt förslag inte uppfyller kriterierna för att gå vidare till omröstning hör vi av oss till dig och berättar varför.
3. **Omröstning:** ditt förslag publiceras på sala.se så att du och andra kan rösta på det. Förslaget går att rösta på under en period på 60 dagar.
4. **Behandling:** Om ditt förslag får 30 röster eller mer lyfts det för behandling av dina förtroendevalda. Förslag som inte når 30 röster arkiveras. Gamla förslag hittar du under "Visa arkiverade förslag" i två (2) år efter att förslaget kommit in till oss. Förslag som inte når 30 röster men som ändå ses som intressanta kan lyftas till beredning om de förtroendevalda väljer att göra det.
5. **Beslut:** När ditt förslag har behandlats får du ett meddelande om hur det har hanterats. Förslaget kan antingen godkännas eller avslås. Förslag som godkänns går sedan vidare till den verksamhet som får i uppdrag att genomföra ditt förslag.

Jag har läst och förstår vad som händer med mitt inskickade förslag

Ditt förslag blir en offentlig handling

När du lämnat in ett e-förslag blir det en offentlig handling vilket innebär att vem som helst får läsa handlingen eller kopiera den. Ditt namn kan komma att finnas med i protokoll och föredragningslistor som publiceras på kommunens webbplats.

Jag har läst och förstått att mitt förslag blir en offentlig handling

✓ 3. Kontaktuppgifter

Dina kontaktuppgifter

Förnamn

[REDACTED]

Efternamn

[REDACTED]

E-postadress

[REDACTED]

Mobiltelefon

[REDACTED]

Notifieringar

E-post

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.

Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.

Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt i Sala kommuns e-tjänsteplattform två (2) år efter att ditt ärende har avslutats. Ärendet raderas sedan till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

SALA KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning
Ink. 2025 -05- 26
Diariennr
Dpb:

Skrivelse till Sala Kommunstyrelse och Kultur och Fritid.

Sala Folkets Park har under lång tid varit en viktig demokratisk mötesplats för Salas kommuninvånare, en plats för kultur, nöje, samvaro och föreningsliv. Trots stort ideellt engagemang och många uppskattade evenemang står vi nu inför en bekymmersam ekonomisk situation som hotar parkens verksamhet efter årtal av större oförutsedda kostnader i allt från pandemiåren till översvämningar, vattenläckor, inflation och lågkonjunktur m.m.

Vi vänder oss därför till Sala kommunstyrelse och Kultur och Fritid med en vädjan om att ingå ett långsiktigt samarbetsavtal med Sala Folkets Park. Ett sådant avtal skulle inte bara bidra till en stabilare ekonomisk grund för vår verksamhet, utan också ge oss möjlighet att planera och utveckla evenemang och aktiviteter som kommer hela Sala till gagn.

Vi föreslår att ett flerårigt avtal upprättas där Sala Folkets Park förbinder sig att:

- Genomföra ett visst antal publika evenemang årligen, med fokus på kultur, gemenskap och inkludering.
- Erbjudas plats och samverkan med föreningar, skolor och kommunala verksamheter.
- Arbeta aktivt för att göra parken till en trygg, tillgänglig och attraktiv samlingsplats för alla åldrar.

I gengäld önskar vi att kommunen åtar sig att bidra med ett årligt ekonomiskt stöd som gör det möjligt för oss att upprätthålla och utveckla vår verksamhet.

Vi är övertygade om att ett sådant samarbete skulle gagna hela kommunen och dess invånare både kulturellt, socialt och ekonomiskt. Sala Folkets Park är en del av kommunens historia, med ert stöd kan den också vara en självklar del av dess framtid.

Den erfarenhet och kunskap som finns inom föreningen om allt från teknisk drift och evenemangsplanering till historien bakom parken, är ett resultat av årtionden av arbete, lärande och engagemang. Att förvalta denna kunskap är inte bara ett sätt att bevara parkens själ och traditioner, utan också en förutsättning för att kunna driva verksamheten effektivt och hållbart i framtiden.

Därför är det viktigt att skapa strukturer för kunskapsöverföring, stödja nya engagerade medlemmar och värna om de ideella insatserna. Det är genom detta som Sala Folkets Park kan fortsätta vara en samlingspunkt för alla generationer idag och i framtiden.

Vi ser fram emot att snarast få till en positiv dialog och möjligheten att tillsammans säkra Sala Folkets Parks fortlevnad.

Bo Kihlström

Ordf. Sala Folkets Park

KULTUR- OCH FRITID
Daniel Watkinson

Skrivelse

För hantering av övergivna båtar och framåt ett system för att enkelt identifiera båtar.

INLEDNING

Kommunen har under flera års tid dokumenterat förekomsten av övergivna båtar vid badplatser och vandringsstråk runt Måns Ols området i anslutning till Långforsen.

Insatser har hittills begränsats till att sätta upp fysiska anslag på plats och enstaka borttagning av båtvrak, men formella kungörelser och beslut om omhändertagande har inte genomförts. För att säkerställa en korrekt hantering behöver processen nu formaliseras och beslutas av nämnd.

BAKGRUND

Övergivna båtar orsakar hinder för allmänhetens tillgång till bad- och friluftsområden samt medför estetiska och potentiella miljömässiga problem. Lagstiftningen om flyttning av fordon i vissa fall (1982:129) och tillhörande förordning (1982:198) tillämpas i dag av kommuner för fordon, men är inte uttryckligen avsedd för båtar. Andra kommuner har börjat etablerat rutiner där båtar hanteras på liknande sätt som fordon, med offentlig kungörelse, tidsfrist och beslut om omhändertagande.

NULÄGE

I Sala kommun har ett antal båtar identifierats och dokumenterats vid kommunala badplatser och längs vandringsleder. Ingen kungörelse i lokalpress eller på kommunens webbplats har gjorts och inget beslut om omhändertagande har fattats av behörig instans.

MÅL MED SKRIVELSEN

- Fastställa en rättssäker rutin för omhändertagande av övergivna båtar och identifikation för framtida båtar som läggs i.
- Säkerställa tydlig kommunikation till allmänheten och berörda ägare.

KULTUR- OCH FRITID

Daniel Watkinson

Åtgärdsförslag

1. Kultur- och fritidsnämnden beslutar att delegera genomförandet av åtgärder till kultur- och fritidskontoret vad gäller badplatser och vandringstråk runt Måns Ols området
2. Följande rutin tillämpas:
 - Identifiering och dokumentation av båtens position, skick och eventuella identifikationsmärken.
 - Kontakta polis om båten anmäls stulen.
 - Sättning av fysiskt anslag på båten samt anslag på platsen.
 - Publicering av kungörelse på kommunens webbplats och i lokalpress.
 - Tidsfrist om två månader från kungörelsedatum för att ägare ska göra anspråk på båten.
 - Om ägare inte hör av sig inom tidsfristen, omhändertas båten och tillfaller kommunen för återbruk eller skrotning.

Uppföljning

Kontoret rapporterar årligen till nämnden om antalet omhändertagna båtar, kostnader och eventuella behov av rutinförändringar.

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden fastställer föreslagen rutin för omhändertagande av övergivna båtar vid kommunala badplatser och vandringsstråk runt Måns Ols området i anslutning till Långforsen.
2. Nämnden uppdrar åt kultur- och fritidskontoret att genomföra rutinen enligt ovan vid behov.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att Kultur- och fritidsnämnden fastställer föreslagen rutin för omhändertagande av övergivna båtar vid kommunala badplatser och vandringsstråk runt Måns Ols området i anslutning till Långforsen., samt

att Nämnden uppdrar åt kultur- och fritidskontoret att genomföra rutinen enligt ovan vid behov.

KULTUR- OCH FRITID

Daniel Watkinson

ENDAST FÖRSLAG PÅ KUNGÖRELSE**Kungörelse: Övergivna båtar vid badplatser och vandringsstråk runt Måns Ols området i anslutning till Långforsen.**

Sala kommun har identifierat och dokumenterat ett antal båtar som under längre tid stått uppställda eller förvarats vid kommunala badplatser och längs vandringsstråk runt Måns Ols området i anslutning till Långforsen.

Ägare eller innehavare till dessa båtar uppmanas att inom **två (2) månader från kungörelsedatum** ta kontakt med Sala kommun och göra anspråk på sin båt. Kontakta kommun.info@sala.se och ange båtens beskrivning och plats.

Om ägare inte hör av sig inom angiven tid kommer båten att omhändertas av Sala kommun och tillfalla kommunen. Kommunen avgör därefter om båten ska återbrukas, skänkas eller skrotas.

Kungörelsedatum: [datum för publicering]

Kontakt: [namn, telefon, e-post]

Ansvarig förvaltning: [berört kontor]

INBJUDAN

Kultur och Fritidskontoret

**Reumatikerföreningen Sala-Heby
Fyller 10 År**

Söndagen 7 september kl. 14.00

**Sala Folkets Hus, Borgmästaregatan 1
Vi skulle bli glada om ni ville vara med och
fira detta med oss**

**Dagens program: Mingel, 3-rätters middag
och underhållning mm**

OSA: Till Inga-Lill, tel. 070 957 14 73

REDOVISNING VERKSAMHET KULTUR OCH FRITID

2025-08-11	REDOVISNING FÖR ÅR	BUDGET INKL TA	REDOVISNING	ÅTERSTÅR AV BUDGET	% FÖRB 58,0%
VERKSAMHET	Jan 24 - juli 24	Jan 24 - Mån 13 20	Jan 25- Juli 25		
KULTUR OCH FRITIDSNÄMND	281 983	525 000	325 947	199 053	62%
IDROTTSPLATSER	3 101 248	7 500 000	4 403 837	3 096 163	59%
IDROTTSBALL	652 743	2 295 000	1 549 461	745 539	68%
LÄRKHALLEN	489 868	2 535 000	1 243 461	1 291 539	49%
BADHUSET	2 898 456	7 505 000	3 735 123	3 769 877	50%
TÄRNABADET	252 998	300 000	240 485	59 515	80%
NYA GYMNASILOKALEN	48 659	1 220 000	630 023	589 977	52%
SALBERGAHALLEN	6 581	0	0	0	0%
ANLÄGGNING - RANSTA IH	194 880	2 775 000	1 444 932	1 330 068	52%
ANLÄGGN - LÄRKANS NYA IH	204 079	3 425 000	1 850 150	1 574 850	54%
UNGDOMSLOKALEN	1 810 348	3 240 000	1 700 314	1 539 686	52%
FÄLTVERKSAMHET	958 517	1 885 000	1 158 736	726 264	61%
PROJEKT BARN & UNGDOM	315 534	750 000	450 680	299 320	60%
FÖRENINGSDRIV BYGDEGÅRDAR	721 200	1 107 000	1 105 470	1 530	100%
FÖRENINGSDRIV IDROTTSANLÄ	2 856 128	3 400 000	2 359 475	1 040 525	69%
FÖR.DRIV IDR.ANL KAPITALI	346 950	643 000	527 000	116 000	82%
VERKSAMHETS BIDRAG	749 060	1 178 000	782 412	395 588	66%
RÖRELSE IDROTT KULTUR	339 986	650 000	307 181	342 819	47%
KULTUR- OCH FRITIDSKONTOR	786 154	1 740 000	929 648	810 352	53%
TÄLJSTENEN	365 720	1 838 000	869 291	968 709	47%
BIBLIOTEKSVRKSAMHET	3 439 093	7 955 000	4 636 705	3 318 295	58%
UPPFÖLJNING MARKNADSFÖRIN	705 540	990 000	521 365	468 635	53%
ALLMÄN KULTUR	74 799	410 000	230 575	179 425	56%
STÖD TILL KULTURVERKSAMHE	2 511 297	3 871 000	2 735 265	1 135 735	71%
KULTURARBETE	623 214	1 165 000	167 462	997 538	14%
EVENEMANGSSTÖD	0	300 000	95 180	204 820	0%
KULTURSKOLA	2 415 023	5 835 000	3 432 460	2 402 540	59%
TRÄFFPUNKTEN KAPLANEN	839 412	2 670 000	1 243 960	1 426 040	47%
	27 989 470	67 707 000	38 676 598	29 030 402	57%
Kultur- och fritidschef	1 773 677	3 255 000	1 776 960	1 478 040	55%
Bibliotekschef	3 513 892	8 365 000	4 867 280	3 497 720	58%
Föreståndare	3 450 119	7 713 000	4 179 021	3 533 979	54%
Fritidsutvecklare	6 105 734	9 948 000	6 565 983	3 382 017	66%
Kulturutvecklare	5 549 534	11 171 000	6 430 367	4 740 633	58%
Platschef /Anläggning	4 649 399	19 750 000	11 121 864	8 628 136	56%
Platschef/ Badhuset	2 898 456	7 505 000	3 735 123	3 769 877	50%
	27 940 811	67 707 000	38 676 598	29 030 402	57%

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2025-08-22 Utskriven av: Nina Nilsson

Diarienummer:	Kultur- och fritidsnämnden
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kultur och fritidsnämnden
Sammanträdesdatum:	2025-08-29
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2025.337	Delegationsbeslut för Snabb slant Viggsjön, Sally märket, 2025-07-29, avslag	KFN §28/2025
2025-06-10	Föreningen Hedåkerslokalen	Roger Nilsson
KFN 2025/96	Ansökan arrangemangsbidrag/snabb slant simning i Viggsjön 2025-07-29, Föreningen Hedåkerslokalen	KFN
		Roger Nilsson
2025.364	Bevilja totalt 20 000 kronor i verksamhetsbidrag 2025 till Avlidna Salakonstnärers sällskap	KFN §29/2025
2025-06-18	Avlidna Salakonstnärers sällskap	Roger Nilsson
KFN 2025/78	Ansökan om verksamhetsbidrag, Avlidna Salakonstnärers sällskap	KFN
		Roger Nilsson
2025.382	Delegationsbeslut på max 2000 kronor i Snabbslant för Hembygdsgård vid Kumla Hembygdsgård 2025-08-03	KFN §30/2025
2025-07-28	Kumla hembygdsförening	Roger Nilsson
KFN 2025/105	Ansökan arrangemangsbidrag/projektbidrag Snabb slant Visa hembygdsgården, Kumla hembygdsförening	KFN
		Roger Nilsson
2025.384	Delegationsbeslut på max 2 600 kronor i arrangemangsbidrag Svartådalensveckan 2025-08-02	KFN §31/2025
2025-07-31	Svartådalens bygdeutveckling ekonomisk förening	Roger Nilsson
KFN 2025/89	Ansökan om arrangemangsbidrag - Svartådalensveckan 2- 10 augusti	KFN
		Roger Nilsson
2025.412	Delegationsbeslut på max 9775 kr i arrangemangsbidrag Sala konstförening 2025-09-20	KFN §32/2025
2025-08-20	Sala konstförening	Roger Nilsson
KFN 2025/110	Ansökan arrangemangsbidrag Kreativ workshop 2025-09-20, Sala konstförening	KFN
		Roger Nilsson

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2025.413	Delegationsbeslut på max 3000 kronor i Snabbslant tilläggsansökan Sommarfest vid Gammelgården 2025-07-26	KFN §33/2025
2025-07-14	Fläckebo hembygdsförening	Roger Nilsson
KFN 2025/90	Ansökan om arrangemangsbidrag - Sommarfest Gammelgården Fläckebo 2025-07-27, Fläckebo hembygdsförening	KFN
		Roger Nilsson
2025.414	Delegationsbeslut på Snabbslant för lokalkostnaden i samband Veterandag tillsammans med Ajabaja cancer 2025-09-06	KFN §34/2025
2025-08-21		Roger Nilsson
KFN 2025/112	Ansökan arrangemangsbidrag/snabb slant, Idrottsevenemang Ajabajacancer 2025-09-06	KFN
		Roger Nilsson
2025.415	Delegationsbeslut gällande bidrag för jubileumsfest 90,60 Folkets Hus, 2025 - avslag	KFN §35/2025
2025-08-21	Sala folkets hus upa	Roger Nilsson
KFN 2025/103	Ansökan om bidrag till jubileumsfest 90/60 år, Sala folkets hus upa	KFN
		Roger Nilsson

Kultur och fritid Kultur
Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Föreningen Hedåkerslokalen

DELEGATIONSBESLUT

Ansökan "Snabb slant" för Viggsjön, Sally-Märket, 2025-07-29

BESLUT

Delegationsbeslut på avslag för Snabb slant, Viggsjön, Sally-Märket, 2025-07-29

REDOGÖRELSE AV ÄRENDE

Föreningen Hedåkerslokalen har inkommit med en ansökan på totalt 1 000 kr för Sally-Märket, Viggsjön

Kostnaderna inkluderar Frukt

Föreningen har inga beräknade intäkter

Stöd utbetalas efter genomfört arrangemang och efter inkomsten ekonomisk redovisning, senast 3 månader efter arrangemangets genomförande.

MOTIVERING TILL BESLUT

Projekt som prioriteras

- Barn och unga
- Genomförs i en drogfri miljö
- Som bidrar till variation och mångfald
- Som initieras och drivs av unga tom 25 år
- Nya arrangörer

INFORMATION

Information hur ärendet kan överklagas finns på Sala kommuns hemsida.

[Beslut som rör dig själv - Kommunledningskontoret - Sala kommun](#)

För Kultur- och fritidsnämnden

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

KULTUR OCH FRITIDSKONTORET

Roger Nilsson

Kultur- och fritidschef

Avlidna Salakonstnärers sällskap

Adress

Postnr Ort

DELEGATIONSBSLUT

BESLUT

Bevilja 20 000 kr i verksamhetsbidrag för 2025 till kulturförening Avlidna Salakonstnärers sällskap.

REDOGÖRELSE AV ÄRENDE

Föreningen Avlidna Salakonstnärers sällskap har inkommit med en ansökan å 20 000 kr i verksamhetsbidrag för 2025.

Stöd utbetalas i juni månad.

MOTIVERING TILL BESLUT

Kultur- och fritidsnämnden stöttar kulturföreningar med verksamhetsbidrag enligt beslut i kultur- och fritidsnämnden.

INFORMATION

Information hur ärendet kan överklagas finns på Sala kommuns hemsida.

[Beslut som rör dig själv - Kommunledningskontoret - Sala kommun](#)

För Kultur- och fritidsnämnden

Roger Nilsson

Kultur- och fritidschef

Kultur och fritid Kultur
Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Kumla Hembygdsförening

DELEGATIONSBeslut

Ansökan Snabbslant för Hembygdsdag vid Kumla Hembygdsgård 2025-08-03, Kumla Hembygdsförening

BESLUT

Delegationsbeslut på max 2 000 kr i Snabbslant för Hembygdsdag vid Kumla Hembygdsgård 2025-08-03, Kumla Hembygdsförening

REDOGÖRELSE AV ÄRENDE

Kumla Hembygdsförening har inkommit med en snabbslant ansökan på totalt 3 500 kr för arrangemang gällande "Hembygdsdag" vid Kumla Hembygdsgård, 2025-08-03. Kostnaderna inkluderar bl.a. Gage, inköp, annonsering.

Föreningen har beräknade intäkter på 2 500kr.

Stöd utbetalas efter genomfört arrangemang och efter inkommen ekonomisk redovisning, senast 3 månader efter arrangemangets genomförande.

MOTIVERING TILL BESLUT

Kultur- och fritidsnämnden stöttar kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen.

INFORMATION

Information hur ärendet kan överklagas finns på Sala kommuns hemsida.

[Beslut som rör dig själv - Kommunledningskontoret - Sala kommun](#)

För Kultur- och fritidsnämnden

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Kultur och fritid Kultur
Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Svartådalens Bygdeutvecklings ekonomiska förening

DELEGATIONSBeslut

Ansökan arrangemangsbidrag "Svartådalensveckan" 2025-08-02 -- 08-10, Svartådalens Bygdeutvecklings ekonomiska förening

BESLUT

Delegationsbeslut på max 2 600 kr i arrangemangsbidrag "Svartådalensveckan" 2025-08-02-- 08-10, Svartådalens Bygdeutvecklings ekonomiska förening

REDOGÖRELSE AV ÄRENDE

Svartådalens Bygdeutvecklings ekonomiska förening har inkommit med en ansökan på totalt 19 400 kr för arrangemang gällande "Svartådalensveckan" 2025-08-02 – 08-10,

Kostnaderna inkluderar bl.a. annonskostnader, fika samt blommor och diplom

Föreningen har inga beräknade intäkter.

Stöd utbetalas efter genomfört arrangemang och efter inkommen ekonomisk redovisning, senast 3 månader efter arrangemangets genomförande.

MOTIVERING TILL BESLUT

Kultur- och fritidsnämnden stöttar kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen.

INFORMATION

Information hur ärendet kan överklagas finns på Sala kommuns hemsida.

[Beslut som rör dig själv - Kommunledningskontoret - Sala kommun](#)

För Kultur- och fritidsnämnden

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Kultur och fritid Kultur
Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Sala konstförening

DELEGATIONSBESLUT

Ansökan arrangemangsbidrag, Kreativ workshop, 2025-09-20, Sala konstförening

BESLUT

Delegationsbeslut på max 9 775 kr i arrangemangsbidrag, Kreativ workshop 2025-09-20, Sala konstförening

REDOGÖRELSE AV ÄRENDE

Sala konstförening har inkommit med en ansökan på totalt 9 775 kr för arrangemang, Kreativ workshop den 25.09.20.

Kostnaderna inkluderar arvode för pedagog, resor och material.
Föreningen har inga beräknade intäkter.

Stöd utbetalas efter genomfört arrangemang och efter inkommen ekonomisk redovisning, senast 3 månader efter arrangemangets genomförande.

MOTIVERING TILL BESLUT

Kultur- och fritidsnämnden stöttar kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen.

INFORMATION

Information hur ärendet kan överklagas finns på Sala kommuns hemsida.

[Beslut som rör dig själv - Kommunledningskontoret - Sala kommun](#)

För Kultur- och fritidsnämnden

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Kultur och fritid Kultur
Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Fläckebo Hembygdsförening

DELEGATIONSBESLUT

Ansökan Snabbslant tilläggsansökan "Sommarfest vid Gammelgården", 2025-07-26, Fläckebo Hembygdsförening

BESLUT

Delegationsbeslut på max 3 000 kr i snabbslant tilläggsansökan "Sommarfest vid Gammelgården", 2025-07-26 Fläckebo Hembygdsförening

REDOGÖRELSE AV ÄRENDE

Fläckebo Hembygdsförening har inkommit med en tilläggsansökan på totalt 3 000 kr för arrangemang gällande "Sommarfest vid Gammelgården", 2025-07-26

Kostnaderna inkluderar bl.a. Gage

Föreningen har inga beräknade intäkter.

Stöd utbetalas efter genomfört arrangemang och efter inkommen ekonomisk redovisning, senast 3 månader efter arrangemangets genomförande.

MOTIVERING TILL BESLUT

Kultur- och fritidsnämnden stöttar kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen.

INFORMATION

Information hur ärendet kan överklagas finns på Sala kommuns hemsida.

[Beslut som rör dig själv - Kommunledningskontoret - Sala kommun](#)

För Kultur- och fritidsnämnden

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Kultur och fritid Kultur
Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Sala Handbollsförening

DELEGATIONSBeslut

Delegationsbeslut på Snabbslant för lokalkostnaden i samband
Veterandag tillsammans med Ajabaja cancer, 2025-09-06, Sala
Handbollsförening

BESLUT

Delegationsbeslut för lokalkostnaden för hyra av Sporthallen i samband Veterandag
tillsammans med Ajabaja cancer, 2025-09-06 Sala Handbollsförening

REDOGÖRELSE AV ÄRENDE

Sala Handbollsförening har inkommit med en snabbslant ansökan för
lokalkostnaderna i samband med genomförande av "Veterandag" 8 st
veteranmatcher (3 dam och 5 herr) inom idrotterna innebandy, fotboll, handboll,
ishockey och basket, 2025-09-06

Kostnaderna inkluderar Lokalkostnader

Föreningen har inga beräknade intäkter då intäkterna skänks till organisationen
Ajabaja cancer

Stöd utbetalas efter genomfört arrangemang och efter inkommen ekonomisk
redovisning, senast 3 månader efter arrangemangets genomförande.

MOTIVERING TILL BESLUT

Kultur- och fritidsnämnden stöttar kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen.

INFORMATION

Information hur ärendet kan överklagas finns på Sala kommuns hemsida.

[Beslut som rör dig själv - Kommunledningskontoret - Sala kommun](#)

För Kultur- och fritidsnämnden

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

DELEGATIONSBESLUT

Ansökan om bidrag för jubileumsfest 90/60 Folkets Hus, 2025

BESLUT

Delegationsbeslut att avslå ansökan om bidrag för jubileumsfest 90/60 Folkets Hus, 2025.

REDOGÖRELSE AV ÄRENDE

Sala Folkets Hus har inkommit med en ansökan på totalt 10 000 kr för jubileumsfest 90/60.

Föreningen Nya Sala Folkets Hus upa bildades 1993, men har sina rötter i en över 90-årig tradition av att främja folkbildning och demokrati för Salaborna och det svenska folket. År 2021 fyllde föreningen 90 år, men på grund av pandemin och interna förändringar kunde något firande då inte genomföras.

I år är det 60 år sedan det nuvarande Folkets Hus invigdes. Det vill föreningen uppmärksamma genom att fira både det försenade 90-årsjubileet och lokalens 60-årsjubileum genom att arrangera en jubileumsfest med underhållning, mat och aktiviteter. Till festen planeras att bjuda in cirka 70 personer, däribland styrelsen, andelsägare, tidigare styrelseledamöter, speciella personer inom Folkets Hus-rörelsen samt föreningens fasta och regelbundna hyresgäster

MOTIVERING TILL BESLUT

Kultur- och fritidsnämnden stöttar kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen.

Med hänvisning till det ansträngda ekonomiska läget i Sala kommun, behovet av att prioritera kärnverksamheten samt vikten av återhållsam resursanvändning, avslås ansökan

INFORMATION

Information hur ärendet kan överklagas finns på Sala kommuns hemsida.

[Beslut som rör dig själv - Kommunledningskontoret - Sala kommun](#)

För Kultur- och fritidsnämnden

Roger Nilsson
Kultur- och fritidschef

Anmälningssärenden

Anmälningssärenden vid kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2025-08-29

Till kultur- och fritidsnämnden har inkommit följande anmälningssärenden:

1. KF § 73 Budget 2026 med plan 2027-2029
2. Reservation från Moderaterna Budget 2026 med plan 2027-2029
3. KF § 65 Skötselplan Natura-2000 Salakalken
4. KS § 120 Revidering av Riktlinje för investeringar
5. Missiv
6. Riktlinje för investeringar revidering 2025
7. KS § 128 Månadsuppföljning Sala kommun Maj 2025
8. Månadsuppföljning maj 2025
9. KSLU § 100 Månadsuppföljning Sala kommun Maj 2025
10. Reservation från Magnus Edman SD och Erik Hamrin M - Månadsuppföljning Sala kommun maj 2025

KF § 73 Budget 2026 med plan 2027-2029

INLEDNING

Ärendet inleds med att företrädare för respektive budgetförslag får ordet, av ordförande, för att kommentera respektive budgetförslag i sin helhet.

Därefter lämnas ordet fritt inom respektive nämndområde enligt följande ordning;

1. Kommunstyrelsen
2. Kultur- och fritidsnämnden
3. Social- och arbetsmarknadsnämnden
4. Äldre- och omsorgsnämnden
5. Skolnämnden
6. Revisionen och Överförmyndare

Debatten inom respektive nämndområde får avse både driftbudget och investeringsbudget/plan.

Budgetförslagen hanteras i sin helhet, vilket innebär att bifallsyrkanden och eventuella tilläggsyrkanden som sker under respektive nämndområde måste avse budgetförslagen i sin helhet.

Beslutsunderlag

KS 2025.2828– Budget 2026 - 2029 Samverkan för Sala

KS 2025.2622 - Bilaga 1 – Budgetberäkning 2026 - 2029 Samverkan för Sala, med finansiella mål.

KS 2025.2829 - Bilaga 2 Prioriteringar 2026 - 2029 Samverkan för Sala - 2025-06-03

KS 2025.2888 - Budget och plan 2026 - 2029 – Moderaterna

KS 2025.2799 - Bilaga 1 Budgetberäkning 2026-2029 – Moderaterna

KS 2025.2887 - Bilaga 2 Prioriterade åtgärder 2026 - 2029 – Moderaterna

KS 2025.2360 - Investeringsbudget 2026 med plan 2027 - 2035 Koalition Sala

KS 2025.2889 - Budget och plan 2026 - 2029 - Salas Bästa

KS 2025.2890 - Budgetberäkning 2026 - 2029 - budgetförutsättningar - Salas Bästa

Ledningsutskottets beslut § 88, 2025-05-21

Kommunstyrelsens beslut § 106, 2025-06-04

Yrkanden

Amanda Lindblad (S) yrkar, med instämmande av Bo Kihlström (S), Anders Wigelsbo (C), Ingela Kilholm Lindström (MP), Ulrika Spårebo (S), Johanna Ritvadotter (V), Jessica Silversten (S), Anders Westin (C), Elisabet Pettersson (C), Kristina Nyberg (S), Camilla Runerås (S), Ann-Kristin Lindgren (S), Olle Kvarnryd (V), Daniel Hedlund (S), Beatrice Björkskog (V) och Eva Stenberg (S), bifall till kommunstyrelsen förslag, tillika Samverkan för Salas förslag; att driftbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1, KS 2025.2622,

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KF § 73 fortsättning

att Investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1, KS 2025.2622,

att utdebiteringen fastställs till 22,31% för året 2026 enligt bilaga 1, KS 2025.2622

att till kommunstyrelsens förfogande anslås 12 900 tkr för år 2026, 13 871 tkr för år 2027, 17 410 tkr för år 2028 samt 30 476 tkr för år 2029 enligt bilaga , KS 2025.2622,

att resultatmålet för år 2026 fastställs till 55 376 tkr, år 2027 till 57 304 tkr, år 2028 till 59 324 tkr samt år 2029 till 61 429 tkr enligt bilaga 1, KS 2025.2622,

att nettokostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning samt fastighetsavgift är fastställd till 95 % samtliga år,

att kommunens investeringsutgifter ska som lägst finansieras av egna medel till en fastslagen procentsats under en rullande fyraårsperiod och den får inte vara lägre än 50 % ett enskilt år. Självfinansieringsgraden är över 100 % åren 2026–2028 och 66,8 % år 2029,

att styrelse och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet,

att kommunstyrelsen har under år 2026 rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2026,

att Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 procentenhet på insatt kapital,

att Sala-Heby Energi AB ska ge utdelning motsvarande statslåneräntan + 1 procentenhet på insatt kapital,

att inget utdelningskrav ska gälla för Sala Silvergruva AB,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en stärkt samordning och effektivt nyttjande av kommunens resurser inom de olika nämndernas verksamhetsområden,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att ställa om arbetet med kommunens fastigheter till en strategisk och effektiv verksamhet med syfte att sänka kostnader och som motsvarar gällande styrdokument,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet och som ett led i det inrätta en tipsfunktion mot oseriösa aktörer,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en effektiv och hållbar hantering av massor i Sala kommun,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden fortsätta arbetet för framtidens badhus i kommunen,

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet med en stärkt måluppfyllelse, höjd kvalitet och ökad likvärdighet för alla barn och elever inom Sala kommuns förskolor och skolor,

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta det systematiska arbetet för att stärka det kompensatoriska uppdraget inom kommunens förskolor och skolor,

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet med att stärka tryggheten för barn, elever och personal i Salas skolor,

att Skolnämnden ges i uppdrag att tillhandahålla arbetskläder till förskolepersonal samt fritidspersonal,

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KF § 73 fortsättning

att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att i samarbete och samverkan inom kommunens egna verksamheter och med civilsamhället arbeta för att motverka ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa,
att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att ta bort minutstyrningen på särskilda boenden,
att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för att sänka sjukfrånvaron i sina verksamheter,
att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att arbeta strategiskt för att framtidssäkra organisationen för att möta demografiska behov,
att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att arbeta särskilt med förebyggande och tidiga insatser för familjecentral i Sala kommun är en viktig del,
att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med övriga kommunala kontor identifiera övriga områden för samverkan med anledning av den nya socialtjänstlagen,
att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att intensifiera arbetet med att få fler personer som står långt från arbetsmarknaden i egen försörjning, genom stärkta samverkansinsatser med näringsliv, civilsamhälle och andra myndigheter,
att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att stärka arbetet med stöd till föreningar, föreningslokaler och föreningsdrivna anläggningar,
att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att arbeta med utvecklingen av Kulturkvarteret Täljstenen, samt
att Bygg- och miljönämnden ges i uppdrag att bedriva en effektiv och renodlad myndighetsutövning.

Erik Hamrin (M) yrkar, med instämmande av, Viveca Molin (M), Tomas Bergling (M), Eva Axelsson (KD) och Victoria Kihlström (M),
att kommunfullmäktige beslutar,
att anta Moderaternas förslag;
att driftbudgetramarna för nämnderna fastställs i enlighet med detta dokument bilaga 1 'Budgetberäkning 2026–2029 Moderaterna', KS 2025.2888,
att utdebiteringen fastställs till 22,31 % för år 2026 enligt detta dokument bilaga 1 'Budgetberäkning 2026–2029 Moderaterna', KS 2025.2888,
att till kommunstyrelsens förfogande för vardera år 2026–2029 anslå 8 000 000 kronor,
att resultatmålet för år 2026 fastställs till 2,6 %, år 2027 till 9,2 %, år 2028 till 9,0 % samt år 2029 till 2,9 % enligt bilaga 1 'Budgetberäkning 2025–2028 Moderaterna', KS 2025.2888,
att investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs i enlighet med bilaga KS 2025.2360 'Investeringsplanering Koalition Sala',
att ökningen av intäkter, statsbidrag och utjämning ska vara större än nettokostnadsökningen,
att styrelse och nämnder ska bedriva sin verksamhet inom av kommunfullmäktige beslutade anslag,
att styrelse och nämnder, tillsvidare, ska leverera månadsvisa ekonomiska rapporter inklusive prognos för innevarande år,

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

§ 73 fortsättning

att styrelse och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet där det inte strider mot denna budgets uttalade prioriteringar, att styrelse och nämnder löpande ska arbeta med, och till kommunstyrelsens avrapportera, genomförandet av de åtgärder som anges i bilaga 2 'Prioriterade åtgärder 2026–2029 Moderaterna', KS 2028.2887, att kommunstyrelsen under år 2026 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2026, att Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 % på insatt kapital, att Sala-Heby Energi AB, Sala-Heby Energi Elnät AB och Sala-Heby Energi Service AB gemensamt ska lämna utdelning/koncernbidrag till ägarna med, för Sala kommuns del av bolaget, minst 8 000 000 kronor årligen efter avdrag för schablonskatt, att uppdra åt fastighetsenheten att senast till årsskiftet 2025/2026 färdigställa en långsiktig lokalförsörjningsplan där skolkontorets kostnader sänks med minst 8 000 000 kronor på årsbasis, att kommunstyrelsen uppdras att genomföra ytterligare konkurrensutsättning av delar av gata/parkavdelningens verksamhet i enlighet med uppdrag i bilaga 2 'Prioriterade åtgärder 2026–2029 Moderaterna', KS 2025.2887, att kommunfullmäktige beslutar att den skuld till det egna kapitalet som boksluten 2023–2024 resulterat i ska återställas i sin helhet senast 2028, att kommunstyrelsen uppdras att ta fram en ny plan för att under de kommande åren öka den nuvarande amorteringsnivån på kommunens lån, att kommunstyrelsen uppdras att skyndsamt genomföra en analys för att identifiera verksamheter eller delar av verksamheter vars kostnad kan sänkas genom konkurrensutsättning och därefter påbörja arbetet med att genomföra dessa konkurrensutsättningar där styrelsen så finner lämpligt, att kommunstyrelsen uppdras att påbörja en samlokalisering av kommunal verksamhet med avsikt att möjliggöra försäljning av de fastigheter kommunen därefter inte längre har behov av, att kommunstyrelsen uppdras att tillse Silvervallens grönytor under våren 2026 omhändertas i enlighet med uppdraget i bilaga 2 'Prioriterade åtgärder 2026–2029 Moderaterna', KS 2028.2887, att kommunstyrelsen uppdras att skyndsamt bereda underlag för beslut att avgiftsbelägga kollektivtrafiken i Sala med start som senast 2026-01-01, att kommunstyrelsen uppdras att påbörja genomförandet av de tillgångsväxlingar som krävs för denna budgets finansiering av investeringsprojektet "Nytt badhus". Detta arbete ska ledas av kommundirektören i egenskap av koncernchef i samverkan med bolagens styrelser och VD, att tidigare beslut om att samtliga skolor ska ha tillagningskök upphävs, samt att principbeslutet kring 'Rätten till heltid' upphävs för att istället användas på ett sätt som gynnar verksamheten.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KF § 73 fortsättning

Hanna Westman (SBä) yrkar, med instämmande av Ulf Westman (SBä), att kommunfullmäktige beslutar att anta Salas Bästas förslag;
att driftbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga KS 2025.2025.2889,
att Investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt Koalition Salas investeringsplan, KS 2025.2360,
att utdebiteringen fastställs till 22,31% för året 2026 enligt bilaga KS 2025.2890,
att till kommunstyrelsens förfogande anslås 8000 tkr för år 2026 varav 4000 tkr allokteras till minskad befolkningsprognos, 2027 anslås 8 mkr, 2028 anslås 8 mkr och 2029 anslås 8 mkr,
att resultatmålet för år 2026-2029 fastställs enligt bilaga KS 2025.2890,
att styrelse och nämnder ska bedriva sin verksamhet inom av kommunfullmäktige beslutade anslag samt genast upplysa kommunstyrelsen om de ser att de går mot ett underskott som inte går att påverka,
att styrelse och nämnder ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet från EU, stat och region och liknande stöd,
att styrelse och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet, för att också hålla taxanivån så låg som möjligt, i de fall taxa tas ut,
att kommunstyrelsen inte avses uppta fler lån under 2026, utöver omläggning av befintliga krediter,
att Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 procentenhet på insatt kapital,
att Sala-Heby Energi AB, Sala-Heby Energi Elnät AB och Sala-Heby Energi Service AB ska gemensamt lämna utdelning/koncernbidrag till ägarna med motsvarande 33 % av resultatet efter finansnetto efter avdrag för schablonskatt,
att inget utdelningskrav ska gälla för Sala Silvergruva AB, men styrelsen ska sträva efter att öka intäkter och förbättrat resultat, för att årligen kunna minska behov av stöd och ägartillskott till bolaget från ägaren,
att kommunstyrelsen ges i uppdrag att följa nedan uppsatta finansiella mål: Årets resultat ska uppgå till ett procentuellt överskott i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt fastighetsavgift (SoB) om minst 2%. Verksamhetens nettokostnadsandel av SoB ska som högst uppgå till en fastslagen procentsats om som högst 95%. Kommunens investeringsutgifter ska som lägst finansieras av egna medel till minst 100% under en rullande fyraårsperiod, och den får inte vara lägre än 50 % för ett enskilt år. Kommunen balanskravsresultat ska vara positivt. Kommunens nettolåneskuld mätt i kronor/invånare ska minska över tid minst 3% per år. Kommunens skuldsättning får inte överstiga 80 000 kr per invånare. Kommunens soliditet exklusive pensionsförpliktelser ska öka löpande för att på sikt nå 40%,
att kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en stärkt samordning och effektivt nyttjande av kommunens resurser inom de olika nämndernas verksamhetsområden,
att kommunstyrelsen ges i uppdrag att upprätta en etableringsstrategi,

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KF § 73 fortsättning

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att minska kostnader för etableringar och egna byggnationer genom att säkerställa en effektiv och hållbar hantering av massor i Sala kommun,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda kostnader och konsekvenser för att införa en äkta koncernbildning i Sala kommun samt i samband med detta även ta fram en koncerngemensam lösning för kommunkoncernens samtliga fastigheter samt se över behov av övrig verksamhet som passar bättre i bolagsform, att kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över vilka tillgångsväxlingar som kan genomföras för att finansiera ett nytt badhus samt fortsätta påbörjad utredning om nytt badhus,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att försköna torget genom att bygga 3 uthyrningsbara kiosker och foodcourt/dansbana till torget, i samverkan med AME och Ösbys byggprogram,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att möjliggöra så att exploatörer kan bygga snabbt, när intresse finns, genom att utveckla organisationen och sätta upp målsättningar,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa Rättviksmodellen inom all verksamhet där tillsyn genomförs samt införa Dialogmodellen vid upphandling, enligt upphandlingsmyndighetens råd,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med näringslivet och föreningslivet utveckla evenemangsutbudet i Sala kommun årligen,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att fortsätta arbetet med platsvarumärke Sala och lyfta nuvarande och kommande bostadsområden och dess skolor i sin fortsatta marknadsföring,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa ett åkkort som innebär avgiftsfri kollektivtrafik eller färdtjänst för barn och ungdomar upp till gymnasieålder, LSS-berättigade samt deltagare vid Arbetsmarknadsenheten samt pensionärer som når upp till taket i maxtaxan samt återinföra regionens biljettpriser för övriga, för att kunna öka utbudet,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att fortsätta arbetet med den klimatstrategi som påbörjats samt upprätta en åtgärdslista över alla klimatanpassningsåtgärder som behöver genomföras för att minska risker. Åtgärdslistan ska sedan tas med som röda prioriteringsåtgärder i kommande investeringsbudgetar,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att anställa handledare för att kunna ta emot praktikanter från AME inom gata park,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att upprätta en personalstrategi inklusive kompetensförsörjningsplan som tydliggör hur Sala kommun ska behålla, attrahera och utveckla Sala kommuns personal,

att Kultur och fritidsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna för en kultur och idrottsgala i samverkan med lokala föreningslivet och företag,

att Kultur och fritidsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna till att bygga en utomhusplan för innebandy i samverkan med innebandyföreningarna och villiga sponsorer,

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KF § 73 fortsättning

att Kultur och fritidsnämnden ges i uppdrag att hyra ut idrottshallarna även på sommartid i samverkan med föreningslivet,
att Skolnämnden ges i uppdrag att NPF-säkra Sala kommuns förskolor och skolor, genom kompetensutveckling och förstärkta åtgärder för anpassningar,
att Skolnämnden ges i uppdrag att upprätta skolplaner per kommundel fr o m 2026 enligt tidigare nämnda förslag, i denna budget,
att Skolnämnden ges i uppdrag att tillhandahålla arbetskläder till förskolepersonal samt Fritidspersonal var tredje år, med start 2026,
att äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att höja löneutrymmet för undersköterskor inom nämndens verksamheter med 6 mkr, ovanpå märket, samt
att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att se över hur Arbetsmarknadsenhetens arbetssätt kan effektiviseras för att få ut fler personer på praktikplatser samt starta upp möbelhantering under arbetsmarknadsenhetens ledning, senast 2026.

Magnus Edman (SD) yrkar
att kommunfullmäktige beslutar
att avslå kommunstyrelsens förslag, tillika Samverkan för Salas förslag,
Moderaternas förslag samt Salas Bästas förslag.

Ajournering

Sammanträdet ajourneras kl. 11.29 – 12.45, kl. 13.57 – 14.10, kl. 15.15 – 15.25, kl. 16.30 – 16.45, kl. 17.30 – 17.40 och kl. 18.35 – 19.05.

Beslutsgång

Ordförande ställer kommunstyrelsens förslag mot Erik Hamrins (M) yrkande och mot Hanna Westmans (SBä) yrkande och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Ordförande ställer kommunstyrelsens förslag mot Magnus Edmans (SD) avslagsyrkande och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

BESLUT

Kommunfullmäktige beslutar, i enlighet med kommunstyrelsens förslag,
att driftbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1, KS 2025.2622,
att Investeringsbudgetramarna för nämnderna fastställs enligt bilaga 1, KS 2025.2622,
att utdebiteringen fastställs till 22,31% för året 2026 enligt bilaga 1, KS 2025.2622
att till kommunstyrelsens förfogande anslås 12 900 tkr för år 2026, 13 871tkr för år 2027, 17 410 tkr för år 2028 samt 30 476 tkr för år 2029 enligt bilaga , KS 2025.2622,
att resultatmålet för år 2026 fastställs till 55 376 tkr, år 2027 till 57 304 tkr, år 2028 till 59 324 tkr samt år 2029 till 61 429 tkr enligt bilaga 1, KS 2025.2622,

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KF § 73 fortsättning

att nettokostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning samt fastighetsavgift är fastställd till 95 % samtliga år,

att kommunens investeringsutgifter ska som lägst finansieras av egna medel till en fastslagen procentsats under en rullande fyraårsperiod och den får inte vara lägre än 50 % ett enskilt år. Självfinansieringsgraden är över 100 % åren 2026–2028 och 66,8 % år 2029,

att styrelse och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet,

att kommunstyrelsen har under år 2026 rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller under 2026,

att Salabostäder AB ska ge utdelning motsvarande statslåneränta + 1 procentenhet på insatt kapital,

att Sala-Heby Energi AB ska ge utdelning motsvarande statslåneräntan + 1 procentenhet på insatt kapital,

att inget utdelningskrav ska gälla för Sala Silvergruva AB,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en stärkt samordning och effektivt nyttjande av kommunens resurser inom de olika nämndernas verksamhetsområden,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att ställa om arbetet med kommunens fastigheter till en strategisk och effektiv verksamhet med syfte att sänka kostnader och som motsvarar gällande styrdokument,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet och som ett led i det inrätta en tipsfunktion mot seriösa aktörer,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa en effektiv och hållbar hantering av massor i Sala kommun,

att kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden fortsätta arbetet för framtidens badhus i kommunen,

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet med en stärkt måluppfyllelse, höjd kvalitet och ökad likvärdighet för alla barn och elever inom Sala kommuns förskolor och skolor,

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta det systematiska arbetet för att stärka det kompensatoriska uppdraget inom kommunens förskolor och skolor,

att Skolnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbetet med att stärka tryggheten för barn, elever och personal i Salas skolor,

att Skolnämnden ges i uppdrag att tillhandahålla arbetskläder till förskolepersonal samt fritidspersonal,

att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att i samarbete och samverkan inom kommunens egna verksamheter och med civilsamhället arbeta för att motverka ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa,

att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att ta bort minutstyrningen på särskilda boenden,

att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för att sänka sjukfrånvaron i sina verksamheter,

KF § 73 fortsättning

att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att arbeta strategiskt för att framtidssäkra organisationen för att möta demografiska behov,
att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att arbeta särskilt med förebyggande och tidiga insatser för familjecentral i Sala kommun är en viktig del,
att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med övriga kommunala kontor identifiera övriga områden för samverkan med anledning av den nya socialtjänstlagen,
att Social- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att intensifiera arbetet med att få fler personer som står långt från arbetsmarknaden i egen försörjning, genom stärkta samverkansinsatser med näringsliv, civilsamhälle och andra myndigheter,
att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att stärka arbetet med stöd till föreningar, föreningslokaler och föreningsdrivna anläggningar,
att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att arbeta med utvecklingen av Kulturkvarteret Täljstenen, samt
att Bygg- och miljönämnden ges i uppdrag att bedriva en effektiv och renodlad myndighetsutövning.

Reservationer

Magnus Edman (SD), Tryggve Lindman (SD), Anette Vestlin (SD), Andreas Andersson (SD), Sirkka-Liisa Juthberg (SD), Henric Eriksson (SD), Sverre Lindqvist (SD) och Marcus Söderlund (SD) reserverar sig till förmån för Magnus Edmans (SD) avslagsyrkande.

Erik Hamrin (M), Tomas Bergling (M), Viveca Molin (M), Martin Eriksson (M), Jörgen Lagberg (M), Johan Widén (M), Eva Axelsson (KD) och Mårten Hemström (L) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) yrkande.

Moderaterna inkommer med skriftlig reservation.

Hanna Westman (SBä), Ralf Träskman (SBä), Dan Eriksson (SBä) och Ulf Westman (SBä) reserverar till förmån för Hanna Westmans (SBä) yrkande.

Skickas till

Ekonomikontoret
Nämnder/styrelse
Kommunala bolag
Samtliga kontor

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Reservation: Kommunfullmäktige

Budget 2026 med plan 2027-2029

Sala kommun hade behövt en kursändring inför 2026, det är uppenbart. Denna mandatperiods första två år är en stor ekonomisk besvikelse och just nu ser 2025 ut att gå samma öde till mötes.

När fullmäktige idag beslutat att fastslå en det stora hela intetsägande budget så befarar vi att den linjen verkar fortgå. Utredning på utredning drar ut på tiden och viktiga beslut kan inte fattas. Allt medan Sala kommuns ekonomiska sits ser ut att förvärras. Det vi efterlyser är handling och förändring.

Moderaternas budget erbjuder det. Den satsar på skolreformer med fler speciallärare, halvklass i F-3 och fler förskolelärare per arbetslag. Den inför språktester för den som ska jobba i skolverksamhet eller omsorg. Och planerar att bygga ett badhus till senast 2029 och bevarandet av Kila skola. Plus mycket mer.

Tack vare andra prioriteringar än styret ger budgeten tiotals miljoner kronor mer än styret på verksamhet, bara inom skolan så finns 13 miljoner kronor mer. Vi lägger, som tidigare, tydliga uppdrag och prioriteringar för att styra Sala kommuns arbete mot en realistisk och hållbar ekonomisk framtid. Där kärnverksamheten inom vård, skola och omsorg står i fokus.

Att våga styra, att klara av tuffa beslut och att genom tydlighet leda kommunen in på en ny väg är vad som krävs. Kommunfullmäktige fullmäktiges beslut att fastslå styrets budget och plan kommer inte att ta oss in på den vägen. Det är mycket bekymmersamt och vi befarar nu att det skulle vara.

Mot den bakgrunden reserverar vi oss därför till förmån för Erik Hamrins (M) yrkanden i denna punkt.

För våra respektive partier,

Erik Hamrin (M), oppositionsråd

Tomas Bergling (M), ledamot

Viveca Molin (M), ledamot

Jörgen Lagberg (M), gruppleddare

Johan Widén (M), ledamot

Martin Eriksson (M), tjänstgörande ersättare

Eva Axelsson (KD), ledamot

Mårten Hemström (L), tjänstgörande ersättare

KF § 65 Skötselplan Natura-2000 Salakalken

INLEDNING

För att förenkla och effektivisera skötseln av Natura-2000 området Salakalken har en skötselplan tagits fram. Planen gäller åtgärder och löpande skötselbehov för de ytor inom Natura 2000-området, som inte är utpekade naturtyper. Den är inte tvingande utan ska möjliggöra åtgärder och skötsel inom området.

Om Länsstyrelsen godkänner planen (helt eller delvis) som en skötselåtgärd för Natura 2000-området är åtgärder inom planens ramar undantagna tillståndsplikten (som annars gäller för åtgärder i området). I dagsläget behöver kommunen söka tillstånd för varje åtgärd inklusive att fälla riskträd eller flytta fallna träd från stigar.

Skötselplanen har tagits fram i samråd med:

Kultur- och fritidsnämnden, Skogsansvarig konsult, Samhällstekniska VA-drift, Samhällstekniska Park, Samhällstekniska Projekt och utveckling

Ekonomiska konsekvenser

Kommunen kommer genom beslut i ärendet att spara resurser i form av arbetstid (förberedande av dispensärenden) och dispensavgifter hos Länsstyrelsen i samband med åtgärder enligt skötselplanen.

Beslutsunderlag

KS 2025.2575 - Missiv

KS 2025.2574- Skötselplan Natura-2000 Salakalken

Protokollsutdrag Kultur och Fritidsnämnden § 40, 2025-04-17

Ledningsutskottets beslut § 78, 2025-05-21

Kommunstyrelsens beslut § 96, 2025-06-04

Beslutsgång

Ordförande ställer kommunstyrelsens förslag mot avslag och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

BESLUT

Kommunfullmäktige beslutar, i enlighet med kommunstyrelsens förslag, att anta förslag till ny skötselplan för Natura-2000 området Salakalken, i enlighet med bilaga KS 2025.2574.

Skickas till

Samhällsbyggnadskontoret

Tekniska kontoret

Kultur- och fritidsnämnden

Kanslienheten

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 120 Revidering av Riktlinje för investeringar

INLEDNING

Under hösten 2024 och våren 2025 har en översyn gjorts av investeringsprocessen i Sala kommun. Som ett led i översynen finns därav ett behov av att revidera den nuvarande Riktlinje för investeringsredovisning, i syfte att förtydliga processen samt att få en bättre ekonomistyrning avseende kommunens investeringar.

Ett antal förändringar föreslås;

- Nytt namn; Riktlinje för *investeringar*, i stället för *investeringsredovisning*
- Nytt avsnitt "2. Roll- och ansvarsfördelning"
- Ny struktur och förtydligat under avsnittet "3. Investeringsprocessen":
 - Förstudie och politiska utredningsuppdrag
 - Uppskattad och faktisk kalkyl
 - Ändrat namn från "Årligen återkommande" till "Reinvesteringar"
 - Prioriteringar av investeringar; rött, gult och grönt
 - Förtydligat beslutsnivå i investeringsbehov, investeringsplan och investeringsbudget
 - Förtydligat kring omprioritering av budget samt tilläggsanslag
 - Förtydligat kring startbesked och förnyat startbesked
- Förtydliganden under "4. Bedömning, gränsdragningar och värderingar":
 - Förtydligat med exempel på vad som inte ska ingå i investeringar
 - Förtydligat att kommunägda bilar inte får ingå i anskaffningsvärdet
- Förtydliganden under "5. Investeringsredovisning":
 - Ny rubrik och reglering om Avslut av investeringsprojekt
 - Ny rubrik och reglering om "Förändring av nyttjandeperiod, bokfört värde och restvärde"
- Borttaget avsnitt "Redovisningsrutiner"
- Nya rutiner och mallar

Ekonomiska konsekvenser

Avsikten med revideringarna i Riktlinje för investeringar är bland annat att få till en bättre ekonomistyrning för kommunens investeringsprojekt. Ett nytt avsnitt har lagts till; roll- och ansvarsfördelning, för att tydliggöra vad som åligger politiker respektive tjänsteorganisation.

Dessutom har förtydliganden gjorts gällande hur processen ska se ut i de fall ett investeringsprojekt inte håller budget, samt vad som behöver ske ifall startbesked inte stämmer överens med den uppskattade- eller faktiska projektkalkylen.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 120 fortsättning

Förhoppningen är att genom bland annat dessa förtydliganden, ska kommunens investeringsprocess fungera bättre, samt att kommunens investeringar i fortsättningen ska genomföras inom budget.

Beslutsunderlag

KS 2025.3182 – Missiv

KS 2025.3181 – Riktlinje för investeringar

Ledningsutskottets beslut § 98, 2025-06-18

Ärendet föredras av controller Mikaela Assarsson.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen beslutar,
att anta Riktlinje för investeringar i enlighet med bilaga KS 2025.3181, samt
att Riktlinje för investeringsredovisning, ärendenummer 2022/928, upphävs.

Anders Wigelsbo (C) och Hanna Westman (SBä) yrkar bifall till ledningsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen beslutar,

att anta Riktlinje för investeringar i enlighet med bilaga KS 2025.3181, samt
att Riktlinje för investeringsredovisning, ärendenummer 2022/928, upphävs.

Skickas till
Kanslienheten
Nämnder och kontor

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Kommunledningskontoret, Ekonomienheten
Mikaela Assarsson
Controller

MISSIV

Missiv

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Under hösten 2024 och våren 2025 har en översyn gjorts av investeringsprocessen i Sala kommun. Som ett led i översynen finns därav ett behov av att revidera den nuvarande riktlinjen för investeringsredovisning, i syfte att förtydliga processen samt att få en bättre ekonomistyrning avseende kommunens investeringar.

Ett antal förändringar föreslås;

- Nytt namn; Riktlinje för *investeringar*, i stället för *investeringsredovisning*
- Nytt avsnitt "2. Roll- och ansvarsfördelning"
- Ny struktur och förtydligat under avsnittet "3. Investeringsprocessen":
 - Förstudie och politiska utredningsuppdrag
 - Uppskattad och faktisk kalkyl
 - Ändrat namn från "Årligen återkommande" till "Reinvesteringar"
 - Prioriteringar av investeringar; rött, gult och grönt
 - Förtydligat beslutsnivå i investeringsbehov, investeringsplan och investeringsbudget
 - Förtydligat kring omprioritering av budget samt tilläggsanslag
 - Förtydligat kring startbesked och förnyat startbesked
- Förtydliganden under "4. Bedömning, gränsdragningar och värderingar":
 - Förtydligat med exempel på vad som inte ska ingå i investeringar
 - Förtydligat att kommunägda bilar inte får ingå i anskaffningsvärdet
- Förtydliganden under "5. Investeringsredovisning":
 - Ny rubrik och reglering om Avslut av investeringsprojekt
 - Ny rubrik och reglering om "Förändring av nyttjandeperiod, bokfört värde och restvärde"
- Borttaget avsnitt "Redovisningsrutiner"
- Nya rutiner och mallar

Ekonomiska konsekvenser

Avsikten med revideringarna i riktlinje för investeringar är bland annat att få till en bättre ekonomistyrning för kommunens investeringsprojekt. Ett nytt avsnitt har lagts till; roll- och ansvarsfördelning, för att tydliggöra vad som åligger politiker respektive tjänsteorganisation.

Dessutom har förtydliganden gjorts gällande hur processen ska se ut i de fall ett investeringsprojekt inte håller budget, samt vad som behöver ske ifall startbesked inte stämmer överens med den uppskattade- eller faktiska projektkalkylen.

Förhoppningen är att genom bland annat dessa förtydliganden, ska kommunens investeringsprocess fungera bättre, samt att kommunens investeringar i fortsättningen ska genomföras inom budget.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar att riktlinje för investeringar, d.nr. 2025/557, antas, samt att riktlinje för investeringsredovisning, d.nr. 2022/928, upphävs .

Bilagor:

- 1 Riktlinje för investeringar revidering 2025
- 2 Bildspel rev 2025 riktlinje för investeringar

CHECKLISTA

**Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet
och de Horisontella principerna**

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☐	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☐	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☐	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☐
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☐	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☐
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

**Horisontella principerna
(tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)**

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☐
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☐	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☐
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☐	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Riktlinje för investeringar

KOMMUNSTYRELSEN

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn Riktlinje för investeringar		Dokumenttyp Riktlinje	Omfattar Kommunen
Beslutsinstans Kommunstyrelsen	Dokumentansvarig Ekonomichef	Publicering www.sala.se , intranät	
Beslutad datum	Översyn bör göras Vid behov	Klassificering 1.3.1	Diarienummer 2025/557
Relation	Ersätter D.nr. 2022/928		Författningssamling

INNEHÅLL

1	INLEDNING	7
1.1	Syfte	7
1.2	Definition.....	7
2	ROLL- OCH ANSVARSFÖRDELNING	9
2.1	Kommunfullmäktige	9
2.2	Kommunstyrelsen och nämnder	9
2.3	Tjänsteorganisation	9
3	INVESTERINGSPROCESSEN	10
3.1	Behov och planering.....	10
3.1.1	Behov	10
3.1.2	NÄmndernas Investeringsbehov.....	11
3.2	Beslut och genomförande	14
3.2.1	Investeringsbehov	14
3.2.2	Investeringsplan	14
3.2.3	Investeringsbudget.....	15
3.2.4	Startbesked	15
3.2.5	Projektstart	16
3.2.6	Lyftplan	16
3.3	Uppföljning.....	16
3.3.1	Uppföljning	16
3.3.2	Slutredovisning.....	17
4	BEDÖMNING, GRÄNSDRAGNINGAR OCH VÄRDERINGAR.....	18
4.1	Anskaffningsvärde	18
4.1.1	Mark och anläggningar	19
4.1.2	Fastigheter och tekniska anläggningar	20
4.1.3	Maskiner, inventarier och bilar	21
4.1.4	Konst	21
5	INVESTERINGSREDOVISNING.....	22
5.1	Klassificering av anläggningstillgångar.....	22
5.1.1	Immateriella anläggningstillgångar	22
5.1.2	Materiella anläggningstillgångar	22
5.1.3	Finansiella anläggningstillgångar	23
5.2	Uppdelning i komponenter	23
5.3	Aktivering	23
5.4	Avslut av investeringsprojekt	24
5.5	Kapitalkostnader	24
5.5.1	Avskrivningar	24
5.5.2	Internränta.....	26
5.6	Restvärde	26
5.7	Förändring av nyttjandeperiod, bokfört värde och restvärde	26
5.7.1	Nedskrivning	26
5.7.2	Utrangering.....	27
5.8	Investeringsbidrag.....	27
5.9	Avyttring av anläggningstillgångar.....	28
5.9.1	Lös egendom	28
5.9.2	Fast egendom.....	28

1 INLEDNING

En investering är en kapitalsatsning som får konsekvenser under en längre tid, där utgiften bedöms innebära framtida ekonomisk nytta för verksamheten.

Alla investeringar i kommunen ska bygga på grundprincipen att de framtida kostnader som investeringen leder till, det vill säga kapital-, drift- och underhållskostnader eller hyreskostnader, står i rimlig proportion till värdet och nyttan för medborgarna och verksamheten.

Många faktorer spelar in när ett investeringsbeslut ska tas, till exempel måste beslut fattas om investeringen stämmer in i den övergripande strategin samt om det finns ekonomiskt utrymme.

Denna riktlinje reglerar hantering av Sala kommuns investeringar och omfattar inte de kommunala bolagens investeringar. Riktlinjen reglerar materiella och immateriella anläggningstillgångar. Finansiella anläggningstillgångar behandlas inte i riktlinjen, utan styrs av rådande redovisningsregler.

Målgruppen är främst politiker, chef med ansvar inför nämnd, budgetansvariga, ekonomer och övriga tjänstepersoner som är involverade i investeringsprocessen.

Vid eventuell omorganisation kan denna riktlinje revideras redaktionellt. Sådan redaktionell ändring kräver ej godkännande från kommunstyrelsen.

1.1 Syfte

Syftet med denna riktlinje är att skapa en funktionell och effektiv investeringsprocess i kommunen för att få ett effektivt resursnyttjande och en rättvisande redovisning.

Riktlinjen gäller för samtliga kommunala verksamheter inom kommunen och har som målsättningen att förtydliga beslutsprocessen, roll- och ansvarsfördelningen samt hur redovisning av investeringar ska ske.

1.2 Definition

Med investering menas anskaffning (inköp eller uppförande) av tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav, så kallade anläggningstillgångar.

Exempel på investeringar är inventarier, maskiner, byggnader, gator och ledningar samt immateriella tillgångar så som programvaror och programvarulicenser.

Definitionen av anläggningstillgång finns i sjätte kapitlet lagen (2018:597) om kommunal redovisning och bokföring (LKBR) § 6.

Förutsättningarna för att aktivera en anskaffning och redovisa utgiften som en anläggningstillgång är att:

- Tillgången är avsedd att innehas för stadigvarande bruk
- Kommunen har kontroll över tillgången och att det är sannolikt att den ger ekonomiska fördelar eller en framtida servicepotential till kommunen
- Utgiften avser ett väsentligt belopp

För att utgiften ska klassas som anläggningstillgång i Sala kommun krävs att nyttjandeperioden överstiger **tre (3) år** samt att den totala utgiften överstiger **ett (1) prisbasbelopp**.

Vid anskaffningen ska kommunens policys och riktlinjer som berör t ex upphandling, leasing samt fastighets- och lokalförsörjning beaktas.

2 ROLL- OCH ANSVARSFÖRDELNING

2.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige, KF, är kommunens högst beslutande organ. KF fördelar och fastställer kommunens totala drifts- och investeringsbudget för nästkommande fyraårsperiod.

KF beslutar också om eventuella överföringar av investeringsmedel mellan åren. Överföring sker genom begäran om tilläggsanslag, TA, från respektive nämnd.

2.2 Kommunstyrelsen och nämnder

Kommunstyrelsen, KS, har två roller i investeringsprocessen; dels som beredande funktion för KF inklusive den uppsiktsplikt som KS har över verksamhetsnämnderna, dels som nämnd för de verksamheter som ligger organiserade direkt under kommunstyrelsen.

Samtliga nämnder, inklusive KS, ska årligen besluta om sina respektive investeringsbehov för den kommande tioårsperioden.

KS ska dessutom årligen ta fram en investeringsplan för den kommande tioårsperioden, vilken bygger på samtliga nämnders beslutade investeringsbehov. Detta innebär att KS själva även ska besluta om investeringsbehovet för kommunstyrelsens verksamheter.

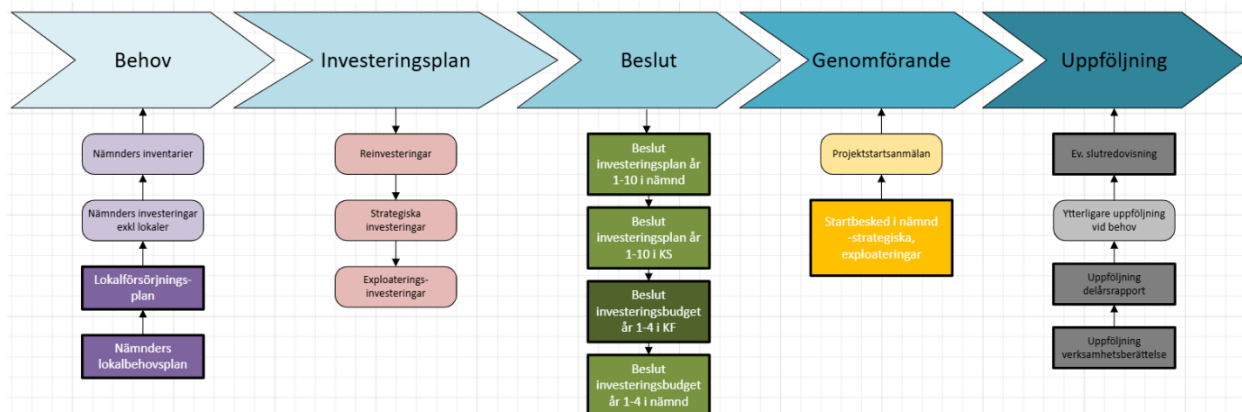
Respektive nämnd som fått investeringsmedel tilldelade sig ansvarar för att investeringarna genomförs inom givna budgetramar. De ansvarar också för att samtliga investeringar följs upp och återspeglar minst i samband med månadsrapporter, delårsbokslut och årsbokslut.

2.3 Tjänsteorganisation

Samtliga kommunala verksamheter ska aktivt söka möjligheter för att minska kommunens kostnader genom bättre nyttjande av resurser. Kommunens verksamheter ska också aktivt bidra till effektivisering av lokalanvändningen och medverka till att beslutade lokaleffektiviseringar genomförs så att utrymmen kan avvecklas eller frigöras för annan användning.

Ansvaret för en korrekt redovisning av investeringar ligger på beslutsattestant.

3 INVESTERINGSPROCESSEN

3.1 Behov och planering

3.1.1 BEHOV

Investeringsbehovet kan uppstå på flera sätt. Oftast är det verksamheten som ser behovet av en investering, men behov kan även uppstå centralt vid exempelvis strategiska investeringar. Ibland måste investeringar genomföras på grund av lag- eller miljökrav.

De lokalbehov som respektive nämnd har, beslutas i en lokalbehovsplan årligen. Lokalbehovsplanerna sammanställs i en lokalförsörjningsplan som beslutas av KS.

Nämnderna sammanställer investeringsbehoven under hösten för planåren 1–10. Behoven förs sedan in i en nämndspecifik investeringsplan.

Förstudier och politiska utredningsuppdrag

För vissa investeringar krävs en *förstudie* innan behovet läggs in i nämndernas investeringsbehov. Förstudien initieras från tjänsteorganisationen och är ett beslutsunderlag till investeringen. Förstudien ska tydliggöra projektets

omfattning, hur nuläget ser ut samt vilka intressenter som påverkas. I underlaget framgår även möjligheterna och nyttan med att projektet genomförs, ekonomisk analys och eventuella olika förslag på lösningar.

Politiska utredningsuppdrag kan ges till nämnd eller tjänsteorganisation av KF, KS eller av annan nämnd. Utredningsuppdraget innebär att en förstudie genomförs enligt ovan och redovisas till den politiska instans som beslutat om uppdraget.

Förstudier och politiska utredningsuppdrag ska inte ingå i investeringsutgiften, utan är en driftskostnad. De behöver med andra ord rymmas i driftsbudgeten.

Både förstudier och politiska utredningsuppdrag ska innehålla en *uppskattad* eller *faktisk kalkyl*, se nedan.

Uppskattad och faktisk kalkyl

Varje behov i nämndernas investeringsbehov ska presenteras tillsammans med en *faktisk kalkyl* över investeringsutgiften. Den *faktiska kalkylen* ska innehålla den sammanlagda utgiften för investeringsprojektet samt medföljande *driftskostnadskonsekvenser*.

För vissa investeringsprojekt ska i stället en *uppskattad kalkyl* tas fram i samband med nämndernas investeringsbehov. När det räcker med en uppskattad i stället för en faktisk kalkyl, samt hur och när den uppskattade kalkylen ersätts av en faktisk kalkyl regleras i *Rutin för hantering investeringar*.

Driftskostnaderna som är kopplade till investeringsprojekten presenteras i nämndernas investeringsbehov under avsnittet *Driftskostnadskonsekvenser*.

3.1.2 NÄMNDERNAS INVESTERINGSBEHOV

Varje nämnds investeringsbehov ska utgå från den tidigare beslutade investeringsplanen och uppdateras med de nya behov som identifierats samt eventuella förändringar i tidigare beslutade behov. För planår 1 får inga investeringar läggas till eller ändras, utan möjligheten finns endast att ta bort sådant som tidigare beslutats. Planår 2–10 kan revideras fritt, men en långsiktighet bland behoven krävs för god ekonomisk hushållning.

Samtliga nämnders behov ska sorteras utifrån investeringstyp och färgmarkeras utifrån hur de prioriterats, se mer under rubrik *Prioritering av investeringar* nedan.

Kommunstyrelsens investeringsbehov ska, förutom de investeringsbehov som identifierats inom den egna nämnden, även innehålla de lokalbehov som presenterats i lokalförsörjningsplanen.

Projekten i kommunstyrelsens investeringsbehov ska sorteras och presenteras utifrån investeringsprogram och investeringstyp.

Driftskostnadskonsekvenser

I nämndernas investeringsbehov ska uppgifter om, förutom investeringsutgiften, driftskostnader som uppkommer i samband med investeringen redovisas. Förutom den tillkommande kapitalkostnaden eller hyresförändringen, ska även övriga driftskostnader redovisas, så som kostnader för rivning, utträngning, förstudier, effektivare driftsorganisation med mera.

För verksamheter som inte är "prislappsverksamheter" i resursfördelningsmodellen, ska de förändrade driftskostnaderna även redovisas i prioriteringsunderlaget i samband med nämndsinspelet.

Investeringstyp

Investeringarna i nämndernas investeringsbehov ska presenteras och sorteras utifrån investeringstyp:

Investeringstyp	Beskrivning
Reinvestering	Investering som görs för att upprätthålla värdet på en befintlig tillgång, exempelvis utbyte av ett fordon eller byte av ett tak på en fastighet
Strategisk	Investeringar som innebär en förändring jämfört med nuläget, exempelvis nybyggnation eller investering i nya verksamhetssystem
Exploatering	Investeringar för att anskaffa, förädla och iordningsställa kommunens mark för infrastruktur (gator, parken och VA) samt för bostads- och/eller arbetsområden och/eller naturreservat

Prioritering av investeringar

I nämndernas beslut om investeringsbehov ska färgmarkeringar göras för samtliga investeringar, för att underlätta senare prioriteringar utifrån rådande investeringsutrymme.

Alla investeringsprojekt i nämndernas investeringsbehov ska prioriteras enligt nedanstående prioriteringsordning:

Prioritering	Investeringstyp	
Pågående/ Tvingande (röd)	Reinvestering, strategisk eller exploatering	Påbörjade investeringsprojekt som inte går att avbryta* eller investeringar som är tvingande utifrån gällande lag- och myndighetskrav
Reinvesteringar (gul)	Reinvestering	Investeringar för att upprätthålla värdet i redan gjorda investeringar. Dessa ska alltid rymmas inom den gällande investeringsramen
Ambitionshöjningar (grön)	Strategisk eller exploatering	Investeringar baserade på prognoser över befolkningsutvecklingen eller över befolkningens sammansättning eller som kan anses vara strategiskt viktiga för kommunen, förutom de som kan inordnas i någon av de ovanstående kategorierna

* Exempelvis då det finns avtal tecknat med en entreprenör eller liknande

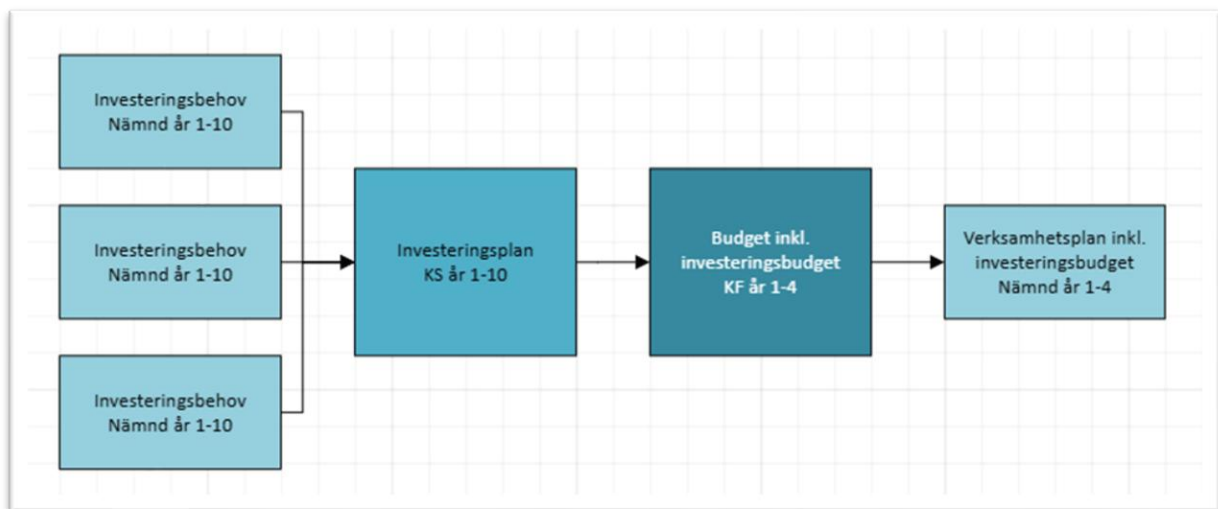
Investeringsprogram

I kommunstyrelsens investeringsbehov används investeringsprogram för att gruppera olika typer av investeringar. De investeringsprogram som finns är:

- Gatuprogram
- Parkprogram
- VA-program
- Lokalprogram

Övriga verksamheter under kommunstyrelsen presenteras utifrån dess enhet/verksamhet och tillhör inget investeringsprogram. Samma sak gäller för övriga nämnders investeringsbehov.

3.2 Beslut och genomförande

3.2.1 INVESTERINGSBEHOV

Varje nämnd ska besluta om sina respektive investeringsbehov senast i januari året innan det första planåret som investeringsplanen avser.

Beslutet om investeringsbehov i nämnd sker per investeringstyp. För kommunstyrelsens investeringsbehov sker beslut även per investeringsprogram.

3.2.2 INVESTERINGSPLAN

Ekonomienheten sammanställer samtliga nämnders beslutade investeringsbehov för perioden i en investeringsplan. I förslaget ska investeringstyp, prioritering samt eventuellt investeringsprogram framgå. Förslaget presenteras för KS under budgetberedningen.

Investeringsplan för planår 1–10 beslutas av kommunstyrelsens ledningsskott i april, följt av KS i maj.

Beslutet om investeringsplan i KS sker indelat per nämnd och investeringstyp.

3.2.3 **INVESTERINGSBUDGET**

Efter att KS beslutat om investeringsplanen, beslutar KF om investeringsbudget för budgetåren 1–4.

Beslutet om investeringsbudget i KF sker indelat per nämnd.

Varje nämnd erhåller investeringsramar för hela budgetperioden 1–4 år.

Investeringsbudgeten beslutas sedan på nämndsnivå i samband med beslut om verksamhetsplan och respektive nämnd har sedan möjlighet att fatta beslut om att omdisponera ramen inom respektive nämnd.

Omprioritering av budget

Om prognosen för ett investeringsprojekt överstiger dess budget, ska en omprioritering göras inom nämndens investeringsbudget. Det betyder att andra investeringar inte kan ske i samma omfattning.

Om behovet av utökad budget inte kan ske inom nämndens investeringsbudget, ska begäran om omprioritering lyftas till KF, för att möjliggöra omprioritering av investeringsmedel från någon annan nämnd.

För investeringar i lokaler ska ärende om omprioritering passera beställande nämnd för kännedom innan det lyfts till KS.

Tilläggsanslag

I de fall investeringsmedel ej nyttjas under budgetåret, kan tilläggsanslag, TA, begäras i samband med årsbokslut.

Tilläggsanslaget kan som mest uppgå till årets positiva budgetavvikelse för det specifika projektet, men det kan heller inte överstiga nämndens totala positiva budgetavvikelse. Detta med anledning av att kommunens totala investeringsvolym över tid inte ska öka.

3.2.4 **STARTBESKED**

Innan ett strategiskt- eller exploateringsprojekt påbörjas ska ansvarig nämnd besluta om startbesked. I missivet till nämnden ska en *faktisk kalkyl* presenteras och ekonomiska konsekvenser av att besluta om beviljat startbesked. I de fall det finns flera alternativ till investeringen ska dessa framgå. Mall för startbesked finns i Evolution.

Om den faktiska kalkylen avviker från utgiften som tagits upp i investeringsplanen, behöver ett beslut om omprioritering inom den egna nämndens investeringsbudget fattas innan startbesked kan beviljas. Om

omprioritering inom nämndens investeringsbudget inte kan ske, ska ett ärende om ombudgetering av investeringsmedel lyftas till KF innan beslut om startbesked kan tas.

När det kommer till investeringsprojekt där en uppskattad kalkyl ligger till grund för startbeskedet, behöver förnyat startbesked beslutas om av ansvarig nämnd i de fall den faktiska kalkylen överstiger den uppskattade kalkylen. Detta regleras i *Rutin för hantering av investeringar*.

3.2.5 PROJEKTSTART

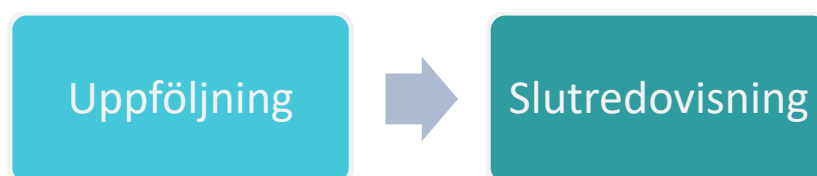
Vid projektstart ska anmälan om projektstart göras till Ekonomienheten med de uppgifter som behövs för att registrera projektet i ekonomisystemet samt lägga upp det i anläggningsregistret. Projektstartsansökan görs via en e-tjänst som finns på intranätet under Stöd & verktyg – Ekonomi – Investeringar.

För strategiska- och exploateringsinvesteringar krävs startbesked från ansvarig nämnd innan anmälan om projektstart kan ske, men för reinvesteringar krävs inget startbesked.

3.2.6 LYFTPLAN

Om projektets totala utgifter överstiger 3 mnkr ska projektstartsansökan kompletteras med en tidplan för projektets utbetalningar (lyftplan). Mall för lyftplan finns på intranätet under Stöd & verktyg – Ekonomi – Investeringar.

3.3 Uppföljning

3.3.1 UPPFÖLJNING

Varje nämnd svarar för att uppföljning och återrapportering av investeringsbudgeten görs till kommunstyrelsen vid delårsrapport och vid årsbokslut. Eventuella avvikelser mot gällande budget rapporteras dessutom löpande under året i månadsuppföljningarna. Avvikelser från den ursprungliga kostnadsberäkningen ska analyseras och kommenteras med förslag till åtgärdsplan.

Vid avvikelser mot budget och senaste lyftplan, ska reviderad lyftplan skickas till Ekonomienheten.

Alla investeringar ska särredovisas och avstämning ska ske löpande. Överskott på ett investeringsprojekt får inte kvittas mot underskott på ett annat investeringsprojekt, utan en ombudgetering ska beslutas av respektive nämnd.

3.3.2 SLUTREDOVISNING

När strategiskt investeringsprojekt eller exploateringsprojekt som löper över mer än ett år är färdigställt, ska en slutredovisning göras till ansvarig nämnd. Redovisning av projektet görs enligt mall 'Slutredovisning investeringsprojekt', där bland annat det ekonomiska utfallet och projekttiden redovisas och eventuella avvikelser från budget ska kommenteras. Mallen finns i Evolution.

Slutredovisade projekt ska delges KS i samband med delårsrapport och/eller årsbokslut.

4 BEDÖMNING, GRÄNSDRAGNINGAR OCH VÄRDERINGAR

Det uppstår ofta gränsdragningsproblem vid redovisning av anläggningstillgångar och bästa möjliga bedömning måste göras från fall till fall, vissa grundläggande principer styr dock alltid vid svåra bedömningar:

- Konsekvensprincipen – att tillämpningen inte förändras från år till år
- Väsentlighetsprincipen – att undvika obetydliga belopp
- Försiktighetsprincipen – en restriktiv bedömning av värdet på tillgången

4.1 Anskaffningsvärde

Anskaffningsvärdet för en *materiell anläggningstillgång* utgörs av inköpspris och kostnader för att få tillgången på plats och i skick för att nyttjas för sitt ändamål.

I det fall tillgången förvärvats genom inbyte, gåva eller på annat sätt erhållits genom överlåtelse eller mot symbolisk ersättning är tillgångens verkliga värde den utgift som vid anskaffningstillfället skulle krävts för att anskaffa en identisk eller likvärdig tillgång.

Exempel på vad som förutom inköpspris ska ingå i anskaffningsvärdet är utgifter för:

- Iordningsställande av plats eller område för installation
- Leverans och hantering
- Installation
- Konsulttjänster, såsom arkitekt-, ingenjör- och juristtjänster
- Lagfart
- Projektering

Exempel på vad som inte ska ingå i anskaffningsvärdet är kostnader för:

- Administration
- Provkörning och intrimning och andra allmänna omkostnader som inte är direkt hänförliga till anskaffningen
- Utbildningskostnader
- Förstudier och politiska utredningsuppdrag

- Rivning
- Garantibesiktning
- Detaljplanearbete
- Utrangering och nedskrivning
- Förgäveskostnader, ex. vid beslut om att väsentligt ändra omfattning i projektet
- Drift och underhåll

En lämplig kontrollfråga att ställa vid tveksamheter är:

"Gör kostnaden att värdet på tillgången ökar?" Är svaret nej, så ska utgiften kostnadsföras direkt.

Vad som utgör anskaffningsvärde för en *immateriell anläggningstillgång* är mer strikt. Bedömningen görs av Ekonomienheten.

Interna kostnader

För arbete utfört av egen personal får kostnader motsvarande lön, po-pålägg och semesterersättning räknas in i anskaffningsvärdet, för tid som direkt kan kopplas till investeringsobjektet. Tidsredovisning krävs.

Vid användning av kommunägda maskiner får, förutom direkta kostnader, även skälig andel av avskrivningar på dessa maskiner räknas in i anskaffningsvärdet. Tidsredovisning krävs.

Användning av kommunägda bilar får dock inte ingå i anskaffningsvärdet av tillgången, utan är en driftskostnad. Detta på grund av att bilarna i första hand används för den löpande driften, och i andra hand för investeringsprojekt. Dessutom ökar bilanvändningen inte värdet på tillgången, vilket är en grundprincip för att kostnaden ska ingå i anskaffningsvärdet.

4.1.1 MARK OCH ANLÄGGNINGAR

Den del av fastighetsvärdet som utgör markvärdet skrivs i princip inte av då mark förutsätts ha en obegränsad livslängd och ett bestående värde. Om fastigheten förvärvas genom inköp och består av både mark och byggnad fördelas inköpsvärdet på mark och byggnad. Även lagfartskostnaden ska fördelas på mark och byggnad.

Med markanläggning avses på marken uppförda anordningar av permanent natur. Hit räknas:

- Markarbeten genom vilken marken görs plan eller fast, röjning, schaktning och torrläggning av marken
- Olika anläggningar som parkeringsplatser, fotbollsplaner, parker, planteringar och dylikt

Med hänsyn till att markanläggningar i motsats till mark regelmässigt ska bli föremål för avskrivningar ska dessa redovisas på sådant sätt att de går att särskilja.

4.1.2 FASTIGHETER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

Fastigheter och tekniska anläggningar är fast egendom. Som investering räknas även förändring av en tillgång som innebär en standardförbättring i jämförelse med den ursprungliga utformningen eller funktionen, t ex om- och tillbyggnader. Investeringar skall i normalfallet aktiveras och höja tillgångens bokförda värde.

Fastighet har tolkningsföreträde gentemot verksamhet i frågor om åtgärd i fastighet är värdehöjande och ska klassificeras som investeringsutgift.

Ny-, till- och ombyggnad

Åtgärder som innebär standardhöjning genom ny-, till- eller ombyggnad ska normalt alltid bokföras som en anläggningstillgång, förutsatt att nyttjandeperioden och beloppet överstiger gränsvärdet.

Kostnader för evakueringslokaler i samband med ny-, till- och ombyggnad ska redovisas som driftskostnad.

Planerat underhåll

Under anläggningens livslängd bibehålls tillgångens skick genom planerat underhåll.

En underhållsplan över de olika komponenternas nyttjandeperiod ska finnas och om en större komponent byts ut helt, till exempel ett tak eller VA-ledning, klassas det som anläggningstillgång (reinvestering). Om det gamla taket då inte är helt avskrivet skall det utrangeras och skrivas ned vilket innebär att kvarvarande bokfört värde blir en driftskostnad för verksamheten.

Reparation och underhåll

Mindre delar i en komponent som går sönder och åtgärdas räknas som löpande reparationer och ska kostnadsföras direkt.

Verksamhetsanpassningar av lokaler

Mindre anpassningar av lokaler för verksamhetens behov som inte är värdehöjande för byggnaden men som ökar servicepotentialen för verksamheten

kan hanteras som investering om nyttjandeperioden beräknas till minst tre år. I annat fall hanteras det som driftskostnad. Bedömningen görs av Fastighet i samråd med Ekonomienheten.

Kostnader för åtgärder på byggnad som uppkommer till följd av myndigheters förelägganden ses vanligtvis som en driftskostnad, men kan leda till en investering beroende på omfattning.

Tillgänglighetsanpassningar upp till en nivå motsvarande gällande byggregler och som varaktigt gagnar byggnaden hanteras som driftskostnad eller investering beroende på om det är värdehöjande för byggnaden eller inte.

Rivnings- och saneringsutgifter

Huvudregeln är att rivnings- och saneringsutgifter ska kostnadsföras. Anledningen till detta är att sådana utgifter betraktas som återställande till tidigare nivå och inte ger ekonomiska fördelar eller ökad servicepotential. Undantag kan göras i vissa fall, se RKR:s information 'Redovisning av rivnings- och saneringsutgifter'. Bedömning görs i samråd med Ekonomienheten.

4.1.3 MASKINER, INVENTARIER OCH BILAR

Inventarier delas upp i anläggningsinventarier, som ska bokföras som investering, och förbrukningsinventarier som bokförs i driftredovisningen. Exempel på anläggningsinventarier är maskiner, inventarier och bilar.

Vid anskaffning av flera inventarier med ett naturligt samband, kan anskaffningsvärdet avse den samlade utgiften. Exempelvis när flera leverantörer anlitas för möblering av en skolsal eller matsal, kan det betraktas som en anskaffning.

Ett annat exempel är förstagångsinköp av inventarier till en ny eller utvidgad anläggning. Alla inventarier med en nyttjandeperiod över tre år betraktas då som en investering även om varje enskild inventarie kostar mindre än ett basbelopp.

Datorer, surfplattor och mobiltelefoner klassificeras som förbrukningsinventarier.

4.1.4 KONST

För att konst ska klassificeras som investering och anläggningstillgång gäller att anskaffningsvärdet minst är ett basbelopp. Konst skrivs inte av.

5 INVESTERINGSREDOVISNING

Investeringsredovisningen särskiljs från driftsredovisningen med koddelen projekt i intervall 3000 – 3999. Koddelen är obligatorisk för investeringsprojekt. Fastighetsinvesteringar konteras även med objektskod.

När komponentindelning av investeringsobjekt ska ske konteras alltid även med frikod.

5.1 Klassificering av anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar delas upp i immateriella, materiella och finansiella.

5.1.1 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Med immateriell anläggningstillgång avses identifierbar icke fysisk tillgång. Det är en resurs över vilken kommunen har kontroll vilket innebär förmåga att säkerställa att framtida ekonomiska fördelar kommer kommunen till del.

Investeringar i immateriella anläggningstillgångar redovisas i kontogrupp 10.

5.1.2 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Med materiell anläggningstillgång avses en fysisk tillgång som kommunen har kontroll över och som ger ekonomiska fördelar eller servicepotential i framtiden.

De materiella anläggningstillgångarna delas i nedanstående grupper:

- Mark, byggnader och tekniska anläggningar
- Maskiner och inventarier

Mark, byggnader och tekniska anläggningar delas upp i följande kontogrupper:

111	Markreserv
112	Verksamhetsfastigheter
113	Fastigheter för affärsverksamhet
114	Publika fastigheter
115	Fastigheter för annan verksamhet

Maskiner och inventarier delas upp i följande kontogrupper:

121	Maskiner
122	Inventarier
124	Bilar och transportmedel
128	Konst

5.1.3 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Med finansiella anläggningstillgångar menas värdepapper som förvärvats för långsiktig placering eller långsiktiga fordringar. Finansiella anläggningstillgångar behandlas inte i riktlinjen, utan styrs av rådande redovisningsregler.

5.2 Uppdelning i komponenter

Materiella anläggningstillgångar som består av olika delar med betydande skillnader i värde och/eller servicepotential ska komponentredovisas. Det innebär att anläggningstillgångens olika delar redovisas som separata objekt med olika avskrivningstider.

Tillgångens anskaffningsvärde ska vid förvärvet fördelas på de olika komponenterna.

5.3 Aktivering

Aktivering ska ske då investeringen tas i bruk. Ett investeringsprojekt kan ofta bestå av flera olika etapper eller delprojekt där respektive del, självständigt uppfyller kraven på aktivering.

Med aktivering menas att investeringen tas upp som tillgång i balansräkningen. Avskrivning sker på anläggningstillgångens anskaffningsvärde från och med månaden efter det att tillgången tagits i bruk och kapitalkostnad belastar den verksamhet som har gjort investeringen.

Datum för aktivering av tillgången ska meddelas Ekonomienheten via e-tjänsten för *Aktivering och avslut av investeringsprojekt*, vilken finns på intranätet under Stöd & verktyg – Ekonomi – Investeringar.

5.4 Avslut av investeringsprojekt

När samtliga utgifter och inkomster inkommit, ska investeringsprojektet avslutas. Avslut sker via e-tjänsten för *Aktivering och avslut av investeringsprojekt*, vilken finns på intranätet under Stöd & verktyg – Ekonomi – Investeringar. Aktivering och avslut av projekt måste inte ske vid samma tillfälle.

5.5 Kapitalkostnader

Kapitalkostnaden består av avskrivning och ränta och utgör en periodisering av investeringsutgiften. Sala kommun tillämpar rak nominell metod för beräkning av kapitalkostnaden. Detta innebär att avskrivning sker på investeringens anskaffningsvärde och ränta beräknas på restvärdet.

5.5.1 AVSKRIVNINGAR

Anläggningstillgångar ska skrivas av systematiskt över nyttjandeperioden. Med nyttjandeperiod avses den tid då tillgången fortfarande anses vara lönsam, d v s att ett byte eller nytt köp inte är motiverat av ekonomiska skäl. Syftet med avskrivningar är att ge en rättvisande bild av hur tillgångars värde och/eller servicepotential successivt förbrukas.

Förväntas skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter vara väsentlig ska tillgången delas upp på dessa. Respektive komponent ska skrivas av separat. Återanskaffning av komponent redovisas som anskaffning av ny anläggningstillgång och eventuellt kvarvarande redovisat värde för den ersatta enheten ska kostnadsföras.

Avskrivningarna ska kostnadsföras i de verksamheter som nyttjar anläggningstillgången. Undantaget är fastigheter där Fastighet debiteras kapitalkostnaden som sedan inräknas i hyran. I det fall investeringen avser verksamhetsanpassning av lokaler som inte ökar fastighetens värde men ökar verksamhetens servicepotential ska kapitalkostnaden kostnadsföras i verksamheten direkt.

För tillgångar som inte minskar i värde görs ingen avskrivning, exempelvis mark och konst. Eventuellt restvärde ska inte utgöra underlag för avskrivning.

Varje avgränsat anläggningsobjekt ska särbehandlas och kollektiva avskrivningar får inte förekomma. En uppdelning av anläggningstillgångar per objekt och i förekommande fall komponent är därför nödvändig. Det innebär att samma typ av objekt kan ha olika långa avskrivningstider beroende på hur, var och av vem det används.

Bedömning av avskrivningstid ska göras av personal med teknisk kompetens inom aktuellt område i samråd med Ekonomienheten.

I tabellen nedan visas förslag på avskrivningstider för olika tillgångar:

Typ av investering	Exempel	Avskrivningstid
10 Immateriell tillgång	Licenser, programvara	3 – 5 år
111 Markreserv		Obegränsad livslängd
112 Verksamhetsfastigheter	Förskolor, skolor, vård- och omsorgsboenden, idrottshall	Komponentavskrivning 10 – 100 år beroende på komponent
113 Fastigheter för affärsverksamhet	Vattenverk, reningsverk, VA-ledningar	Komponentavskrivning 10 – 100 år beroende på komponent
114 Publika fastigheter	Gator, vägar, parker	Komponentavskrivning 10 – 80 år beroende på komponent
115 Fastigheter för annan verksamhet	Industrifastigheter, servicebyggnad, utvårdshus	Komponentavskrivning 10 – 100 år beroende på komponent
121 Maskiner	Ismaskin, lastmaskin, skördare, skotare, traktorer, åkgräsklippare, sopmaskin etc	5 – 25 år
122 Inventarier	Möbler, nyckelskåp, arbetstekniska hjälpmedel, motionsredskap, klimatanläggning, reservkraft	5 – 20 år
124 Bilar och transportmedel	Bilar, brandbilar, bokbuss, minibussar etc	5 – 25 år
128 Konst		Obegränsad livslängd

5.5.2 INTERNRÄNTA

Internränta beräknas månadsvis på anläggningarnas bokförda värden.

Räntesatsen beslutas årligen i budgeten.

5.6 Restvärde

Restvärde ska spegla tillgångens värde efter att nyttjandeperioden löpt ut. I samband med bedömning av avskrivningstid ska ett eventuellt restvärde också anges vid projektstartsansmälan.

5.7 Förändring av nyttjandeperiod, bokfört värde och restvärde

Enligt LKBR 7:1 ska anläggningstillgångar tas upp till belopp som motsvarar utgifterna för tillgångens förvärv eller tillverkning (anskaffningsvärde). För en kommun är det därmed inte möjligt att göra uppskrivning av värdet.

Regelbunden omprövning ska göras av nyttjandeperioden, det bokförda värdet och restvärdet på tillgångarna. Detta eftersom exempelvis teknisk utveckling, minskad prestanda eller förändrat utnyttjande kan förändra nyttjandeperioden hos en tillgång. Omprövning görs i enlighet med *Rutin för systematisk omprövning av nyttjandeperiod, bokfört värde och restvärde*.

Om ny bedömning görs och den väsentligt avviker från tidigare bedömning av avskrivningstid ska avskrivningsperioden ändras och innevarande och framtida perioder justeras.

5.7.1 NEDSKRIVNING

Har värdet på en anläggningstillgång varaktigt gått ned ska nedskrivning ske med det engångsbelopp som kan anses nödvändigt.

Vid bedömning om det föreligger nedskrivningsbehov ska minst ett av följande kriterier vara uppfyllt:

- Tillgången används inte och beslut har fattats om att avveckla tillgången
- Tekniska eller legala förändringar har gjort att tillgången inte längre kan användas för sitt ursprungliga ändamål
- Tillgången har åsamkats fysiska skador som sänker dess värde och årliga servicepotential

En nedskrivning redovisas bland avskrivningar och om den är av väsentlig storlek som en jämförelsestörande kostnad. Det kvarvarande bokförda värdet fördelas över tillgångens återstående nyttjandeperiod.

Om en tidigare nedskrivning, helt eller delvis, inte längre är motiverad ska en återföring av nedskrivning redovisas i resultaträkningen. En återföring av tidigare nedskrivning får dock inte leda till att det redovisade värdet överstiger vad som skulle ha redovisats om ingen nedskrivning gjorts.

Nedskrivning meddelas Ekonomienheten via e-tjänsten *Förändring av investeringsprojekt*, som finns på intranätet under Stöd & verktyg – Ekonomi – Investeringar.

5.7.2 UTRANGERING

När en materiell anläggningstillgång tappat sin funktion och tagits ur bruk ska den inte längre redovisas som en tillgång. Det eventuella kvarvarande bokförda värdet ska belasta resultatet för den verksamhet som nyttjat tillgången. Fastighet bedöms vara nyttjare där fastighet ingår i uthyrningsverksamheten.

Utrangering meddelas Ekonomienheten via e-tjänsten *Förändring av investeringsprojekt*, som finns på intranätet under Stöd & verktyg – Ekonomi – Investeringar.

5.8 Investeringsbidrag

Avgifter eller offentliga investeringsbidrag som är hänförliga till investeringar ska redovisas som förutbetalda intäkter enligt Rådet för Kommunal Redovisnings (RKR) rekommendationer. Erhållna bidrag eller avgifter ska inte reducera tillgångens bokförda värde. Inkomster och utgifter ska bruttoredovisas.

Avgifterna och bidragen intäktsförs på ett sätt som avspeglar investeringens nyttjande och förbrukning enligt matchningsprincipen. Det innebär att intäkten fördelas på samma antal år som den avskrivningstid som valts för investeringen/tillgången. För anläggningstillgångar som komponentredovisas fördelas intäkten ut på samma antal år som komponenten med kortast avskrivningstid har vid aktiveringstillfället.

Investeringsbidrag som understiger ett prisbasbelopp ska intäktsföras direkt.

5.9 Avyttring av anläggningstillgångar

5.9.1 LÖS EGENDOM

Innan försäljning till extern part verkställs ska en avstämning göras i kommunens ledningsgrupp om annan kommunal verksamhet har behov av det aktuella objektet. I det fall annan kommunal verksamhet har behov av objektet överförs debiteringen av kapitalkostnaderna till den övertagande verksamheten.

Kontorschef har rätt att fatta beslut om försäljning eller kassation av utrangerat material, inventarier och andra tillgångar inom respektive verksamhetsområde.

Huvudregeln är att om vinst och eller förlust uppstår i samband med extern försäljning eller kassation bokförs resultatet på respektive verksamhet.

All avyttring eller kassation ska verksamhetsansvarig snarast meddelas Ekonomienheten via e-tjänsten *Förändring av investeringsprojekt*, så att anläggningsregistret kan hanteras korrekt.

5.9.2 FAST EGENDOM

All försäljning av fast egendom överstigande ett fastställt belopp ska beslutas av kommunfullmäktige. Fastställt belopp framgår av gällande delegationsordning.

Försäljning understigande denna gräns hanteras av Samhällsbyggnadskontoret enligt kommunstyrelsens delegationsordning.

Realisationsvinster och realisationsförluster bokförs på finansförvaltningen, medan försäljningsinkomster bokförs i respektive verksamhets investeringsredovisning.

Riktlinje för investeringar
Kommunstyrelsen

SALA KOMMUN

Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

KS § 128 Månadsuppföljning Sala kommun, Maj 2025

INLEDNING

Månadsuppföljning, eller prognos, är något som görs sex gånger om året. Då ska verksamheterna analysera och dra slutsatser om det ekonomiska utfallet för resterande del av året. Detta sker med stöd av verksamhetssystemet Budget och Prognos som finns i Visma.

Prognoserna görs av enhets-, verksamhets- och kontorschefer i samråd med verksamhetscontrollers för respektive kontor. Dessa sammanställs och lämnas sedan över till kommundirektör och förtroendevalda.

Månadsuppföljningarna används som ett underlag till förtroendevalda för att kunna fatta beslut.

Beslutsunderlag

KS 2025.3185 - Månadsuppföljning till och med maj 2025, Sala kommun

Ledningsutskottets beslut § 100, 2025-06-18

Ekonomichef Inger Lindström och controllers Anna Cedervång och Mikaela Assarsson deltar vid ärendets behandling.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen beslutar, att kommundirektören ges i uppdrag att, i enlighet med tidigare beslut och inriktning, fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen, att uppdra till samtliga nämnder att fortsätta arbete med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen i samband med årets månadsuppföljningar samt delår, samt att godkänna månadsuppföljningen till och med maj 2025 och lägga informationen till handlingarna.

Erik Hamrin (M) yrkar tillägg att kommundirektören ges i uppdrag att ta fram en kommunövergripande plan för ändringsbudget med avsikten att genom justerade ramar, effektiviseringar och förfogande för att säkerställa att verksamheten klarar av att följa fullmäktiges beslut

Hanna Westman (SBä) och Tomas Bergling (M) yrkar bifall till Erik Hamrins (M) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

Ordförande ställer Erik Hamrins (M) tilläggsyrkande mot avslag och finner tilläggsyrkandet avslaget.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 128 fortsättning

BESLUT

Kommunstyrelsen beslutar,

att kommundirektören ges i uppdrag att, i enlighet med tidigare beslut och inriktning, fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen,

att uppdra till samtliga nämnder att fortsätta arbete med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen i samband med årets månadsuppföljningar samt delår, samt

att godkänna månadsuppföljningen till och med maj 2025 och lägga informationen till handlingarna.

Reservationer

Erik Hamrin (M), Tomas Bergling (M), Magnus Edman (SD) och Hanna Westman (SBä) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) tilläggsyrkande och inkommer med skriftlig reservation.

Skickas till
Nämnder och kontor
Kommundirektör

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Månadsuppföljning maj 2025

KOMMUNSTYRELSEN

Ledningsutskottet

2025-06-18

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	5
Resultaträkning	5
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>	5
<i>Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning</i>	6
<i>Finansnetto</i>	6
FINANSFÖRVALTNING	7
NÄMNDERNA	8
Driftredovisning	8
<i>Kommunstyrelse</i>	8
<i>Skolnämnd</i>	10
<i>Äldre – och omsorgsnämnd</i>	11
<i>Social- och arbetsmarknadsnämnd</i>	11
Investeringsredovisning	13
<i>Kommunstyrelse</i>	13
<i>Finansförvaltning</i>	14
ÖVRIGT	15
<i>Kommunstyrelsens förfogande</i>	15
<i>Likviditet</i>	15
UTVALDA NYCKELTAL	16
<i>Preliminär befolkningsutveckling 2025 med prognos</i>	16
<i>Finansförvaltningen – finansiella mål och nyckeltal</i>	16

SAMMANFATTNING

Resultaträkning

Mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Utfall maj 2025	Prognos 2025	Avvikelse
Verksamhetens intäkter ¹	875,2	1 289,2	508,5	1 265,5	-23,7
Jämförelsestörande intäkter	103,8				
Verksamhetens kostnader ¹	-2 541,0	-2 881,9	-1 131,4	-2 922,2	-40,3
Jämförelsestörande kostnader	-12,9				
Avskrivningar	-109,6	-96,6	-38,4	-98,6	-2,0
Verksamhetens nettokostnader	-1 684,5	-1 689,4	-661,3	-1 755,3	-66,0
Skatteintäkter	1 201,4	1 253,3	516,5	1 245,7	-7,6
Generella statsbidrag och utjämning	506,4	517,1	217,8	530,3	13,2
Verksamhetens resultat	23,3	81,1	72,9	20,7	-60,4
Finansiella intäkter	16,2	6,5	3,9	9,2	2,7
Finansiella kostnader	-39,4	-34,5	-9,4	-43,1	-8,6
Resultat efter finansiella poster	0,1	53,1	67,4	-13,2	-66,3
Extraordinära poster					
Årets resultat	0,1	53,1	67,4	-13,2	-66,3
Reavinster	-98,5		-0,1	-0,1	-0,1
Orealiserade vinster/förluster	-0,8				
Justering för reaförluster med undantagsmöjlighet	2,0				
Årets balanskravsresultat	-97,2	53,1	67,5	-13,3	-66,4

Årsprognosen för 2025 pekar på ett negativt resultat på -13,2 mnkr och en budgetavvikelse på -66,4 mnkr. Det är en förbättring med 5,2 mnkr jämfört föregående prognos.

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER

Helårsprognosen för nettokostnaderna uppgår till -1 755,3 mnkr vilket är 66 mnkr högre än budgeterat.

Verksamhetens intäkter

Intäkterna delas upp på externa och interna intäkter och totalt beräknas de avvika med -23,7 mnkr från budget. De **externa** intäkterna beräknas ge ett överskott på 25,6 mnkr, där en av de stora posterna är 12 mnkr i ökat bidrag från staten. Ökade bidrag ses till skola och vård och omsorg samt även ett

¹ Inkl interna poster

retroaktivt elstöd. 10 mnkr i lägre bidrag till saneringsprojektet vid gruvan kopplat till lägre beräknade kostnader. Ökade försäljningsintäkter på 3,2 mnkr för bl a avverkad skog. En felbudgetering av hyresintäkter gör att de externa hyresintäkterna är 7,4 mnkr högre än budgeterat. Det möts med samma avvikelse på de interna hyresintäkterna.

De **interna** intäkterna avviker -49,2 mnkr. En av orsakerna är begränsad möjlighet att ta ut full hyra för evakueringslokaler (-15 mnkr) samt ovan nämnda felbudgetering (-7,4 mnkr). Personalbrist inom gata- och parkenheten begränsar möjligheten till att "sälja" timmar till bl a investeringsprojekt.

Verksamhetens kostnader och avskrivningar

Den sammanräknade helårsprognosen för rubricerade poster visar på en negativ avvikelse från budget med -42,3 mnkr, fördelat enligt nedan.

Köp av huvudverksamhet, bidrag

Totalprognos, -42,4 mnkr. De stora avvikelserna ses bland interkommunala ersättningar -4,6 mnkr, placeringskostnader för framförallt barn och unga -19 mnkr, ersättning till LOV-företag -3,8 mnkr, samhällsfinansierade transporter -6,2 mnkr, ersättning till Försäkringskassan för personlig assistans -3,6 mnkr samt försörjningsstöd och habiliteringsersättning -1,6 mnkr.

Personalkostnader

Budgetavvikelsen beräknas bli -17 mnkr. Nämnderna prognostiserar en avvikelse på -4,9 mnkr. I o m att första pensionsprognos inför verksamhetsåret pekade på ett lägre utfall än vad som budgeterats togs beslut om att sänka det, till nämnderna, debiterade po-pålägget med ytterligare 1,15 procentenheter vilket förbättrat nämndernas förutsättningar.

De personalrelaterade kostnader som återfinns inom Finansförvaltningen beräknas ge ett underskott på -10,9 mnkr (se sid 7).

Övriga kostnader/interna kostnader/avskrivningar

Prognosen för ovanstående poster visar +17,1 mnkr.

Budgeterad post på 10 mnkr för inhyrd konsult inom saneringsprojektet kopplat till gruvan beräknas inte falla ut. Kostnadsposten skulle även mötas av ett bidrag i samma storlek. Sammantaget beräknas de interna kostnaderna bli 17,5 mnkr lägre än budgeterat och avskrivningskostnaderna bedöms tvärtom bli 2 mnkr högre än budgeterat.

SKATTEINTÄKTER, GENERELLA STATSBIIDRAG OCH UTJÄMNING

I senaste skatteprognosen (SKR:s cirkulär 25:21) beräknas skatteintäkterna bli -7,6 mnkr lägre än budgeterat. För de generella statsbidragen är prognosen i samma cirkulär +13,2 mnkr jämfört med budget, där främst bidraget i inkomstutjämnningen ökat.

Sammantaget är avvikelseprognosen för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning +5,6 mnkr.

FINANSNETTO

Prognosen för finansnettot är 33,9 mnkr vilket är 5,9 mnkr sämre än budgeterat.

De finansiella kostnaderna beräknas bli 8,6 mnkr högre än budgeterat, 0,6 mnkr kan kopplas till den tidigare lagda upplåningen av 75 mnkr och resterande del till räntekostnader för finansiell leasing. Den senare posten möts till sin helhet av en intern intäkt redovisad inom verksamhetens kostnader. Resterande del av 2025-års lånebeslut är beräknat att upptas i juli.

De finansiella intäkterna beräknas bli 2,7 mnkr bättre än budgeterat beroende på något högre utdelning från de kommunala bolagen, ränteintäkter för utestående kundfordringar samt överskottsutdelning från Kommuninvest.

FINANSFÖRVALTNING

Mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Utfall maj 2025	Prognos 2025	Avvikelse	
Pensionskostnader	179,4	134,7	20,4	127,4	7,4	➔
Reavinst, markförsäljning	-98,5	0,0	-0,0	-0,0	0,0	➔
Övrigt finans	-163,7	-131,0	-70,8	-125,9	-5,1	➔
Skatteintäkter	-1 201,45	-1 253,3	-516,5	-1 245,7	-7,6	➔
Generella statsbidrag/utjämning	-506,4	-517,1	-217,8	-530,3	13,2	➔
Finansnetto	20,1	28,0	5,8	34,2	-6,2	➔
Summa finansförvaltningen	-1 770,5	-1 738,8	-778,9	-1 740,5	1,7	➔

Finansförvaltningens avvikelseprognos är +1,7 mnkr jämfört med budget. En överskottsutdelning från Kommuninvest bidrar till att prognosen förbättrats med 1,2 mnkr jämfört föregående prognos.

Inom finansförvaltningen redovisas kostnader för arbetsmarknadsförsäkringar, arbetsgivaravgifter, pensionskostnader, hanteringen av påminnelser och krav. Intäkter i form av internränta och po-pålägg kommer från verksamheterna. Intäkten för po-pålägget ska möta vissa delar av pensionskostnaderna och särskild löneskatt kopplad till dessa samt arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar. Kommunen följer det, av SKR, föreslagna po-pålägget. I budgetplaneringen var po-pålägget preliminärt satt till 41,39 % vilket sent i december sedan fastslogs till 40,24 %. I och med att pensionsprognosen från december indikerade lägre pensionskostnader än vad som budgeterats togs beslut om att debitera nämnderna det lägre po-pålägget under 2025. En reviderad pensionsprognos från april 2025 visar dock på ökade pensionskostnader kopplat till att pensionsberäkningar gjorts på enskilda personer. I budgetberäkningen baserades framräkningen av po-pålägg och arbetsgivaravgifter på ett för högt underlag vilket tillsammans med avvikelsen på pensionskostnaderna ger en nettoavvikelse på -10,4 mnkr. I prognosen har retroaktivt elstöd på 5,2 mnkr räknats in.

Prognoskommentarer angående skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansnetto, se sid 6.

NÄMNDERNA

Driftredovisning

Mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Utfall maj 2025	Prognos 2025	Avvikelse	
Kommunstyrelse	306,2	260,5	131,4	284,9	-24,4	↗
- varav Kommundirektör	12,8	14,9	7,5	14,7	0,2	→
- varav Kommunledningskontor	91,7	90,3	41,2	89,8	0,5	→
- varav Tekniskt kontor	148,1	103,4	66,2	129,3	-25,9	↗
- varav Räddningstjänst	26,4	26,3	8,7	26,2	0,1	→
- varav Samhällsbyggnadskontor	27,3	25,6	7,8	25,1	0,6	↗
Revision	1,3	1,2	0,1	1,2	0,0	→
Överförmyndare	2,5	3,3	0,7	3,3	0,0	→
Kultur- och fritidsnämnd	65,8	67,7	25,8	67,7	0,0	→
Skolnämnd	655,9	672,4	251,2	665,5	6,9	↗
Äldre- och omsorgsnämnd	542,6	520,6	204,2	542,8	-22,2	↗
Social- och arbetsmarknadsnämnd	196,1	159,9	74,4	188,1	-28,2	↗
Summa nämnder	1 770,4	1 685,7	687,9	1 753,7	-68,0	↗

Nämnderna prognosticerar sammantaget med en avvikelse på -68 mnkr (4 %), vilket är 4 mnkr bättre än föregående prognos.

Nedan kommenteras nämnder/kontors eventuella avvikelser:

KOMMUNSTYRELSE

Kommundirektör

+0,2 mnkr (+0,2 mnkr fg prognos.)

Åtgärder för budget i balans:

Säkerhets- och beredskapsenheten beräknas ha ett underskott p g a en felbudgetering. Åtgärder har vidtagits för att möta det underskottet.

Kommunledningskontor

+0,5 mnkr (+0,6 mnkr). **IT-enheten** beräknas göra ett underskott p g a utökad lokalhyra för kontorslokal och datorhall samt för höga avskrivningskostnader. Till viss del kan underskottet mötas av lägre kostnader för licenser och personal. **Kanslienhets** alla kostnader har inte täckning i budget vilket till viss del kan kompenseras av lägre personalkostnader i o m vakant tjänst. Beslut om att införa e-arkiv fr o m september gör att prognosen försämrats något jämfört föregående månad. Prognoserna för resterande enheter inom kontoret pekar på små negativa avvikelser eller överskott.

Det pågår ett arbete inom Kommunledningskontoret och Kommundirektör med att minska personalkostnaderna i syfte att möta en lägre budgetram nästa år.

Åtgärder för budget i balans:

Åtgärd	Effekt 2025	Helårseffekt	Tidplan/ansvarig
Se över alternativa lösningar för radiosändning av fullmäktigesammanträden	0	Ca 0,14 mnkr	Kanslienheten
Säga upp vissa tidningsabonnemang	0	Ca 0,15 mnkr	Kanslienheten
Effektivisera internposten för att minska kostnader för bilhyra och bränsle.			Kanslienheten
Sagt upp en servicebil	80	80	IT-enheten
Organisationsförändring för att möta lägre budgetram nästa år		880	IT-enheten

Tekniskt kontor

Totalt, -25,9 mnkr (-27,3 mnkr).

Kontorsledning inkl skogsdrift, +7,3 mnkr. Överskottet beror dels på god avkastning vid försäljning av virke enligt gällande förvaltningsplan, dels på ersättning vid röjning och säkring av ledningsgator.

Samhällsfinansierade resor, -8,8 mnkr. Den avsatta budgeten för kollektivtrafik är för låg i jämförelse med den trafikbeställning som gjorts mot Kollektivtrafikförvaltningen (KTF). KTF har under majmånad bistått i arbetet med att reda ut oklarheter och beskrivit hur deras driftsbudget är upplagd. Gemensamt tittas nu på effektiva lösningar. Möjligheterna till att minska kostnader inom de områden som går att påverka ses över främst inom den särskilda kollektivtrafiken och upphandlad skolskjuts.

Fastighetsenheten, -20,2 mnkr. Ytterligare 2,8 mnkr i budgetmedel har överförts till Fastighetsenheten från förfogandet för att möta kostnader kopplade till vattenskador vid Ösby och på Rådhusgatan samt till förstudie LSS-boende Klövervägen. Merparten av avvikelserna kan kopplas till moduler (evakueringslokaler) och tomställda lokaler. En viss osäkerhet finns i prognosen kring framtida elpriser. Ett antal åtgärder har verkställts eller pågår i avsikt att sänka driftskostnaderna, bl a minska antalet bilar och tjänster.

Samhällsteknik, -3,1 mnkr totalt. Flera vakanta tjänster på anläggningssidan minskar möjligheten till att genomföra planerade arbeten vilket påverkar intäktssidan för både Gata och Park. Rekrytering pågår och beräknas vara klar till efter sommaren.

Måltidenheten har fr o m den här prognosen en budget i balans bl a genom att fortsätta arbeta med menyerna och hålla nere livsmedelskostnaderna. En bidragande orsak är även att försäljningen av matlådor för avhämtning till personer i ordinärt boende har ökat.

Åtgärder för budget i balans:

Åtgärd	Effekt 2025	Helårseffekt	Tidplan/ansvarig
Minskade lokalkostnader genom ett bättre lokalutnyttjande inom tekniska kontoret.		0,8 mnkr	Hösten 2026 Teknisk chef
Minskade personalkostnader i o m minskat antal chefer på samhällstekniska	0,085	1,45 mnkr	Full effekt 2026 Gata/Parkchef
Minskade kostnader för fordonshyror Gata/Park	0,13 mnkr	0,13 mnkr	Verkställd
Minskade maskinkostnader Gata	0,2 mnkr	0,65 mnkr	Full effekt 2026 Gata/Parkchef

Ökade interna intäkter Gata/Park genom att fler arbetsuppgifter utförs åt andra enheter (VA)	2 mnkr	2 mnkr	Verkställd
Minskade kostnader Gata för markvärme i centrum	0,5 mnkr	0,5 mnkr	Verkställd
Vikariestopp vid korttidsfrånvaro Måltid	0,2 mnkr	0,2 mnkr	Verkställd
Översyn av tömningsfrekvensen av molucker (sopor)	0,15 mnkr	0,3 mnkr	Påbörjad. Fastighetschef
Nytt larmavtal Fastighet	0,3 mnkr	0,3 mnkr	Verkställd. Fastighetschef
Uppsägning bilar Fastighet	0,3 mnkr	0,3 mnkr	Verkställd. Fastighetschef
Solceller Åraskolan	0,15 mnkr	0,3 mnkr	Pågår. Driftschef fastighet.
Omorganisation Fastighet	0,4 mnkr	2,7 mnkr	Pågår. Full effekt 2026. Fastighetschef.
Samhällstekniska Kart/mät taxeöversyn, KF beslut, ärende under framtagning			
Summa	4,415 mnkr	9,63 mnkr	

Samhällsbyggnadskontoret

Totalt +0,6 mnkr (+0,1 mnkr). En viss ökning av intäkterna inom *planverksamheten* jämfört med fg månads prognos.

Bostadsanpassning bedöms rymmas inom ram sånär som på -0,3 mnkr. För den verksamheten kan dock kostnadsutvecklingen accelerera snabbt. Ytterligare en osäkerhetsfaktor i prognosen utgör processen kring "Nytt lägre 2026" där både personalkostnader och intäkter är osäkra i omställningsprocessen.

SKOLNÄMND

Totalt +6,9 mnkr (+5,7 mnkr). Högre intäkter för statsbidrag och lägre kostnader för po-pålägg bidrar till överskottet tillsammans med vakanta tjänster. Lägre kostnader för sk tilläggsbelopp bidrar också. 1 mnkr som felaktigt tillförts skolnämnden under tidigare år och som avser ett bidrag riktat till Sala silvergruva kommer belasta årets resultat. Prognosförbättringen beror främst på ökade intäkter. En omfördelning av hyreskostnader mellan verksamhetsområdena förklarar delvis förändrade avvikelserna per verksamhetsområde, har dock ingen påverkan på totalprognosen.

Nämnd och styrelseverksamhet: Budget i balans.

Central förvaltning: Överskott +3,1 mnkr p g a vakanta tjänster samt sjukskrivningar.

Förskola: Underskott på -1,4 mnkr. Verksamheten debiteras högre kostnader för måltider (2 mnkr) enligt särskilt beslut. En inkomstkontroll har genomförts vilken resulterade i 1,2 mnkr extra intäkter för barnomsorg vilket mildrar underskottet.

Anpassad gymnasieskola: +2,2 mnkr. Lägre hyreskostnader och högre intäkter p g a fler elever från andra kommuner.

Anpassad skola: +0,4 mnkr.

Grundskola: +5,4 mnkr. Högre statsbidragsintäkter tillsammans med högre intäkter kopplade till inkomstkontroll. Budgeterade kostnader för tilläggsbelopp beräknas inte falla ut samt att personalkostnaderna minskar i o m lägre po-pålägg. En osäkerhetsfaktor i prognosen är hyreskostnaden för nya Åraskolan. I prognosen har den beräknade kostnaden lagts i det övre skiktet och möts inom fastighetenheten med en intäkt i samma storlek.

Gymnasieskola: -2,7 mnkr. Högre kostnader för interkommunala ersättningar för elever som valt skolor i annan kommun och lägre intäkter för externa elever samt ökade driftskostnader vid Ösby.

Vuxenutbildning: Budget i balans.

ÄLDRE – OCH OMSORGSNÄMND

Totalt -22,8 mnkr (-22,2 mnkr).

Intäkterna beräknas bli ca 3,2 mnkr bättre än budgeterat, vilket kan knytas till ökade bidrag från staten och försäljning av specialistuppdrag (HSL). En marginell försämring av prognosen för taxor och avgifter. Kostnaderna avviker med -25,4 mnkr. Den största avvikelsen ses inom personalkostnaderna, -19,4 mnkr samt för köp av huvudverksamhet och bidrag där kostnaderna för LOV-företagen och habiliteringsersättningen tillsammans avviker med -5,3 mnkr.

Per verksamhetsområde fördelar sig avvikelsen:

Nämndsövergripande ledning: -19,6 mnkr. I budget finns en förväntad kostnadsminskning inräknad vilken är tänkt att täckas av överskott i verksamheterna.

Hälsa- och sjukvård samt rehab: +4,5 mnkr. Högre intäkter än budgeterat p g a fler uppdrag och prisökning samt även vakant tjänst p g a svårighet att rekrytera.

Omsorgen om funktionshindrade: +6 mnkr. Högre intäkter än budgeterat (+3 mnkr) samt restriktiv tillsättning av vikarier vid frånvaro.

Omsorgen om äldre: -13,4 mnkr.

Hemtjänst och dagverksamhet -4,9 mnkr. En vid budgetläggningen förväntad kostnadsminskning för LOV-företagen beräknas inte infrias. En hyresjustering har gjorts mellan verksamheter.

Särskilt boende -8,5 mnkr. Högre personalkostnader än budgeterat samt att intäkterna inte beräknas nå upp till den budgeterade nivån. Arbete pågår med att nå en budget i balans.

Åtgärder för budget i balans:

Åtgärd	Effekt 2025	Helårseffekt	Tidplan/ansvarig
LOV borttagande av externa utförare		3,8 mnkr	Nämndbeslut i maj. Beslut i KF i juni. 6 mån uppsägningstid av avtalen
Minskade nettokostnader på säbo och HSL/Rehab	3 mnkr	12 mnkr	Ökade intäkter för HSL/rehab 3 mnkr, genomfört. Minska antalet tjänster genom naturliga avgångar, klart dec 2025. Verksamhetschef SÄBO/HSL.
Restriktiv vikarietillsättning	2 mnkr	2,5 mnkr	Pågår. Alla verksamhetschefer 2025.
Ändrade riktlinjer för biståndsbedömning	2 mnkr	2 mnkr	Verksamhetschef i samråd med Myndighet. Beslut fattat våren 2025.
Sänka kostnader för dagverksamhet	1 mnkr	2,5 mnkr	Verksamhetschef HTJ, klart hösten 2025.

SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMND

Totalt -28,2 mnkr (-28,9 mnkr).

Intäkterna beräknas bli 3 mnkr bättre än budgeterat. Bidrag från staten i form av momsersättning kopplat till placeringar samt statsbidrag för subventioner av placeringar av barn och unga främsta orsaken.

Kostnadsavvikelsen uppskattas bli -31,1 mnkr, varav köp av huvudverksamhet och utbetalade bidrag avviker med -24,7 och personalkostnaderna med -8,4 mnkr.

Per verksamhetsområde fördelar sig avvikelsen:

Arbetsmarknad och integration: +0,4 mnkr.

Individ- och familjeomsorg: -24 mnkr. Externa placeringar av barn och unga (köp av huvudverksamhet) samt kostnader för familjehemsvård i egen regi (personalkostnader).

LSS-verksamhet: -4,7 mnkr. Kostnader kopplade till personlig assistans, fler ärenden tillkommit efter årsskiftet. Ett högt inflöde av nya ärenden med begäran om assistans. Generell kostnadsökning 10

kr/tim fr januari. Två externa skolboenden har kunnat avslutas tidigare vilket påverkat prognosen positivt.

Åtgärder för budget i balans:

Åtgärd	Effekt 2025	Helårseffekt	Tidplan/ansvarig
Avsluta och hämta hem placeringar barn och unga	Möjlig effekt 2025 ca 3,9 mnkr. Dock osäker och inte inräknad i prognosen.		Följs upp löpande och redovisas på nämnd. Återrapporteras september och december. Verksamhetschef/kontorschef
Hålla nere ersättningar Behålla och utöka egna familjehem			Nivåer och ersättningar granskas, riktlinje för tydligare vägledning kring ersättningsnivåer tas fram. Stöd till familjehem kvällar och helger. Återrapport september och december. Verksamhetschef/kontorschef
Minska kostnader för extern personlig assistans			Ta fram bättre arbetssätt för att följa upp antalet ärenden och omfattning av assistans. Fortsatt arbete kring välfärdsbrottslighet. Återrapport september och december. Verksamhetschef/kontorschef
Nya arbetssätt kring medicinskt färdigbehandlade	0,4 mnkr	0,4 mnkr	Återrapport september och december. Verksamhetschef/kontorschef
Totalt stopp för intag av hyrpersonal. Två nya resurshandläggare.			Ingen hyrpersonal under 2025. 2024 uppgick kostnaden till 10 mnkr. Beräknad kostnad för resurshandläggare 1,6 mnkr.
Avsluta externa skolboenden	0,5 mnkr		Fortsatt arbeta med att ta hem externa LSS-placeringar. Återrapport september och december. Verksamhetschef/kontorschef

Investeringsredovisning

Mnkr	Budget 2025	Ack utfall maj 2025	Prognos 2025	Avvikelse
Kommunstyrelse	184,1	50,8	136,8	47,3
- varav Kommunledningskontor	9,1	3,5	7,2	1,9
- varav Tekniskt kontor	172,3	47,5	126,8	45,5
- därav Kontorsledning	37,0	0,0	0,0	37,0
- därav Samhällsteknik/Gata	15,6	0,0	14,8	0,8
- därav Samhällsteknik/Park	3,4	0,4	3,4	0,0
- därav Samhällsteknik/Gr vattensystem o projekt/utveckling	5,3	4,4	5,4	-0,1
- därav Samhällsteknik/Kart_mät	0,3	0,3	0,3	0,0
- därav VA-kollektiv	36,4	12,0	36,4	0,0
- därav Fastighet	74,2	30,4	66,5	7,7
- varav Räddningstjänst	3,3	0,0	3,3	0,0
- varav Samhällsbyggnadskontor	-0,6	-0,2	-0,6	0,0
Kultur- och fritidsnämnd	2,5	1,5	2,5	0,0
Skolnämnd	19,7	2,3	16,6	0,0
Äldre- och omsorgsnämnd	5,4	0,0	5,4	0,0
Finansförvaltning	0,0	0,0	1,2	-1,2
Summa	211,7	54,5	165,5	46,1

Årets investeringsbudget uppgår till 206 mnkr och tilläggsanslag på 5,7 mnkr från 2024 har beviljats av KS och totala investeringsbudgeten uppgår därefter till 211,7 mnkr.

Per sista maj har netto 54,5 mnkr upparbetats. Årsprognosen pekar på 163,2 mnkr i nettoutgifter.

Projektet Nya Åkraskolan ligger något före i tidplanen och överskred budgetramarna förra året vilket gör att delar av årets budgetmedel kommer lämnas åter.

Nedan kommenteras nämnder/kontors eventuella avvikelser:

KOMMUNSTYRELSE

Kommunledningskontor

Något lägre kostnader för investeringar i brandväggar och datalagring samt att långsiktig arkitektur för integrationslösning och automation blir flyttad på framtiden. Kanslienheten planerar att leasa e-arkiv via annan kommun istället för att investera i eget.

Tekniskt kontor

Gatuprogram: 14,8 mnkr avser planerade arbeten med asfaltering och maskininköp, arbetena är inte påbörjade än. Men kommer att genomföras succesivt under året.

Parkprogram: 3,3 mnkr avser underhåll av lekplatser och broar i stadsparken och kommer att genomföras under sommaren.

VA-program: 36,3 mnkr varav 22,1 avser TS-ledning Sala-Broddbo. Övriga investeringar är fördelade på ny kommunikationsutrustning reningsverken, omläggning och löpande underhåll av VA-nätet.

Lokalprogram: 66,6 mnkr varav 11,9 mnkr är planerat underhåll av fastigheter, 6 mnkr avser renovering Ösby elevhem, 3,0 mnkr avser säkerhetsåtgärder i fastigheter, slutförandet av Åkraskolan utgör 45,3 mnkr. Övriga medel består olika verksamhetsanpassningar i ägda lokaler.

Gruvans vattensystemprogram: 5,4 mnkr utgör förstärkning dammvallar.

Kart/Mät: Inköp av ny mätutrustning.

Räddningstjänst

Tankbil planeras att köpas in i slutet av året.

FINANSFÖRVALTNING

Enligt beslut på Kommuninvest stämma våren 2025 ska kommunens kapitalinsats motsvara 1 300 kr/invånare med invånarantalet per 31 december 2024 som beräkningsunderlag. Det innebär att kommunen ska öka kapitalinsatsen med 1,2 mnkr.

ÖVRIGT

KOMMUNSTYRELSENS FÖRFOGANDE

10 000 tkr har avsatts i budget 2025 till Kommunstyrelsen att förfoga över. T o m sista maj har 6 068 tkr delats ut. Prognosen är att hela förfogandet delas ut under året. Om så inte sker kommer återstoden att höja resultatet.

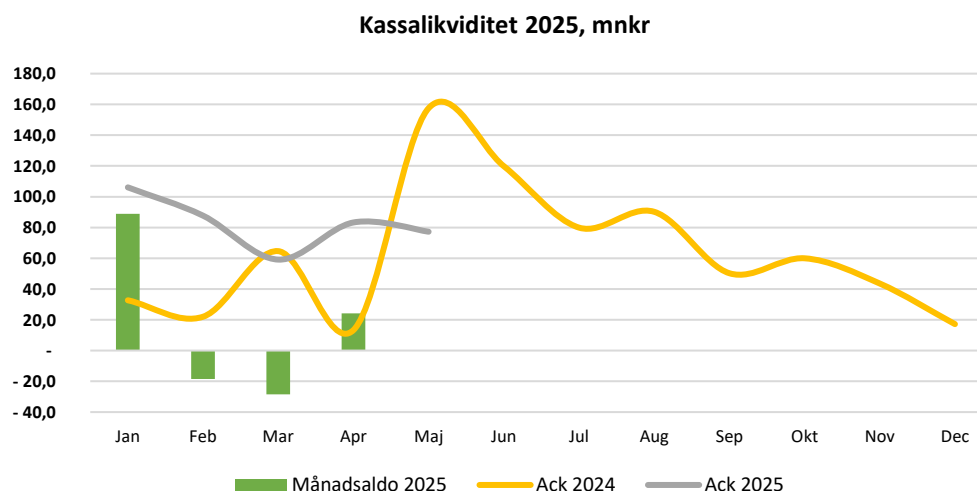
KS förfogande 2025 (belopp i tkr)	10 000		Beslutsdatum
Brottsofferjouren 2025	-137	KS § 196	2024-11-13
BRIS 2025	-47	KS § 137	2024-09-11
Projekt badhus	-2 500	KS § 5	2025-01-15
Retro driftsbidrag enskilda vägar	-602	KS § 68	2025-05-07
Förstudie LSS – Klövervägen 16–18 och 22–24	-800	KS § 80	2025-05-07
Ekonomi i balans – Fastighetsenheten	-1 982	KS § 81	2025-05-07
Återstår av Kommunstyrelsens förfogande	3 932		

LIKVIDITET

I den antagna budgeten för 2025 finns beslut om att låna upp 150 mnkr för att täcka delar av de budgeterade investeringsutgifterna.

Föregående års svaga resultat tillsammans med att investeringsprojekt drog över budget innebär att kommunens likvida ställning krävde att delar av årets beslutade låneutrymme, 75 mnkr, upptogs i januari vilket var tidigare än planerat.

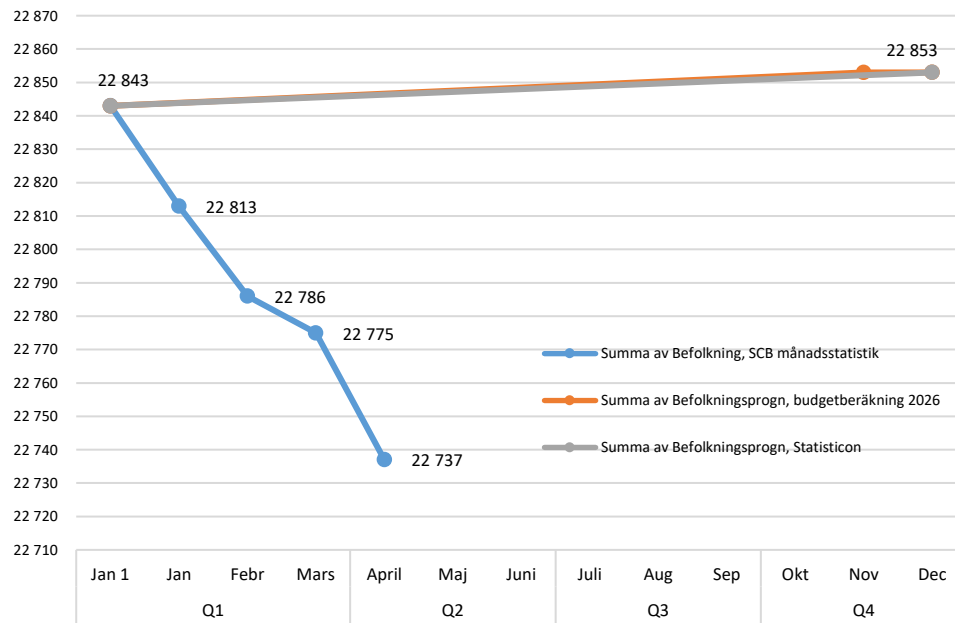
Under årets första fem månader så har utbetalningarna varit större än inbetalningarna under tre månader.

Kommunen har också en checkräkningskredit på 60 mnkr som ökar förmågan att göra de löpande utbetalningarna. Krediten har nyttjats under två dagar i april.

UTVALDA NYCKELTAL

PRELIMINÄR BEFOLKNINGSUTVECKLING 2025 MED PROGNOSEN

FINANSFÖRVALTNINGEN – FINANSIELLA MÅL OCH NYCKELTAL

	Bokslut 2024	Budget 2025	Prognos 2025
Årets resultat, mnkr	0,1	53,1	-13,2
Årets resultat, %	0,0	3,0	-0,7
Årets balanskravsresultat, mnkr	-97,2	-	-13,3
Årets nettokostnader, mnkr	1 684,5	1 689,4	1 755,3
Förändring, %	1,2	*0,3	4,2
Årets skatter o generella bidrag	1 707,8	1 770,5	1 776,0
Förändring, %	2,6	*3,7	4,0
Nettokostnadsandel av skatteintäkter, bidrag och utjämning, %	98,6	95,4	98,8
Självfinansieringsgrad, %	38,8	75,6	51,6
Nämndernas avvikelse, mnkr	-134,0	-	-68,0

*jämfört föregående års utfall

Månadsuppföljning
Kommunstyrelsen

Ledningsutskottet

ANTAGEN § x | xxxx-xx-xx | DIARIENUMMER 20xx/xxx | REVIDERAD § x | xxxx-xx-xx | DIARIENUMMER 20xx/xxx

SALA KOMMUN

Växel: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

KSLU § 100 Månadsuppföljning Sala kommun, Maj 2025

INLEDNING

Månadsuppföljning, eller prognos, är något som görs sex gånger om året. Då ska verksamheterna analysera och dra slutsatser om det ekonomiska utfallet för resterande del av året. Detta sker med stöd av verksamhetssystemet Budget och Prognos som finns i Visma.

Prognoserna görs av enhets-, verksamhets- och kontorschefer i samråd med verksamhetscontrollers för respektive kontor. Dessa sammanställs och lämnas sedan över till kommundirektör och förtroendevalda.

Månadsuppföljningarna används som ett underlag till förtroendevalda för att kunna fatta beslut.

Beslutsunderlag

KS 2025.3185 - Månadsuppföljning till och med maj 2025, Sala kommun

Ärendet föredras av controller Anna Cedervång.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att kommundirektören ges i uppdrag att, i enlighet med tidigare beslut och inriktning, fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen,
att uppdra till samtliga nämnder att fortsätta arbete med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen i samband med årets månadsuppföljningar samt delår, samt
att godkänna månadsuppföljningen till och med maj 2025 och lägga informationen till handlingarna.

Erik Hamrin (M) yrkar
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar
att uppdra till kommundirektören att till kommunstyrelsens nästkommande sammanträde, från social- och arbetsmarknadsnämnden och äldre- och omsorgsnämnden, inhämta en beloppssatt förteckning av åtgärder för budget i balans (inklusive konsekvensbeskrivningar och tidplan för dessa),
att kommundirektören ges i uppdrag att ta fram en kommunövergripande plan för ändringsbudget med avsikten att genom justerade ramar, effektiviseringar och förfogande för att säkerställa att verksamheten klarar av att följa fullmäktiges beslut, samt
att uppdra till ordföranden i social- och arbetsmarknadsnämnden och äldre- och omsorgsnämnden att till kommunstyrelsens sammanträde i augusti presentera handlingsprogram för att nå budget i balans 2025 alternativt till samma sammanträde inkomma med information kring nödvändiga ramförstärkningar avseende budget i balans.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 100 fortsättning

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot Erik Hamrins (M) yrkande och finner sitt eget yrkande bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att kommundirektören ges i uppdrag att, i enlighet med tidigare beslut och inriktning, fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen,
att uppdra till samtliga nämnder att fortsätta arbete med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen i samband med årets månadsuppföljningar samt delår, samt
att godkänna månadsuppföljningen till och med maj 2025 och lägga informationen till handlingarna.

Reservationer

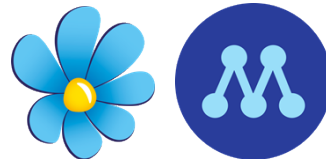
Erik Hamrin (M) och Magnus Edman (SD) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) yrkande och inkommer med skriftlig reservation.

Protokollsanteckning

Amanda Lindblad (S) inkommer med protokollsanteckning:
Under föregående sammanträde med kommunstyrelsen beslutades att uppdra till samtliga nämnder att fortsätta arbete med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapporera utfallet till kommunstyrelsen i samband med årets månadsuppföljningar samt delår, att uppdra till äldre- och omsorgsnämnden samt social- och arbetsmarknadsnämnden att till kommunstyrelsens sammanträde i augusti ska redovisa samtliga arbetsinsatser avseende hanteringen av kostnadsutveckling och kostnadskontroll för budget i balans, inklusive tidsplan, samt att en budgetrevidering för innevarande år ska beredas för hantering i samband med delårsbokslutet för att överbrygga budgetskillnader mellan 2025 års budget och budget 2026 som kan härledas till de felaktiga prognoserna som gällde vid tid för budgetbeslut föregående år, i samband månadsuppföljningen. Detta kommer att genomföras till kommunstyrelsens sammanträde enligt beslutets mening och därför har de nya förslagen inte tillstyrkts.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Reservation: Kommunstyrelsens ledningsutskott 2025-06-18

Ärende: Månadsuppföljning Sala kommun maj 2025

Sala kommuns månadsuppföljning för april 2025 visar en negativ avvikelse från budget på hela –66,3 mnkr och ytterligare -13,2 miljoner i resultat. Trenden med missade budgetmål håller dessvärre i sig. Alla dessa miljoner är inte bara siffror på ett papper – det är en tydlig signal om att den politiska styrningen fortfarande inte lyckas hålla koll på ekonomi.

Kostnaderna är för höga, trots att flera vakanser förblir obesatta med resultatet att vår personal tvingas jobba hårt. Placeringskostnaderna kommer man inte till bukt med och kommunstyrelsens kostnader för bussar, hus och måltider fortsätter att spräcka sina ramar.

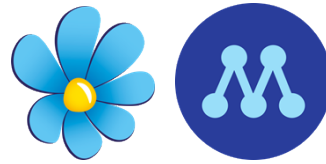
För det tredje året i rad står ser vi hur styrets förda politik resulterar i en ekonomisk ohållbarhet som riskerar att underminera både kärnverksamhetens kvalitet och kommunens förtroende hos invånare och leverantörer.

Under galgen har nu styret tvingats vända i frågan om att ta fram en ändringsbudget, men även det beslutet kommer långt senare än det borde. Uppdraget är dessutom formulerat så att man inte kan använda möjligheterna att arbeta med hela kommunkoncernens omfattning för att komma tillrätta med problemen.

Och även om det kommer ge en mer rättvisande ramfördelning så är det inte i sig något som löser den långsiktiga problematiken, att kommunens kostnader är för höga i förhållande till dess intäkter.

Här saknas alltså tillräckliga åtgärder, mandat att agera och tydliga krav. Det saknas tydliga belopp och tidplaner för de åtgärder som rapporteras, vilket gör det omöjligt att följa upp om de verkligen genomförs.

Konsekvensbeskrivningarna uteblir eller är ofullständiga, vilket gör det omöjligt att veta om de planerade insatserna faktiskt är värda kostnaden. Utan den jämförelsen kan vi inte prioritera rätt.

Utan en transparent åtgärdsplan och fasta tidplaner riskerar externa kreditgivare att bedöma Sala som en osäker låntagare. Det hotar vår möjlighet att få bra villkor på framtida lån. Än värre är att invånarnas förtroende för kommunen riskerar att urholkas när vi ständigt lovar förbättringar men aldrig visar hur de ska genomföras.

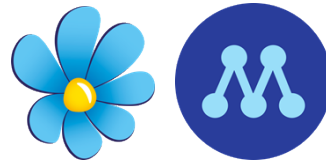
Oppositionens förslag är enkelt: kommunen behöver en detaljerad lista över alla föreslagna besparingar och effektiviseringar där varje åtgärd är prissatt och åtskilt med konkreta datum för beslut, genomförande och uppföljning. Nästa kommunstyrelsemöte ska därför få in den här listan, komplett med konsekvensbeskrivningar.

Vi vill också att kommundirektören tar fram en samlad plan för ändringsbudgeten – en plan som visar hur justerade ramar och ansvarsfördelning gör det möjligt för alla nämnder att följa fullmäktiges beslut. Innan man sätter nya budgetramar ska möjligheterna till effektivisering och omfördelning ha analyserats och prioriterats.

Slutligen kräver vi att ordförandena i social- och arbetsmarknadsnämnden (SAN) och äldre- och omsorgsnämnden (ÄON) kommer till kommunstyrelsens augustimöte med ett handlingsprogram som visar hur de tänker nå budget i balans under 2025. Programmet ska innehålla tydliga steg, milstolpar och ansvariga personer – och, om det behövs, förslag på tillfälliga eller permanenta ramförstärkningar.

Genom att besluta om dessa yrkanden så hade kommunstyrelsen lagt grunden för ökad klarhet och ansvarstagande. Det hade inneburit att vi bättre skulle veta vad som ska göras, när och av vem. En samlad ändringsbudget ger oss verktyget att snabbt justera resurser utan att kompromissa med fullmäktiges mål. När ledningsutskott väljer att avslå detta så riskerar vi:

- Fortsatt upplåningsberoende, oförändrad budgetdisciplin, bristande transparens, ökade räntekostnader, försämrad likviditet, minskad soliditet,

minskade möjligheter att effektivisera, förtroendebortfall hos medborgare och finansiella institutioner.

Det hade, milt uttryckt, funnits förtjänster i att bifalla våra förslag till beslut och vi beklagar att KSLU inte tog chansen. Mot den bakgrunden reserverar vi oss till förmån för Erik Hamrins yrkanden i denna punkt.

För Sverigedemokraterna och Moderaterna

Erik Hamrin (M), oppositionsråd

Magnus Edman (SD), gruppledare